



Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende



PBL kunskapsbanken

– en handbok om plan- och bygglagen

Uppföljning av tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen 2015

2016-04-12

Innehåll

4	Uppföljning av plan- och bygglagstiftningens tillämpning
7	Statistik
9	Statistik översiktsplanering
10	Fortfarande lågt antal aktualitetsprövningar i förhållande till antalet sammanfattande redogörelser
13	Flest invändningar mot riksintressenas hantering
15	Antagande och granskning av översiktsplan
17	LIS och vindkraft fortsätter dominera tilläggens teman
20	Statistik detaljplanering
21	Fortsatt flest positiva planbesked
24	Minskat antal antagna detaljplaner
29	Fortsatt låg andel detaljplaner överprövas
31	Andelen detaljplaner som överklagas är fortsatt stabil
34	Få nya områdesbestämmelser har antagits
36	Andelen detaljplaner som miljöbedöms är fortsatt låg
38	Länsstyrelsens handläggningstider för överklagade planärenden
43	Statistik lov & byggande
44	Ärenden om lov och förhandsbesked
53	Överklagade beslut om förhandsbesked och lov
57	Överprövade förhandsbesked och lov
58	Länsstyrelsens handläggningstider för överklagade lovärenden
64	Boverkets byggregler
67	Besiktning av hissar
69	Obligatorisk ventilationskontroll
71	Kontrollansvariga
75	Öppna data
77	Uppföljningsteman
79	Uppföljningstema bygglovsbefriade åtgärder
80	Tillämpningen av de nya bygglovsbefriade åtgärderna
86	Uppföljningstema strandskydd

88	Upphävande av strandskydd genom detaljplan
92	Uppföljningstema landsbygdsutveckling i strandnära läge
94	LIS i den kommunala översiktsplanen
96	Upphävande av strandskydd i detaljplan och dispensgivning inom LIS
98	Problem och möjligheter med LIS
101	Vägledningsbehov inom LIS
103	Spaningar
105	Rullande översiktsplanering
107	Aktualitetsprövning och sammanfattande redogörelse
109	Ändring av detaljplan
112	Flyktingsituationen 2015
115	Kommunerna och bostadsförsörjningen
118	Fler studentbostäder
120	Tidsbegränsade bygglov
122	Bygglovsplikt och prövning av tillbyggnader som ändras
126	Teleslinga och dörröppnare

Uppföljning av plan- och bygglagstiftningens tillämpning

Boverket har årligen i uppdrag att följa hur tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen utvecklas. Uppföljningen riktar sig främst till regeringen, länsstyrelser och kommuner, men även till andra som är intresserade av att följa aktuella tendenser kring tillämpningen inom plan- och byggområdet i landet. Här redovisas en samlad bild av utvecklingen under 2015.

Statistiken för 2015 visar bland annat följande:

- 12 översiktsplaner vann laga kraft under 2015 och 30 procent av de gällande översiktsplanerna är nu antagna 2012 eller senare.
- Färre detaljplaner har antagits jämfört med tidigare års mätningar och minskningen är fördelad över landet.
- Andelen lov och förhandsbesked som överklagas ligger fortsatt lågt på omkring 3 procent.

I menyn hittar du den fullständiga redovisningen uppdelat i rubrikerna Statistik, Uppföljningsteman, Spaningar och Uppföljning tillsyn. Du hittar tidigare års rapportering under rubriken Tidigare uppföljning. Under Relaterad information finns direkllänkar till utvalda statistikavschnitt samt öppna data.

Så går uppföljningen till

Enligt plan- och byggförordningen och regleringsbrevet ska Boverket följa upp och analysera samt regelbundet sammanställa erfarenheterna från plan- och bygglagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Uppföljningen rapporteras årligen till Näringsdepartementet i mitten av april och i samband med det publiceras resultatet tillsammans med öppna data.

Underlaget till uppföljningen hämtas till stor del från Boverkets årliga plan- och byggenkäter som besvaras av länsstyrelser och kommuner. Länsstyrelserna besvarar frågor som rör tillämpningen av plan- och bygglagens regler om översiktsplanering, detaljplanering, lov och byggande och tillsyn. Länsstyrelserna redovisar svar på både läns- och kommunnivå. Genom enkäterna sker också länsstyrelsernas återrapportering av uppdrag 44 i deras regleringsbrev för 2015, som handlar om bygglovsbefriade åtgärder samt strandskydd och landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Utöver dessa enkäter har länsstyrelserna besvarat en särskild enkät gällande handläggningstider för överklagade planer respektive lov. Detta är länsstyrelsernas återrapportering av uppdrag 46 i deras regleringsbrev för 2015. Boverkets och Länsstyrelsernas regleringsbrev för 2015 finns att ta del av under rubriken Dokument i Relaterad information.

I enkäten till kommunerna fångas ärenden som inte når länsstyrelserna upp. Det handlar till exempel om antal planbesked, inkomna och avgjorda ärenden

om lov och förhandsbesked och kommunernas arbete med tillsyn.

Uppföljningen bygger även på erfarenhetsutbyten och uppföljning från Boverkets övriga verksamhet inom plan- och byggområdet. Tendenser uppmärksammas exempelvis via inkomna frågor och via olika diskussionsforum med kommuner och länsstyrelser.

Osäkerheter i underlaget

För 2015 har alla 21 länsstyrelser besvarat enkäterna, vilket alltså innebär en svarsfrekvens på 100 procent. Av kommunerna är det 267 av 290 som besvarat enkäten, vilket innebär en svarsfrekvens på 92 procent. Det finns en viss osäkerhet kring kvaliteten på de svar som inkommit genom enkäterna, framförallt när det gäller de frågor som besvarats av kommunerna. Här varierar svarsfrekvensen på frågorna, vilket gjort att resultatet i många fall har räknats upp för att kunna jämföras med det underlag som rapporterats av länsstyrelserna. Några större jämförelser mellan olika län går därför inte att göra för alla frågor, men statistiken ger en indikation på den utveckling som skett under året.

RELATERAD INFORMATION

Direktlänkar till utvalda statistikavsnitt och öppna data

[Antagande av översiktplan \[/sv/PBL-](#)

[kunskapsbanken/uppfoljning/Statistik/statistik-oversiktsplan/antagande-oversiktplan/\]](#)

[Antagna detaljplaner \[/sv/PBL-kunskapsbanken/uppfoljning/Statistik/statistik-detaljplaner/antagna-detaljplaner/\]](#)

[Överklagade beslut om förhandsbesked och lov \[/sv/PBL-](#)

[kunskapsbanken/uppfoljning/Statistik/statistik-lov-bygg/overklagade-forhandsbesked--lov/\]](#)

[Överklagade kommunala tillsynsbeslut \[/sv/PBL-](#)

[kunskapsbanken/uppfoljning/uppfoljning-tillsyn/overklagade-kommunala-tillsynsbeslut/\]](#)

[Öppna data \[/sv/PBL-kunskapsbanken/uppfoljning/Statistik/oppna-data/\]](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk](#)

[till annan webbplats](#)) [<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-](#)

[900/?bet=2010:900\]](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags](#)

[webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[[\[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-\]\(#\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-</p></div><div data-bbox=)

[2011-338/?bet=2011:338\]](#)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#) [/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf]

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#) [/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf]

125 kB

Statistik

Boverket sammanställer årligen statistik över den utveckling som skett inom tillämpningen av plan- och bygglagstiftningens regler. Här kan du ta del av statistik för översiktsplanering, detaljplanering samt lov och byggande.

Varje år handlägger kommuner och länsstyrelser ett stort antal ärenden i olika skeden av plan- och bygglagens processer för planering och byggande. Uppgifter om antal ärenden av olika slag samlas årligen in via Boverkets plan- och byggenkäter. Ta del av Boverkets sammanställningar av statistiken under respektive rubrik. All statistik som använts för att ta fram de kartor och diagram som visas på sidorna finns även tillgänglig som öppna data. Här finns svaren på alla kvantitativa frågor som ställts i de olika enkäterna samlade och uppdelade efter län alternativt kommun.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket.se

[Öppna data \[/sv/PBL-kunskapsbanken/uppfoljning/Statistik/oppna-data/\]](/sv/PBL-kunskapsbanken/uppfoljning/Statistik/oppna-data/)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[\[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\\]\]\(http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\)

---](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-</p></div><div data-bbox=)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf)

125 kB

Statistik översiktsplanering

För att ge en samlad bild över hur plan- och bygglagens regler om översiktsplanering tillämpas sammanställer Boverket varje år statistik om den utveckling som skett under det gångna året.

Under dessa sidor redovisas Boverkets sammanställning av enkätsvaren om översiktsplanering. Uppgifterna har samlats in genom Boverkets årliga plan- och byggenkät som besvarats av länsstyrelserna. Enkäten behandlar både länsstyrelsernas och kommunernas arbete med översiktsplanering.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900) [[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#) [/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf]

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#) [/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf]

125 kB

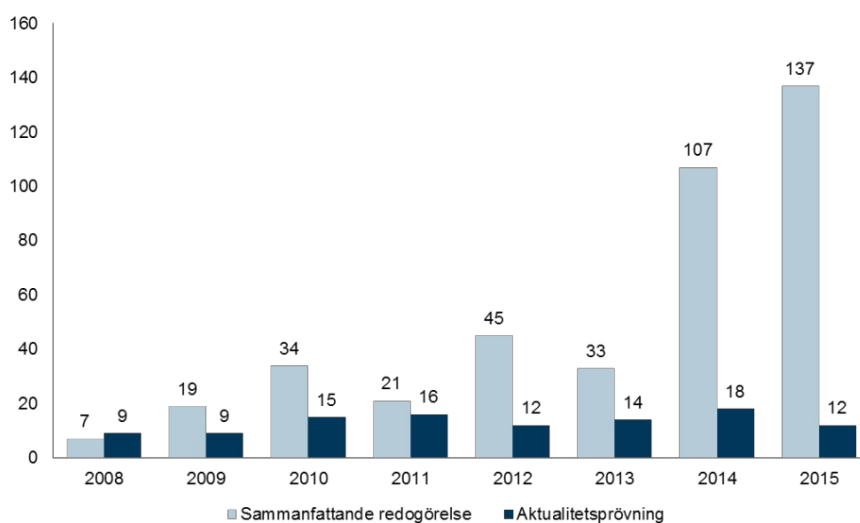
Fortfarande lågt antal aktualitetsprövningar i förhållande till antalet sammanfattande redogörelser

Det har gjorts många sammanfattande redogörelser av länsstyrelserna men få aktualitetsprövningar av kommunerna. Allt fler kommuner försöker få till stånd en mer kontinuerlig översiktsplanering. Bilden av översiktsplanernas aktualitet är dock fortfarande oklar.

Flera kommuner använder sig av fördjupningar och tillägg för att göra planen mer aktuell. Uppföljningen under de senaste åren har dessutom visat att kommuner ofta hoppar över aktualitetsprövningen om planen har hög ålder.

137 kommuner har fått sammanfattande redogörelser från länsstyrelserna under 2015. Det är 30 fler än för 2014. Flera länsstyrelser väljer att göra länsövergripande redogörelser. Länsstyrelserna anger att de lämnat 117 stycken länsövergripande redogörelser och endast 20 stycken kommunspecifika under 2015.

År 2015 prövade 12 kommuner sin översiktsplans aktualitet, vilket kan jämföras med 15 kommuner per år i genomsnitt under förra mandatperioden. Uppgift saknas dock för 49 kommuner, varav 33 i Skåne.



1.1.1a Antal sammanfattande redogörelser och aktualitetsprövningar år 2008-2015 Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Vid Boverkets uppföljningsbesök de senaste åren har det framkommit att det relativt låga antalet aktualitetsprövningar kan bero på att vissa kommuner bedömer sin översiktsplan inaktuell i sin helhet på grund av hög ålder. Dessa kommuner lägger därför inte tid på aktualitetsprövningen utan börjar direkt arbetet med att ta fram en ny översiktsplan, eller så arbetar de endast med fördjupningar.

Få aktualitetsprövningar rapporteras till Boverket

Boverket får in ytterst få aktualitetsprövningar och därför är det oklart vilka frågeställningar prövningarna innehåller och hur kommunerna använder sig av den sammanfattande redogörelsen i prövningen. Kravet att skicka beslut om översiktsplanens aktualitet till Boverket, länsstyrelserna med flera står i Plan- och byggförordningen, vilket uppenbarligen få kommuner känner till.

Osäker bild av aktuella översiktplaner

Flera kommuner håller sin översiktsplan aktuell genom att jobba med tillägg och fördjupningar i delar där översiktsplanen behöver kompletteras eller konkretiseras. Fler och fler kommuner har börjat arbeta med en mer kontinuerlig översiktsplanering, där de också systematiskt följer upp hur översiktsplanen fungerar i praktisk användning och i vad mån den svarar upp mot kommunens planeringsproblem.

Boverket har ingen klar bild över hur aktuella kommunernas översiktplaner faktiskt är. Det är inte givet att en flera år gammal översiktsplan är inaktuell och för att statistiken ska bli mer giltig borde översiktsplanens antagandeår justeras med när de senast förklarades som aktuella.

Boverket anser att aktualitetsprövningen är problematisk så som den fungerar idag. Beslut om att översiktsplanen inte är aktuell leder till en oklar status för planen och innebär att den i praktiken inte längre är vägledande för efterföljande planering och tillståndsprövning. Enligt 3 kap 1 § plan- och bygglagen ska kommunen ha en aktuell översiktsplan. Sådana beslut bör därför undvikas. Har aktualitetsprövningen visat att översiktsplanen inte längre är aktuell bör den snarast revideras.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Flest invändningar mot riksintressenas hantering

Länsstyrelserna ska i sina granskningsyttranden ange om de anser att översiktsplanen inte tillgodoser de aspekter som finns angivna i 3 kap 16 § plan- och bygglagen. Statistiken visar att invändningarna främst gäller riksintressen.

Länsstyrelserna har lämnat 50 granskningsyttranden under 2015. Av dessa rör 11 stycken kommunomfattande översiktsplaner, 19 stycken fördjupningar och 20 stycken tillägg till översiktsplaner.

Det är hanteringen av riksintressena som föranlett flest påpekanden i granskningsyttrandena med 29 stycken. Riksintressen utgör drygt 40 procent av samtliga invändningar som gjorts i granskningsyttrandena från länsstyrelserna och de handlar främst om kulturvärden och naturvård.

Anmärkningar i övrigt under 2015 fördelade sig på 15 stycken mot tillgodoseendet av hälsa och säkerhet med mera och 14 stycken mot landsbygdsutveckling i strandnära lägen.



1.1.2a Länsstyrelsernas invändningar i granskningsyttranden över ÖP, fördjupningar av ÖP och/eller tillägg till ÖP. Indelningen är gjord enligt de grunder som anges i PBL 3 kap. 16 § Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[[---

Dokument](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338]</p></div><div data-bbox=)

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#) [/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf]

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#) [/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf]

125 kB

Antagande och granskning av översiktsplan

En tredjedel av kommunerna har översiktsplaner som antogs mandatperioden 2011-2014. Mindre än en femtedel har översiktsplaner från 1990-talet.

Fortfarande

återstår många gamla planer i landets norra delar.

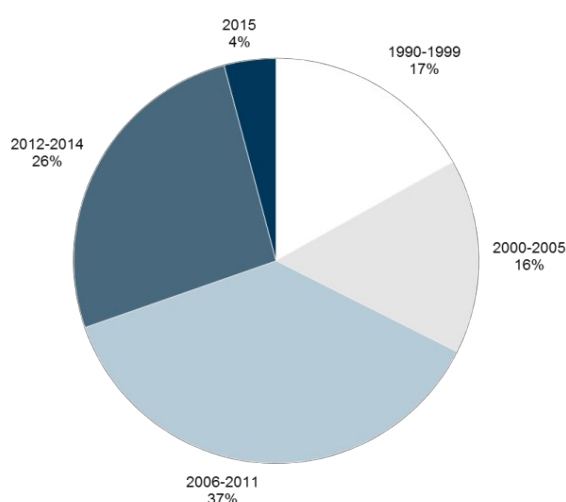
Översiktsplan med utpekade LIS-områden

- Antagna tidigare år
- Antagna 2015
- Under framtagande

1.1.3a, se karta nästa sida. Översiktsplanernas ålder per kommun, 1990-2015. Klicka i kartan för mer information. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Illustration: Isabelle Ripa och Mark Mostert, Boverket

År 2015 vann 12 översiktsplaner laga kraft, vilket var betydligt färre än föregående år då 33 planer vann laga kraft. Två av dessa ersatte en plan från 1990-talet, och tre stycken ersatte planer från de första fem åren på 2000-talet. Sju av de planer som antogs under 2015 har ersatt en översiktsplan som var åtta år eller äldre.

Knappt en tredjedel av landets kommuner har översiktsplaner som antagits under de senaste fyra åren. Lite mer än en tredjedel av de gällande översiktsplanerna antogs under perioden 2006-2011. Det är nu 49 kommuner, 17 procent, som har en översiktsplan som antogs under 1990-talet. En stor del av dessa ligger i landets norra delar.



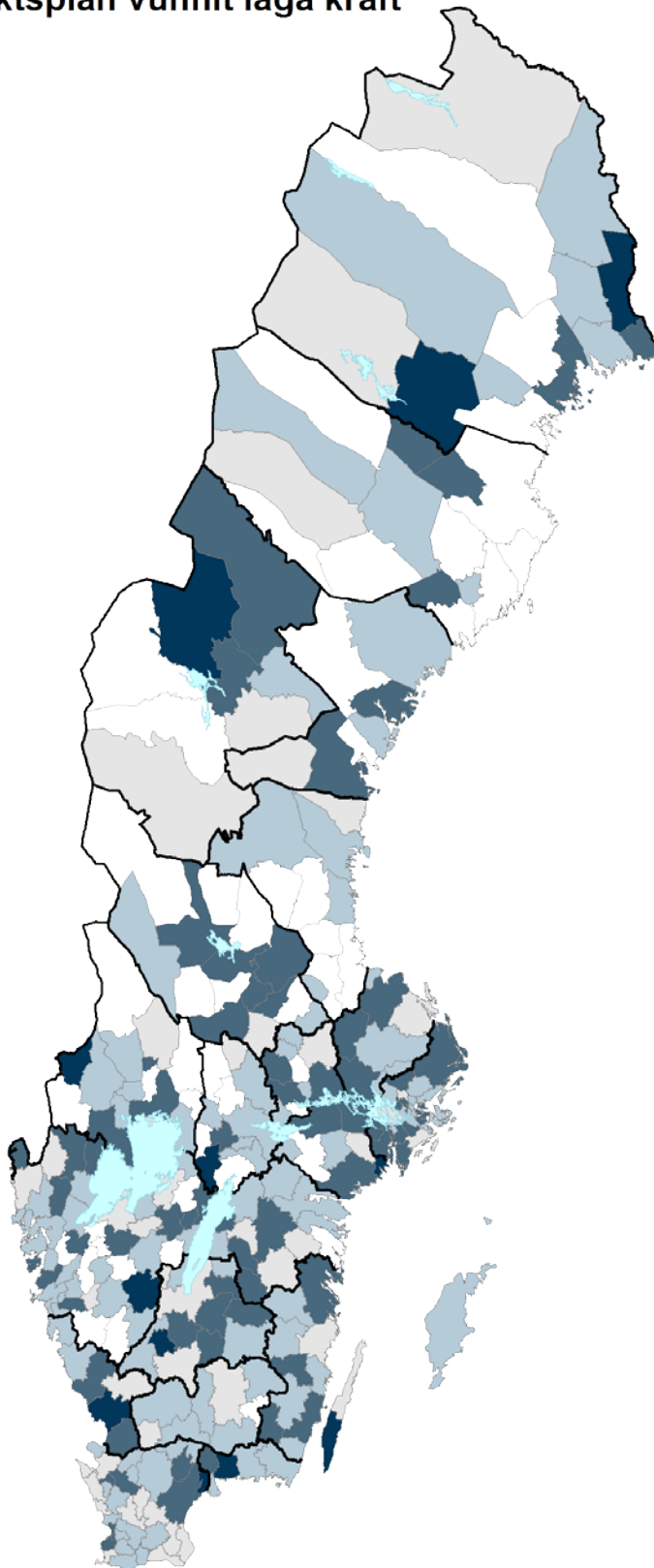
1.1.3c Åldersfördelning mellan översiktsplanerna år 2015 Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Länsstyrelserna har lämnat granskningsyttranden över 10 översiktsplaner under 2015, jämfört med 32 för 2014, varav 7 inte vunnit laga kraft under 2015. Under det gångna året har länsstyrelserna också yttrat sig över 19

1.1.3a

Är då gällande översiktsplan vunnit laga kraft

- 1990 - 1999
- 2000 - 2005
- 2006 - 2011
- 2012 - 2014
- 2015



Samrådsversioner av översiktsplaner, lika många som för 2014. Till detta kommer de kommuner som har påbörjat översiktsplanarbetet men ännu inte tagit fram en samrådsversion.

Trots att det antagits och samrått om ganska få översiktsplaner under 2015 bedömer Boverket att det pågår ett relativt omfattande översiktsplanarbete i landets kommuner. Boverkets uppföljning visar att det tar tid, ibland ett par år, innan kommunen har fått fram ett förslag att ställa ut. För den medelstora och mindre kommunen är resursfrågan avgörande för hur översiktsplaneringen fungerar.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggorordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggorordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

LIS och vindkraft fortsätter dominera tilläggs teman

Fördjupningar och tillägg är redskap i en kontinuerlig översiktsplanering. Samtidigt låter över hälften av de kommuner som har antagit en ny översiktsplan under 2015 redan antagna fördjupningar och tillägg fortsätta komplettera den nya översiktsplanen. De nationella satsningarna styr vilka tillägg som tas fram där LIS och vindkraft fortsätter att dominera.

Det är vanligt att kommuner ändrar översiktsplanen genom fördjupningar i områden med exploateringsstryck. En mer detaljerad fördjupning, som innehåller tydliga ställningstaganden, gör översiktsplanen mer vägledande för vidare plan- och byggprocess. Det här kan ses som ett uttryck för att det är komplicerat att koppla de strategiska, övergripande planeringsfrågorna i en översiktsplan direkt till en detaljplan.

Fördjupningar och tematiska tillägg är också ett verktyg i en kontinuerlig översiktsplanering där aktuella planeringsfrågor arbetas in i planen. Detta stärker översiktsplanens aktualitet. Cirka 80 procent av översiktsplanerna har högst fem tillägg eller fördjupningar. Svar saknas dock för 38 kommuner.

Fördjupningar och tillägg

Antal

0

1 - 5

6 - 10

11 - 15

16 - 17

Uppgift saknas

1.1.4a. Uppgifterna i kartan visar antalet fördjupningar och tillägg i översiktsplan under 2015. Klicka i kartan för mer information. Mer information om Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Illustration: Isabelle Ripa och Mark Mostert, Boverket

Gamla fördjupningar och tillägg arbetas inte in i en ny översiktsplan

60 procent av de kommuner som antagit en ny översiktsplan under 2015 valde att låta redan antagna fördjupningar och tillägg fortsätta att komplettera den nya översiktsplanen istället för att arbeta in dem i den nya planen. Till 8 av de 12 översiktsplaner som vann laga kraft under 2015 hör 1-6 fördjupningar eller tillägg i separata dokument. Det stora flertalet av dessa fördjupningar och tillägg har följt med från den gamla översiktsplanen.

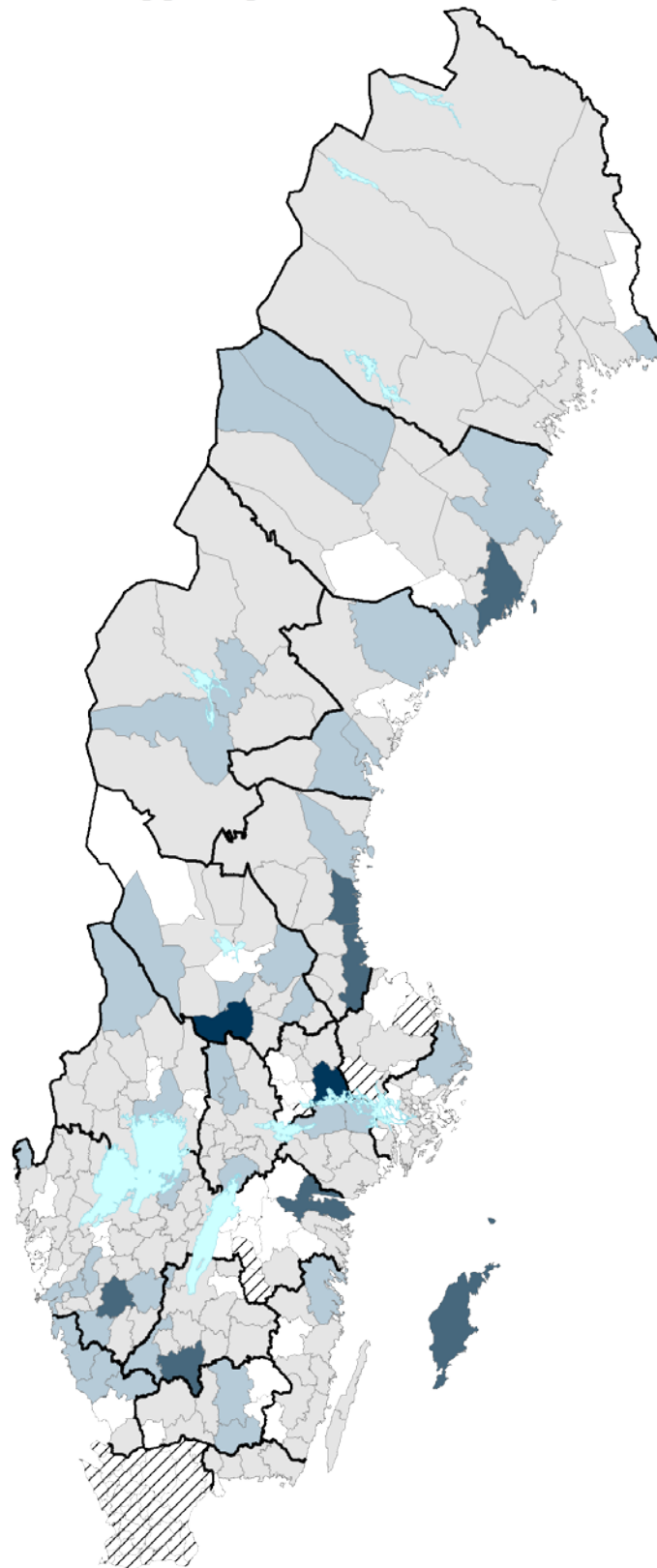
Tilläggs teman följer nationella satsningar

Under 2015 har 15 tillägg till 13 översiktsplaner vunnit laga kraft. Sedan 2010 har antalet antagna tillägg till översiktsplanerna legat kring 30 stycken per år,

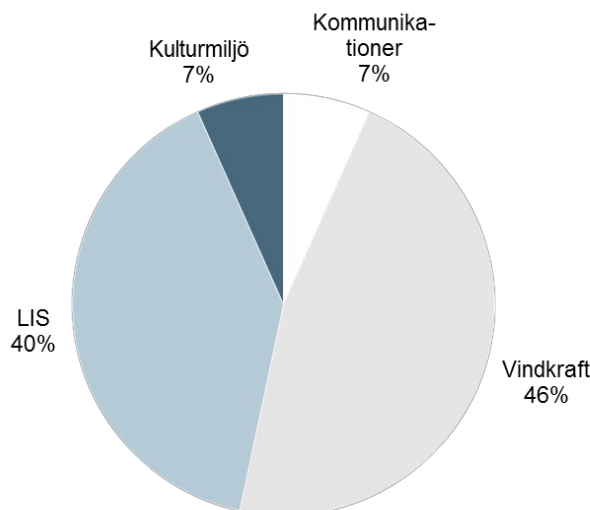
1.1.4a

Antal fördjupningar och tillägg till gällande översiktsplan

- /// Uppgift saknas
- 0
- 1-5
- 6-10
- 11-15
- 16-17



förutom 2011 då 53 tillägg vann laga kraft. Sedan år 2014 har de varit en markant nedgång i antalet tillägg. Precis som tidigare år är det tillägg med teman vindbruk och landsbygdsutveckling i strandsnära lägen, LIS, som helt dominerar. Fram till och med 2012 antogs det flest tillägg med temat vindbruk, men 2013-2014 var LIS det ledande temat. 2015 var det i stort sett lika många inom båda temana.



1.1.4b Teman för de tillägg till översiktsplanen som antagits 2015 Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Det finns ett tydligt samband mellan de statliga stödinsatserna och de teman som kommunerna fokuserar på. Boverket ser positivt på att de olika stöden stimulerat översiktsplaneringen runt om i landet. Det finns dock en risk att stöden även främjar sektorsplanering, där avvägningen mot andra intressen blir bristfällig och att kommunen därigenom går miste om helheten. Fokuseringen och likriktningen över landet på några enstaka frågor kan även leda till att andra viktiga planeringsfrågor inte får samma utrymme. De samrådsyttranden som länsstyrelserna har gjort över tillägg under 2015 visar på att kommunerna nu helt koncentrerar sig på LIS.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Statistik detaljplanering

Varje år handlägger kommuner och länsstyrelser ett stort antal detaljplaner i olika skeden av detaljplaneprocessen. För att ge en samlad bild över hur plan- och bygglagens regler om detaljplanering tillämpas sammanställer Boverket varje år statistik om den utveckling som skett under det gångna året.

Under dessa sidor redovisas Boverkets sammanställning av enkätsvaren om detaljplanering. Uppgifterna har samlats in genom Boverkets årliga plan- och byggenkäter som besvarats av kommuner och länsstyrelser. Enkäterna behandlar både länsstyrelsernas och kommunernas arbete med detaljplanering.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Fortsatt flest positiva planbesked

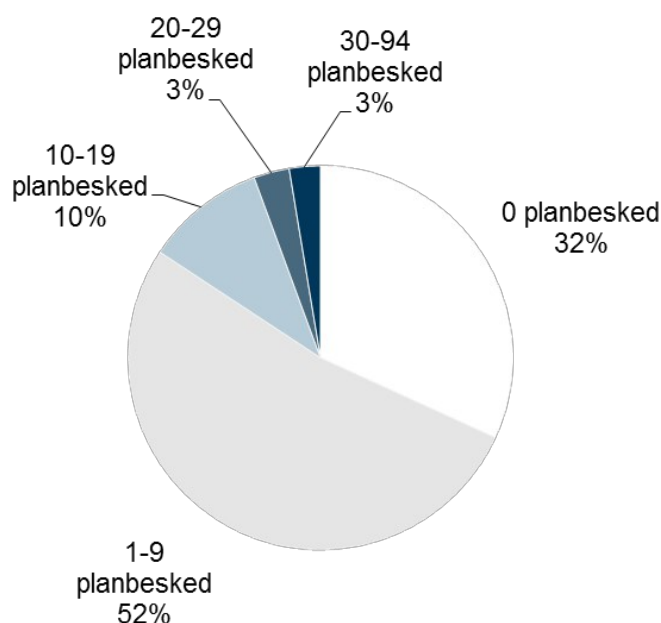
Majoriteten av planbeskeden som lämnades under 2015 var positiva. Statistiken visar att planbesked fortsatt används i alla län, men att det är vanligare i storstadslänen. Resultatet bygger på svar från 259 av landets 290 kommuner, alltså 89 procent.

Under 2015 lämnades totalt 1512 planbesked av de svarande kommunerna. Av dessa var 84 procent positiva och 16 procent negativa. Ett positivt planbesked innebär att kommunen ställer sig positiv till att inleda ett planarbete.

Boverkets insamlade statistik från 2014 bygger på svar från 83 procent av landets kommuner och det går därför inte att göra några långtgående jämförelser mellan åren. Under 2014 rapporterade kommunerna att de lämnat totalt 1260 planbesked och fördelningen mellan positiva och negativa planbesked var densamma som för 2015.

Vanligast med ett fåtal planbesked

Av de kommuner som deltog i undersökningen har 68 procent lämnat ett eller flera planbesked under 2015 medan 32 procent av kommunerna anger att de inte lämnat något planbesked. Majoriteten av de svarande kommunerna anger att de har lämnat mellan 1-9 planbesked medan 3 procent har lämnat fler än 30 planbesked. Fördelningen är i princip oförändrad jämfört med 2014.



1.2.1a Procentuell fördelning av totalt antal planbesked per kommun. Källa: Kommunernas svar på Boverkets plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Flest antal planbesked har liksom 2014 lämnats av Göteborgs kommun med totalt 94 stycken, varav 64 positiva och 30 negativa. Stockholm har lämnat 80 planbesked under 2015, varav 75 var positiva. Malmö skiljer sig liksom tidigare år från de övriga storstadskommunerna med enbart 3 planbesked under 2015, varav alla var positiva.

Flest antal negativa planbesked har liksom 2014 lämnats i Kungsbacka kommun där 37 av totalt 64 planbesked var negativa under 2015.

I Boverkets analys gällande tillämpningen av planbesked som gjordes i uppföljningen 2013 uppgav flera kommuner att planbesked användes i stor utsträckning och att alla initiativ inleddes på detta sätt, medan andra uppgav att de påbörjade ett planarbete direkt efter förfrågan utan att använda planbesked. Behovet av planbesked angavs i analysen vara störst i de fall där dialog och förtroende inte fungerade, vilket kan vara en anledning till att planbesked används i varierande utsträckning mellan kommunerna.

Andra kommuner uppgav 2013 att de inte alls tillämpade planbesked enligt plan- och bygglagen, vilket kan vara en anledning till att andelen som inte lämnat planbesked fortsatt ligger över 30 procent. Att en kommun har lämnat inga eller enbart ett fåtal planbesked behöver alltså inte betyda att antalet detaljplaneinitiativ är på nedgång.

Flest planbesked i storstadslänen

Eftersom det statistiska underlaget inte är heltäckande går det inte att ge en helt rättvis analys av hur antal planbesked fördelas över länen. Statistiken visar ändå att planbesked används i alla län, om än i varierad grad. Statistiken indikerar även att planbesked fortsatt är vanligast i Västra Götalands-, Skåne- och Stockholms län. Tillsammans stod de tre storstadslänen för drygt 46 procent av de lämnade planbeskeden 2015.

Statistiken visar inte några direkta avsteg från den analys av tillämpningen av planbesked som gjordes 2013. Tillämpningen av de nya reglerna om planbesked visade sig då variera i hög grad mellan landets kommuner på grund av skillnader i invånarantal, bebyggelsetryck och resurser för planarbete. Kommuner med stor tillväxt hade den största andelen planbesked, vilket stämmer även för 2015. För kommuner med mindre tryck på exploatering var den formella processen med planbesked ofta inte nödvändig. Även här pekar statistiken för 2015 åt samma håll.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges Riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[https://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/\]](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\[https://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/\]](#)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

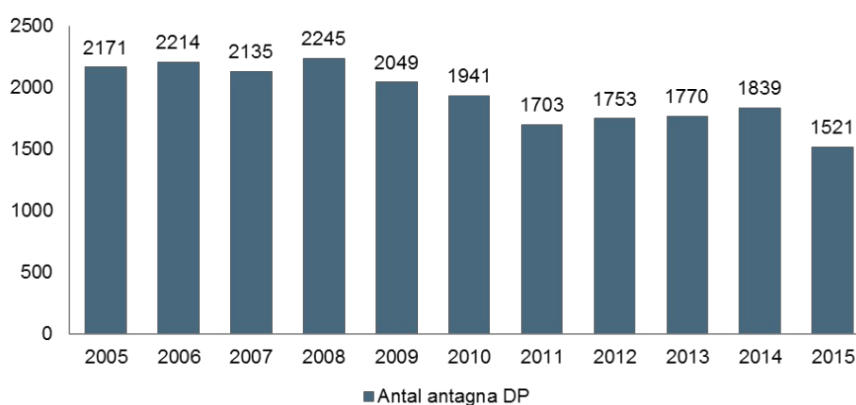
[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Minskat antal antagna detaljplaner

Antalet detaljplaner som antogs under 2015 är det lägsta antalet sedan 2005. Minskningen är fördelad över länen i landet. Majoriteten av de planer som upprättats under 2015 har handlagts med standardförfarande.

Under 2015 antogs totalt 1521 detaljplaner, vilket är det lägsta antalet som uppmätts sedan tidsserien påbörjades 2005. Den uppåtgående trend som kunnat ses sedan 2012 är därmed bruten. Jämfört med antalet som antogs 2014 är det en minskning med drygt 17 procent. Att antalet har minskat kan ha flera olika orsaker och behöver inte likställas med att kommunernas planberedskap har minskat.



1.2.2a Diagram över totalt antal antagna detaljplaner 2005-2015. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Minskningen är fördelad över länen

Den totala minskningen av antalet antagna detaljplaner i landet är fördelad över länen. En minskning har skett i 15 av 21 län under 2015 jämfört med 2014. Den största minskningen har skett i Kronobergs län där närmare 50 procent färre detaljplaner har antagits. Minskningen har även varit stor i Jönköpings- och Örebro län där mellan 30-35 procent färre detaljplaner har antagits. I Stockholms- och Skåne län har antalet minskat runt 25 procent, vilket innebär 72 färre antagna detaljplaner i respektive län.

Boverket har varit i kontakt med några av de kommuner och länsstyrelser där minskningen varit som störst. De anger att det minskade antalet detaljplaner bland annat beror på att de arbetat med större planområden och att planberedskapen i det stora hela fortfarande är god. Andra orsaker uppges vara valet 2014 och tillfälligt vakanta planarkitektjänster.

De län som antagit fler detaljplaner jämfört med 2014 är Gotland, Uppsala och Västmanland. Allra störst ökning står Uppsala län för där drygt 25 procent fler detaljplaner har antagits.

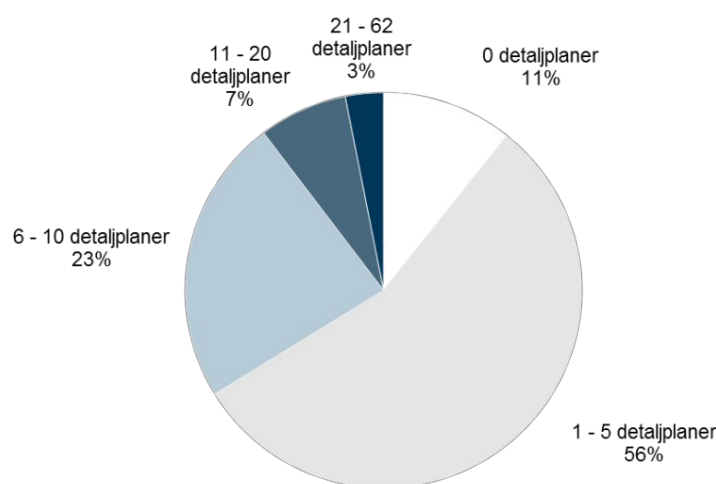
För Dalarnas-, Jämtlands- och Västernorrlands län är antalet antagna

detaljplaner oförändrat.

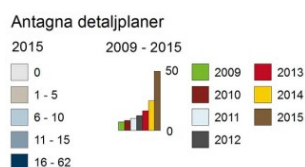
Vanligast med ett fåtal antagna detaljplaner

Fördelningen av antal antagna detaljplaner per kommun har inte förändrats nämnvärt. Liksom tidigare år är det ett fåtal kommuner som står för den stora mängden antagna detaljplaner, medan majoriteten av kommunerna antog mellan 1-5 detaljplaner under 2015. 11 procent av landets kommuner antog inte någon detaljplan alls under 2015.

Den kommun som antog flest detaljplaner var Stockholm med 62 detaljplaner, följt av Göteborg med 50 och Malmö med 38.



1.2.2b Procentuell fördelning av antal antagna detaljplaner per kommun år 2015. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa,



Boverket

1.2.2c. "Antal antagna detaljplaner per kommunnivå 2015. Klicka i kartan för mer information. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Illustration: Isabelle Ripa och Mark Mostert, Boverket

Flest detaljplaner i storstadsregionerna

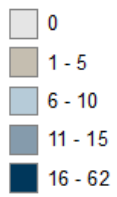
Detaljplaneaktiviteten är liksom tidigare år störst i de län där landets tre största städer ligger. Stockholms-, Västra Götalands- och Skåne län antog tillsammans 45 procent av alla detaljplaner under 2015.

En indelning enligt Sveriges kommuner och landstings kommungrupper visar att det främst är kommungruppen "Större städer" som har antagit detaljplaner 2015. I dessa kommuner antogs sammanlagt drygt 28 procent av alla detaljplaner, vilket är samma andel som för 2014. Minst antal detaljplaner

1.2.2c

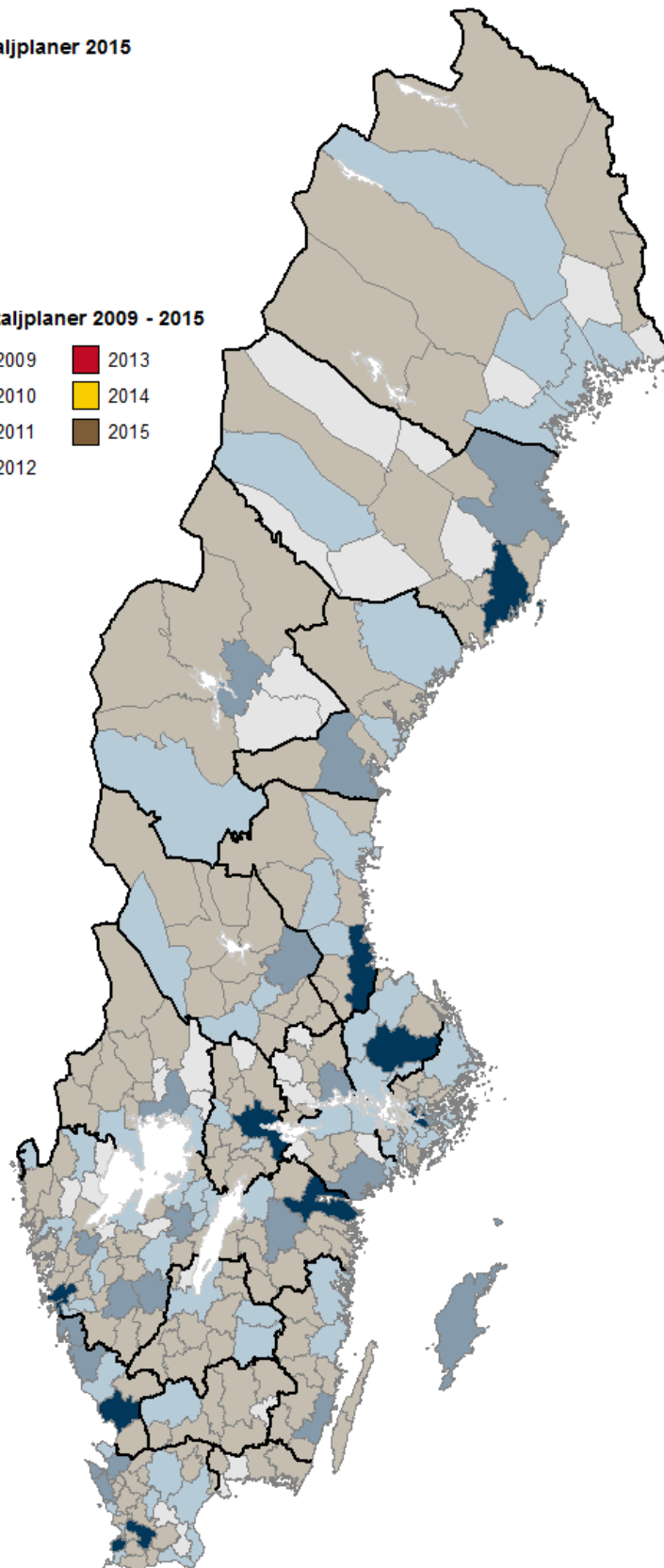
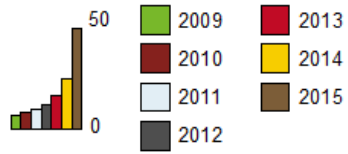
Kartbakgrund

Antal antagna detaljplaner 2015

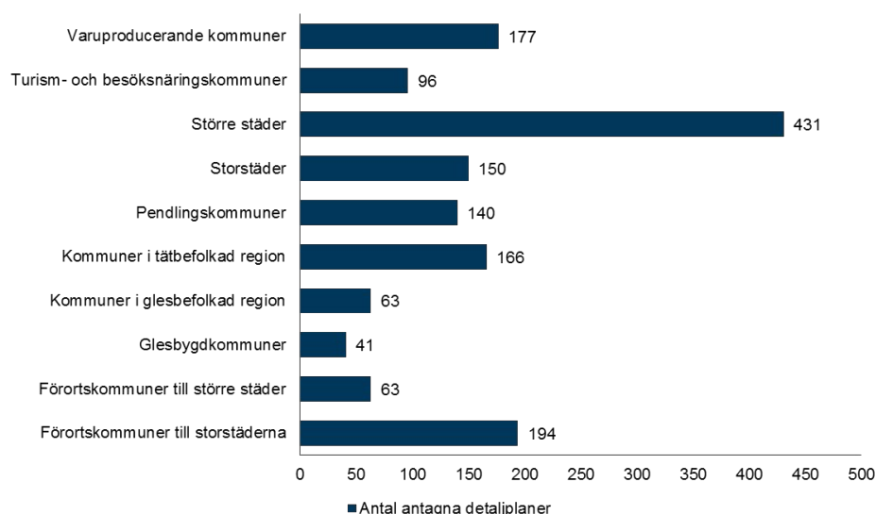


Stapeldiagram

Antal antagna detaljplaner 2009 - 2015



antogs i gruppen "Glesbygdskommuner" som tillsammans antog knappt 3 procent av alla detaljplaner.



1.2.2d Antalet antagna planer 2015 fördelat enligt Sveriges kommuner och landstings kommunindelning. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Klicka på bilden för att se den i större format.

Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Var femte detaljplan en ändringsplan

Av de antagna detaljplanerna var totalt 78 procent nya detaljplaner, 19 procent ändring av detaljplan och 3 procent upphävande av detaljplan.

Alla län utom Västmanland antog en eller flera ändringsplaner under 2015. I Västerbottens län var över 60 procent av de antagna planerna en ändring, varav Umeå och Skellefteå kommun antog flest ändringar i länet. Även i Västernorrlands-, Jämtlands- och Gotlands län antog många ändringsplaner, här låg andelen på mellan 35-40 procent.

Sett på kommunnivå är det 33 av landets kommuner där andelen ändringsplaner ligger på 50 procent eller mer. 10 kommuner har enbart antagit ändringsplaner under 2015.

I 13 av 21 län upphävdes en eller flera detaljplaner under 2015. I Uppsala län upphävdes 11 detaljplaner, vilket är det högsta antalet i landet. Uppsala kommun stod för 7 av de 11 upphävda planerna i länet. I Grums och Kramfors kommun bestod antagandet av detaljplaner enbart av upphävande under 2015.

Majoriteten följer gällande översiktsplan

Av de antagna detaljplanerna under 2015 är det enbart 2,5 procent som enligt länsstyrelsens bedömning strider mot gällande översiktsplan eller länsstyrelsens granskningsyttrande till gällande översiktsplan. Majoriteten av de antagna detaljplanerna följer alltså gällande översiktsplan. Andelen är oförändrad jämfört med föregående år.

Stark start för standardförfarande

Nya planprocesser började gälla från 1 januari 2015, vilket innebär att 2015 blir ett övergångsår. Det syns i statistiken då drygt 85 procent av de antagna detaljplanerna under 2015 har tagits fram med antingen normalt eller enkelt planförfarande enligt äldre lagstiftning. Drygt 35 procent av de planer som tagits fram enligt äldre lagstiftning har handlagts med enkelt planförfarande, vilket är en minskning jämfört med tidigare år då andelen legat mellan 40-46 procent sedan 2007.

Av de knappt 15 procent antagna detaljplaner som handlagts enligt de nya processerna är det standardförfarande som har använts i störst utsträckning. Närmare 85 procent av dessa planer har handlagts med standardförfarande, 10 procent enligt utökat och resterande enligt samordnat förfarande eller förenklat upphävande. Det indikerar att kommunerna använder standardförfarande i stor utsträckning. Eftersom processen för utökat förfarande normalt innebär en längre process än standardförfarande behöver lagändringarna gälla ett par år innan det går att dra några direkta slutsatser kring vilken planprocess som är vanligast.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Fortsatt låg andel detaljplaner överprövas

Det är fortsatt en låg andel detaljplaner som överprövas av länsstyrelsen inom ramen för statlig tillsyn. Den vanligaste orsaken till överprövning och upphävande av länsstyrelsen är brister kopplat till hälsa och säkerhet.

Under 2015 har länsstyrelsen beslutat att överpröva totalt 34 detaljplaner enligt 11 kap 10 § plan- och bygglagen. Det motsvarar drygt 2 procent av det totala antalet antagna detaljplaner 2015. Andelen överprövade detaljplaner har legat stabilt runt 2 procent de senaste åren. En viss felmarginal kan förekomma eftersom uppgifterna avser de ärenden som länsstyrelsen avslutat under kalenderåret 2015 och överprövningen kan gälla en detaljplan som antogs före 2015.

Liksom de tre senaste åren har majoriteten av detaljplanerna överprövats med hänvisning till 11 kap 10 § punkt 5, det vill säga att en bebyggelse blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Enligt länsstyrelsernas uppgifter har drygt 70 procent av överprövningarna skett med hänvisning till hälsa och säkerhet under 2015.

Totalt sett upphävs få detaljplaner

Under 2015 har länsstyrelsen helt eller delvis upphävt 15 detaljplaner inom ramen för statlig tillsyn enligt 11 kap 11 § plan- och bygglagen. Det motsvarar knappt 1 procent av det totala antalet antagna detaljplaner 2015. Andelen har legat stabilt runt 1 procent de senaste åren. Drygt 70 procent av detaljplanerna har upphävts med hänvisning till 11 kap 10 § punkt 5 plan- och bygglagen, det vill säga att en bebyggelse blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Hälsa och säkerhet har varit den vanligaste orsaken till upphävande de senaste tre åren.

Sammanlagt har 393 detaljplaner antingen överprövats av länsstyrelsen inom ramen för statlig tillsyn eller överklagats till länsstyrelsen på enskilt initiativ under 2015. Det motsvarar drygt 25 procent av det totala antalet antagna detaljplaner, vilket är en marginell ökning jämfört med tidigare år.

Av alla överprövade och överklagade detaljplaner har totalt 44 detaljplaner upphävts av länsstyrelsen under 2015. Det motsvarar knappt 3 procent av det totala antalet antagna detaljplaner. Den totala andelen upphävda detaljplaner har legat stabilt runt 2 procent de senaste åren.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[[---

Dokument](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338]</p></div><div data-bbox=)

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#) [[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf](#)]

237 kB

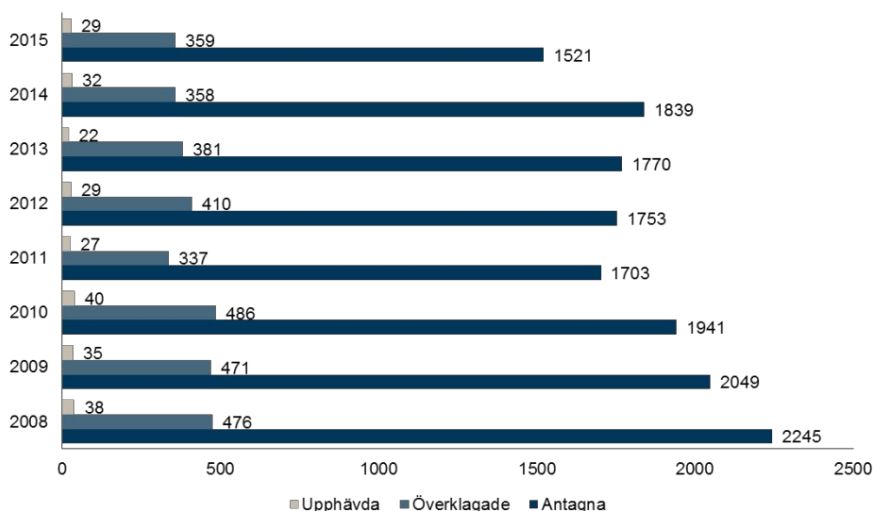
[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#) [[globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf](#)]

125 kB

Andelen detaljplaner som överklagas är fortsatt stabil

Sedan 10 år tillbaka ligger andelen antagna detaljplaner som överklagas stadigt. Även andelen detaljplaner som upphävs till följd av ett överklagande är fortsatt låg. Var den högsta andelen överklaganden sker i landet skiljer sig däremot något jämfört med tidigare år.

Under 2015 överklagades 359 detaljplaner till länsstyrelsen, vilket motsvarar knappt 24 procent av det totala antalet antagna detaljplaner. Det är en ökning jämfört med 2014 då drygt 19 procent av detaljplanerna överklagades. Sett över de senaste 10 åren har emellertid andelen överklagade detaljplaner legat stadigt på mellan 19 och 25 procent. Andelen kan ha en viss felmarginal eftersom uppgifterna avser de ärenden som länsstyrelsen avslutat under kalenderåret 2015 och ett överklagande kan gälla en detaljplan som antogs före 2015.



1.2.4a Antal överklagade och upphävda detaljplaner i förhållande till det totala antalet antagna detaljplaner 2008-2015. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Under 2015 har 194 antagna detaljplaner överklagats till Mark- och miljödomstol. Det är en ökning med närmare 28 procent jämfört med 2014.

Högst andel överklaganden i förortskommuner till storstäderna

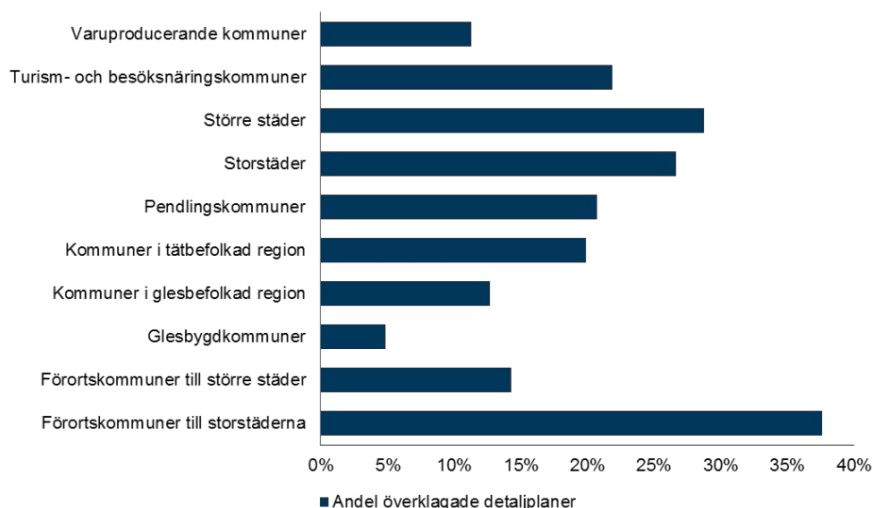
I 11 av 21 län ligger andelen överklagade detaljplaner för 2015 högre än 20 procent. Det län som utmärker sig 2015 är Gotland där närmare 43 procent av de antagna detaljplanerna överklagats. Hallands- och Södermanlands län ligger fortsatt högt med en andel på 35 respektive 38 procent. För Stockholms län har andelen ökat från 23 procent 2014 till 39 procent 2015. Det län där andelen ökat mest är Västernorrland där 28 procent överklagades 2015

jämfört med 6 procent 2014.

I andra änden av skalan finns Kalmar-, Jönköpings- och Västmanlands län som fortsatt har en låg andel överklaganden och ligger på mindre än 10 procent för 2015. För Blekinge län har andelen minskat markant från 43 procent 2014 till 25 procent 2015.

En indelning enligt Sveriges kommuner och landstings kommungrupper visar att högst andel detaljplaner har överklagats i gruppen "Förortskommuner till storstäderna" under 2015. I dessa kommuner har sammanlagt 38 procent av alla antagna detaljplaner överklagats, vilket är en markant ökning jämfört med 2014 då andelen låg på drygt 20 procent för samma grupp. Även gruppen "Större städer" har ökat jämfört med föregående år och ligger nu på 29 procent överklagade detaljplaner. Detta innebär en förändring jämfört med tidigare år då högst andel detaljplaner överklagats i grupperna "Storstäder" och "Turism- och besöksnäringkommuner".

Lägst andel överklagade detaljplaner återfinns liksom tidigare år i kommungrupperna "Glesbygdkommuner", "Kommuner i glesbefolkad region" och "Varuproducerande kommuner".



1.2.4b Andelen överklagade detaljplaner under år 2015 fördelat enligt Sveriges kommuner och landstings kommungrupper. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Totalt sett upphävs få detaljplaner

Andelen detaljplaner som upphävs till följd av ett överklagande är fortsatt låg. Under 2015 har länsstyrelsen helt eller delvis upphävt 29 detaljplaner. Det motsvarar knappt 2 procent av det totala antalet antagna detaljplaner och 8 procent av de överklagade detaljplanerna för 2015. Orsak till upphävande varierar, men en av de vanligaste orsakerna under 2015 uppges vara felaktig planprocess eller brister i underlaget.

Sammanlagt har 393 detaljplaner antingen överprövats av länsstyrelsen inom

ramen för statlig tillsyn eller överklagats till länsstyrelsen på enskilt initiativ under 2015. Det motsvarar drygt 25 procent av det totala antalet antagna detaljplaner, vilket är en marginell ökning jämfört med tidigare år.

Av alla överprövade och överklagade detaljplaner har totalt 44 detaljplaner upphävts av länsstyrelsen under 2015. Det motsvarar knappt 3 procent av det totala antalet antagna detaljplaner. Den totala andelen upphävda detaljplaner har legat stabilt runt 2 procent de senaste åren.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Få nya områdesbestämmelser har antagits

Liksom de senaste åren är det få kommuner som har antagit nya områdesbestämmelser. Andelen antagna områdesbestämmelser som överklagas till länsstyrelsen är fortsatt förhållandevis hög.

Under 2015 antogs 6 nya områdesbestämmelser, vilket är färre än 2014 då 9 nya antogs. Antalet har minskat något sedan 2012 då 11 områdesbestämmelser antogs. Inga områdesbestämmelser har ändrats eller upphävts under 2015.

Antagandet av områdesbestämmelser är spritt över landet. Under 2015 har antagande skett av Ekerö-, Lomma-, Storumans-, Vaggeryds-, Sätters- och Hedemora kommun.

Ingen statlig överprövning men hög andel överklaganden

Länsstyrelsen har under 2015 inte beslutat att överpröva eller upphäva några antagna områdesbestämmelser enligt den statliga tillsyn som regleras i 11 kap 10-11 §§ plan- och bygglagen. Senast områdesbestämmelser överprövades av länsstyrelsen var 2013, då 2 områdesbestämmelser överprövades med hänvisning till riksintresse.

Under 2015 har 2 antagna områdesbestämmelser överklagats till länsstyrelsen, vilket motsvarar en tredjedel av de antagna områdesbestämmelserna. Det är en minskning jämfört med 2014 då 45 procent överklagades. Liksom de två senaste åren har emellertid inga överklagade områdesbestämmelser upphävts av länsstyrelsen under 2015. Däremot har 3 antagna områdesbestämmelser överklagats vidare till mark- och miljödomstol.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

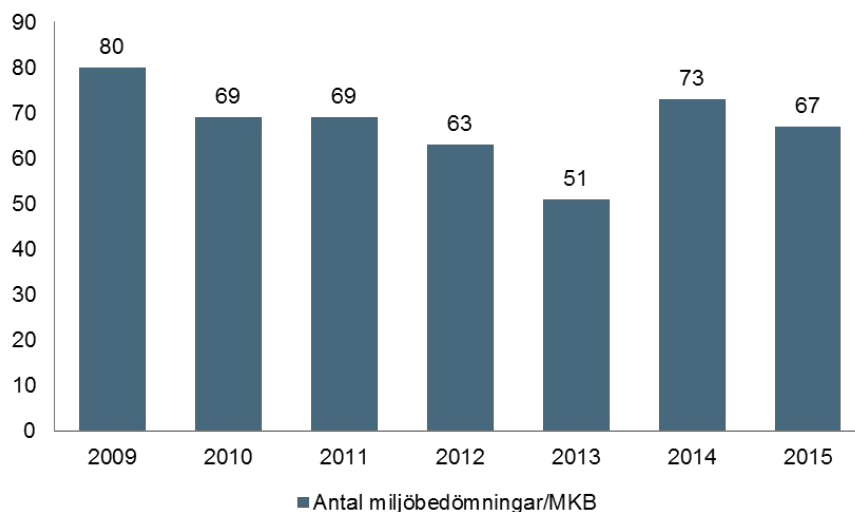
125 kB

Andelen detaljplaner som miljöbedöms är fortsatt låg

Antalet antagna detaljplaner som har en tillhörande miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning enligt 4 kap 34 § plan- och bygglagen är stabilt. Relativt sett är det fortfarande få detaljplaner som miljöbedöms.

Under 2015 har 67 antagna detaljplaner miljöbedömts. Det motsvarar en andel på knappt 8 procent av de detaljplaner som antagits med normalt-, utökad- eller samordnat planförfarande under 2015. Årets resultat innebär inte någon större förändring jämfört med tidigare år då andelen legat på mellan 5-7 procent.

Skåne län står för drygt 20 procent av alla miljöbedömningar i landet under 2015. Den kommun som sticker ut i länet är Lund där länsstyrelsen rapporterar att 7 miljöbedömningar har gjorts till antagna detaljplaner



1.2.6a Antal miljöbedömningar/miljökonsekvensbeskrivningar för år 2009-2015. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket



1.2.6b Antal miljöbedömningar/miljökonsekvensbeskrivningar i förhållande till

det totala antalet antagna detaljplaner med normalt, utökat eller samordnat planförfarande år 2009-2015. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Klicka på bilden för att se den i större format.

Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#) [/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf]

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#) [/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf]

125 kB

Länsstyrelsens handläggningstider för överklagade planärenden

Enligt uppdrag 46 i länsstyrelsernas regleringsbrev för 2015 ska länsstyrelserna redovisa uppgifter om handläggningstider för överklagade planärenden under perioden 2012-2015. Syftet är att se om handläggningstiderna följer de inriktningsmål som regeringen satt upp.

Länsstyrelserna ska handlägga överklaganden av kommunala beslut enligt plan- och bygglagen på ett så enkelt och snabbt sätt som möjligt utan att det påverkar rättssäkerheten negativt. Följande inriktningsmål gäller för kommunala beslut om planärenden där detaljplaner och områdesbestämmelser ingår:

- 75 procent avgjorda inom 90 dagar
- 90 procent avgjorda inom 150 dagar

Tiderna räknas från den dag överklagandet kom in till länsstyrelsen fram till den dag länsstyrelsen avgjort ärendet.

Här följer en sammanfattning av länsstyrelsernas redovisning. Uppgifterna kommer från enkäter som besvarats av samtliga länsstyrelser under åren 2013-2016.

Variationen mellan länsstyrelserna ökar återigen

Den genomsnittliga handläggningstiden för avgjorda överklagade planer varierar stort mellan länsstyrelserna och variationen har återigen ökat.

Under 2012 varierade länsstyrelsernas handläggningstider för överklagade planer mellan 39 och 245 dagar och under 2013 låg variationen mellan 11 och 700 dagar. Under 2014 minskade variationen till mellan 29 och 158 dagar för att återigen ha ökat till mellan 26 och 233 dagar för 2015.

Medelvärdet för samtliga länsstyrelser har minskat från 113 dagar 2012, 109 dagar 2013 och för både 2014 och 2015 är det nere på 79 dagar.

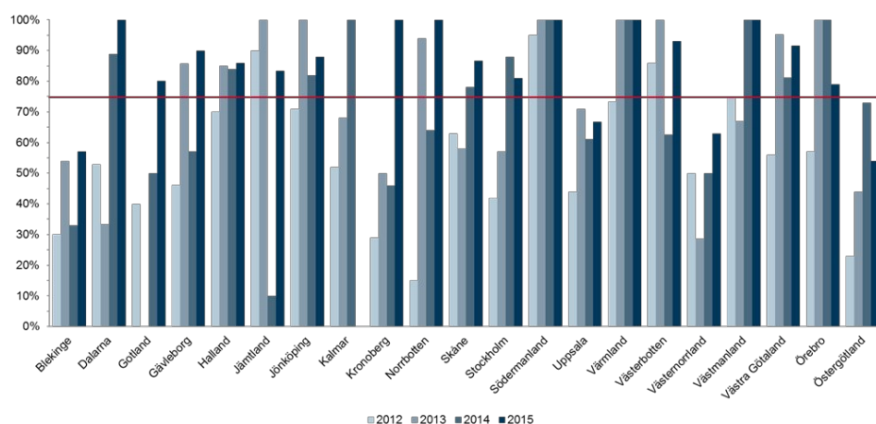
Inriktningsmål 75 procent inom 90 dagar

Det första inriktningsmålet för planärenden innebär att 75 procent av de överklagade planärendena ska ha avgjorts inom 90 dagar. Antalet länsstyrelser som når detta mål har ökat stadigt för varje år sedan mätningarna påbörjades 2012 och trenden håller fortsatt i sig.

Av 21 länsstyrelser var det 4 stycken som nådde målet 2012 jämfört med 10 stycken 2013 och 11 stycken 2014. För 2015 är det 16 länsstyrelser som uppger att de klarar målet. Antal länsstyrelser som når 100 procent redan inom 90 dagar har ökat från inga alls 2012 till 6 stycken 2015.

De länsstyrelser som fortsatt inte når upp till målet är Blekinge, Uppsala, Västernorrland och Östergötland. Kalmar län som klarade målet 2014 har 0 procent avgjorda planer inom 90 dagar under 2015.

Av de 5 länsstyrelser som inte klarar målet för 2015 är det dock 4 som klarar 90 dagar i såväl medel- och medianvärde. Det indikerar att det är ett fåtal ärenden hos dessa länsstyrelser som gör att andelen överskrids.



1.2.7a Andelen överklagade planer som avgjorts inom 90 dagar visat per län år 2012-2015 Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets enkät gällande handläggningstider för överklagade planer och lov 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

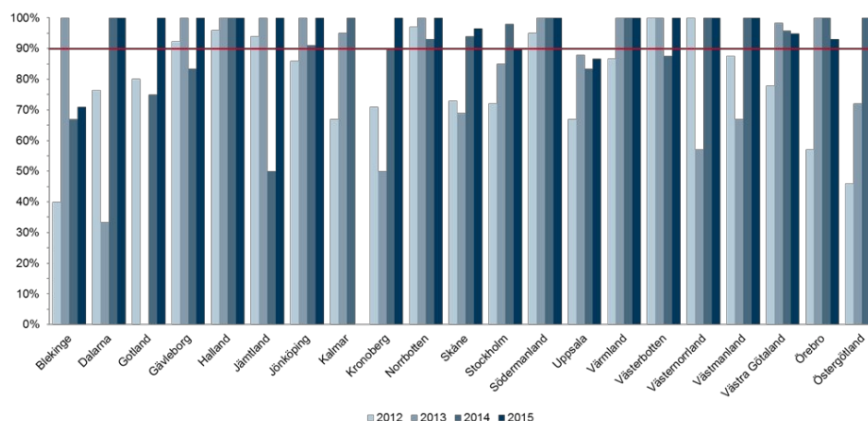
Andelen planärenden som har avgjorts inom 90 dagar varierar fortsatt stort mellan länen. Under 2015 låg variation mellan 0 och 100 procent. Genomsnittet för alla länsstyrelser hamnar på 72 procent, vilket är en oförändrad andel jämfört med 2014. Det innebär att inriktningsmålet på 75 procent avgjorda överklagade planärenden inom 90 dagar i genomsnitt fortfarande inte uppnås.

Inriktningsmål 90 procent inom 150 dagar

Det andra inriktningsmålet för planärenden innebär att 90 procent av de överklagade planärendena ska ha avgjorts inom 150 dagar. Antalet länsstyrelser som når detta mål har ökat stadigt för varje år sedan mätningarna påbörjades 2012 och trenden håller fortsatt i sig.

Av 21 länsstyrelser var det 7 stycken som nådde målet 2012 jämfört med 12 stycken 2013 och 15 stycken 2014. För 2015 är det 18 länsstyrelser som uppger att de klarar målet. Antal länsstyrelser som når 100 procent inom 150 dagar har ökat från 2 stycken 2012 till 14 stycken 2015.

De länsstyrelser som fortsatt inte når upp till målet är Blekinge och Uppsala. Kalmar län som klarade målet 2014 har 0 procent avgjorda planer inom 150 dagar under 2015. Av de 3 länsstyrelser som inte klarar målet för 2015 är det dock 2 som klarar 150 dagar i såväl medel- och medianvärde. Det indikerar att det är ett fåtal ärenden hos dessa länsstyrelser som gör att andelen överskrids.



1.2.7b Andelen överklagade planer som avgjorts inom 150 dagar visat per län år 2012-2015. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets enkät gällande handläggningstider för överklagade planer och lov 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Andelen planärenden som har avgjorts inom 150 dagar varierar fortsatt stort mellan länen. Under 2015 låg variation mellan 0 och 100 procent. Genomsnittet för alla länsstyrelser hamnar på 92 procent, vilket är en oförändrad andel jämfört med 2014. Det innebär att inriktningsmålet på 90 procent avgjorda överklagade planärenden inom 150 dagar i genomsnitt fortsatt uppnås.

Orsaker till att målen inte nås

Under 2015 är det 5 av 21 länsstyrelser som inte når inriktningsmålet på 75 procent och 3 stycken som inte når något av inriktningsmålen.

De länsstyrelser som har överskridit något av inriktningsmålen 2015 uppger att orsaken framförallt är resursbrist och personalomsättning, som i sin tur påverkar kontinuiteten i arbetet.

I vissa fall har det varit ett specifikt ärende som tagit lång tid och fått stort genomslag i statistiken om länsstyrelsen i övrigt enbart haft ett fåtal ärenden. En annan orsak uppges vara att några planärenden har krävt kommunikering och kompletteringar från kommunen, vilket har tagit tid.

Planerade åtgärder

De länsstyrelser som överskrider något av inriktningsmålen för 2015 uppger att de har eller ska vidta åtgärder, så som att fortsätta prioritera handläggningen av överklagade planer och stärka bemanningen genom nyrekrytering. Andra åtgärder handlar om att fortsätta utveckla de interna arbetsformerna för handläggningen, till exempel genom lean-principer med tillhörande processanalyser och att arbeta med planering och uppföljning av ärenden. Kalmar som haft störst problem att nå målen under 2015 anger att det krävs en omfördelning av arbetsuppgifter eller personaltillskott för att de ska kunna klara målen.

Länsstyrelsernas erfarenheter

Här presenteras länsstyrelsernas samlade erfarenheter när det gäller inriktningsmålen för handläggning av överklagade planer. Styckena i punktform nedan är länsstyrelsernas egna formuleringar som har rapporterats in via enkäten gällande handläggningstider.

Arbetsätt och prioritering viktigt

En länsstyrelse lyfter än en gång frågan om att fokusera inriktningsmålet till ärenden som rör bostäder. Det finns även en oro för de hårdare mål som satts för 2016.

- Endast cirka 20 procent av de överklagade lovärendena avser permanentbostäder. Resten avser murar, plank, carportar, fritidshus etc. Om inriktningsmålet hade justerats till att avse permanentbostäder, så hade länsstyrelsernas måluppfyllelse sannolikt blivit högre samtidigt som förutsättningarna för att klara ännu hårdare målsättningarna hade förbättrats markant.
- Avseende överklagade lov rör dessa ärenden främst enbostadshus och kompletteringsåtgärder. Antalet ärenden med flerfamiljshus och stor påverkan på bostadssituationen är begränsat.
- Det kan i många fall vara svårt att klara de målsatta handläggningstiderna om 4 månader, även om vi i huvudsak gjort det. Att handlägga dessa ärenden inom de nu målsatta handläggningstiderna om 3 månader kan ur rättssäkerhetssynpunkt komma att bli svårt.

Arbetsätt och prioritering viktigt

Länsstyrelsernas erfarenhet är att det krävs förändrade arbetsätt för att handläggningen av överklagade ärenden ska gå snabbt. Flera arbetar mycket med effektivisering och prioritering för att nå inriktningsmålen.

- Några anledningar till att vi når målen: Liten länsstyrelse med korta beslutsvägar. Trots liten personalstyrka är det flera personer som handlägger PBL, vilket minskar sårbarheten. Vi har jobbat mycket med att hitta smidiga och effektiva arbetsätt med täta uppföljningar, kunskapsöverföring med mera. Vi sorterar ut och avgör enklare ärenden snabbt. Sitter i öppet kontorslandskap.
- Bedömer att tillämpa Lean och att ha särskilda verktyg för att stödja tvärssektoriella prioriteringar är nödvändiga. Detta borde ge effekt redan under 2016.
- Den goda måluppfyllelsen avseende PBL-överklagandena har bland annat uppnåtts genom en tydlig prioritering på enheten av denna typ av ärenden, något som också inneburit att andra angelägna ärendegrupper fått lägre prioritet.
- Vi har hämtat statistik till detta från LISA-verktyget med hjälp av vår controller. Det är mer lättöverskådligt än att använda handläggarsystemet Platina.

- Under 2016 beräknar vi att inriktningsmålen ska uppfyllas. Tillämplig lagstiftning inom ärendehantering behöver moderniseras och anpassas efter den digitala utvecklingen.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Statistik lov & byggande

Varje år handlägger kommuner och länsstyrelser ett stort antal ärenden i olika skeden av lov- och byggprocesserna. För att ge en samlad bild över hur plan- och bygglagens regler om lov och byggande tillämpas sammanställer Boverket varje år statistik om den utveckling som skett under det gångna året.

Under dessa sidor redovisas Boverkets sammanställning av enkätsvaren om lov och byggande. Uppgifterna har samlats in genom Boverkets årliga plan- och byggenkäter som besvarats av kommuner och länsstyrelser. Enkäterna behandlar både länsstyrelsernas och kommunernas arbete med lov och byggande.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#)

[\[/contentassets/1f0434d785314e0794915df3915bf007/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#)

[\[/contentassets/1f0434d785314e0794915df3915bf007/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

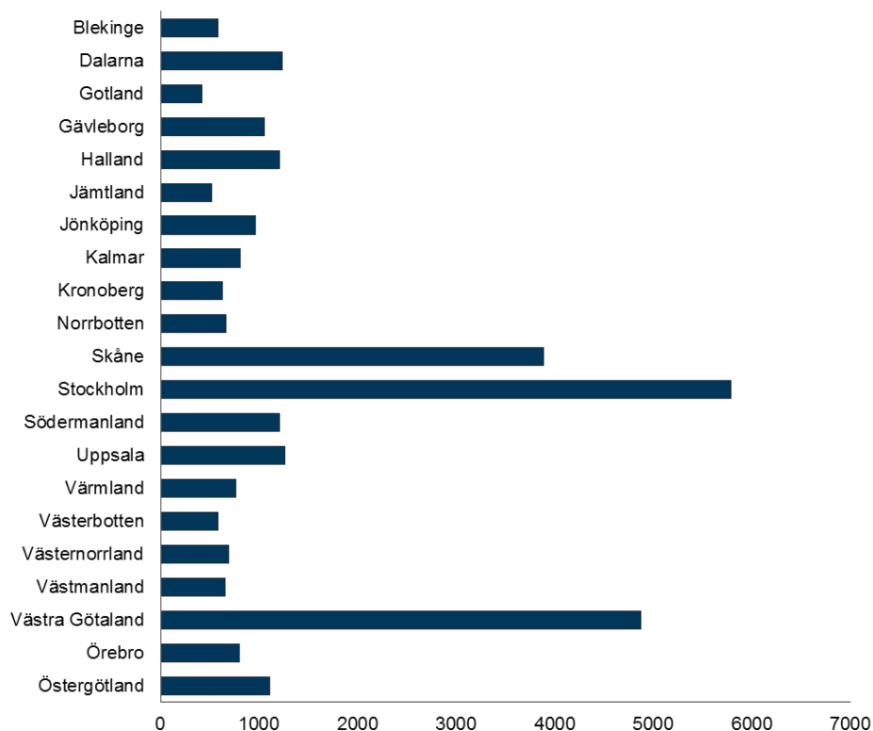
Ärenden om lov och förhandsbesked

Här hittar du statistik över inkomna ansökningar om lov, förhandsbesked och villkorsbesked, anmälningar inför startbesked samt beslut om start- och slutbesked. Statistiken bygger på den Plan-, bygg- och tillsynsenkät som årligen besvaras av landets kommuner.

2015 har Plan-, bygg- och tillsynsenkäten haft en svarsfrekvens på 92 procent. I behandlingen av materialet har ett antal fel uppmärksammats och i vissa fall saknas svar. I texten sker vissa jämförelser i andelar mellan 2015 och 2014 års enkätsvar, observera att svarsfrekvenserna har skiljt sig åt mellan åren, och därför kan inga direkta slutsatser dras utifrån jämförelserna.

Inkomna ansökningar

Totalt antal inkomna ansökningar om bygglov, marklov, rivningslov och förhandsbesked samt villkorsbesked under 2015 var 105 232 stycken. Stockholms-, Skåne- och Västra Götalands län tar tillsammans emot cirka 40 procent av ansökningarna, det vill säga 40 438 ansökningar. 91 procent av ansökningarna berör bygglov och mindre än 1 procent berör villkorsbesked enligt kommunernas svar i Plan-, bygg- och tillsynsenkäten.



Tabell 1.3.1a: Totalt antal inkomna ansökningar 2015 avseende bygglov, marklov, rivningslov samt villkorsbesked per län. Klicka på bilden för att se den i större format. Källa: Kommunernas svar på Boverkets Plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

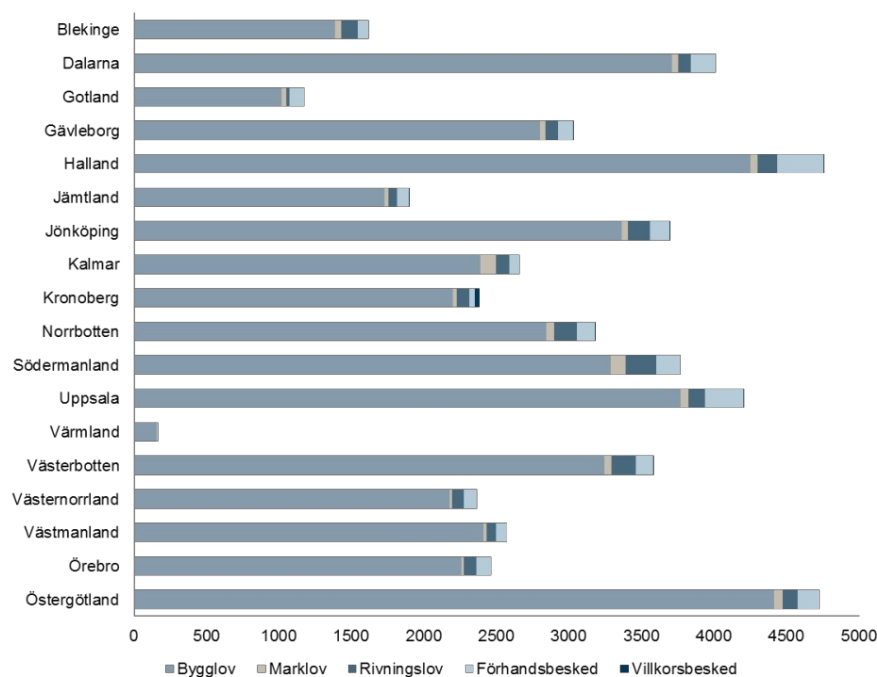
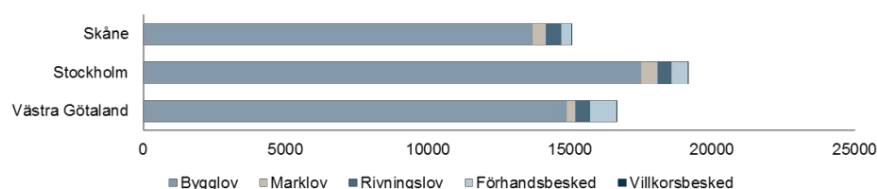


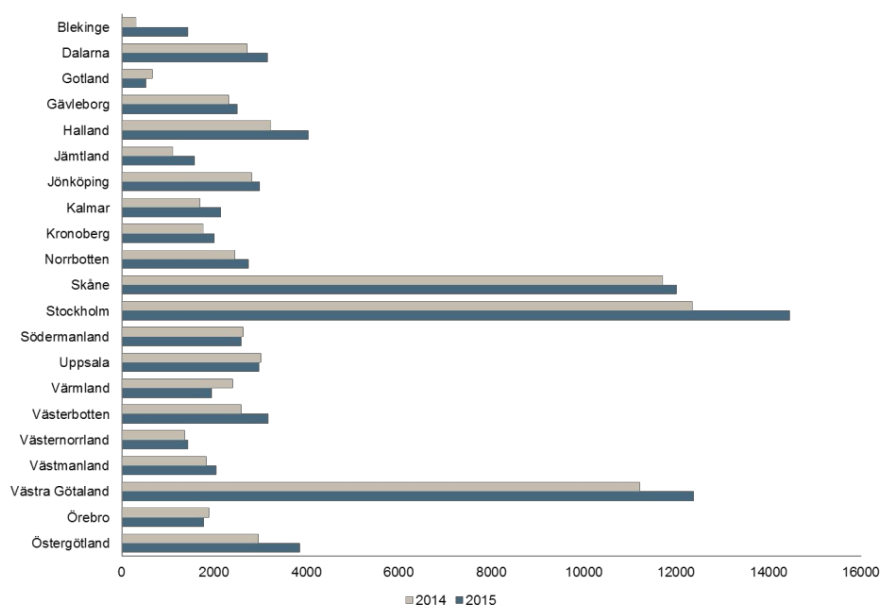
Illustration: Isabelle Ripa, Boverket



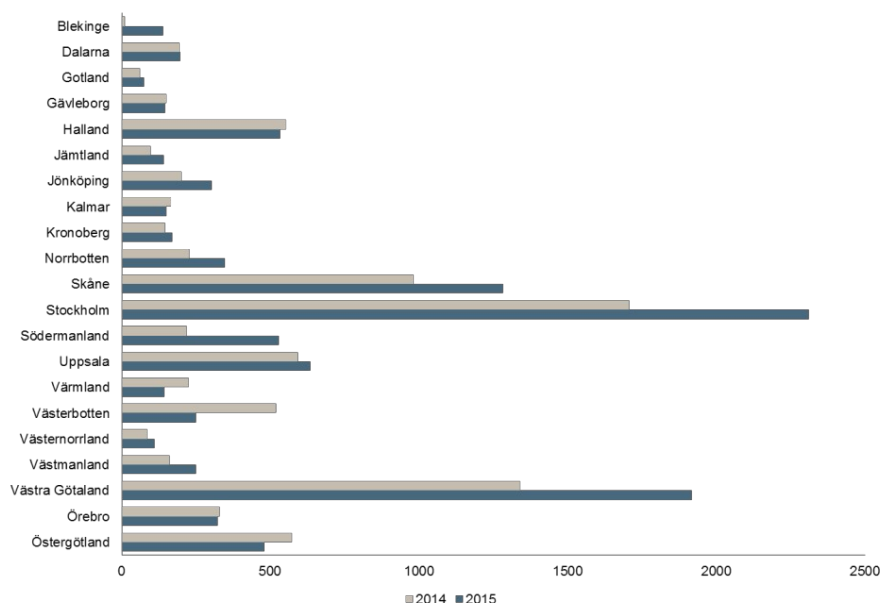
Tabell 1.31b Antal inkomna ansökningar 2015 per län och kategori.

Anmälningar är uppdelade efter kategorierna bygglov, marklov, rivningslov, förhandsbesked samt villkorsbesked. Klicka på bilden för att se den i större format. Källa: Kommunernas svar på Boverkets Plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Ansökningar om bygglov



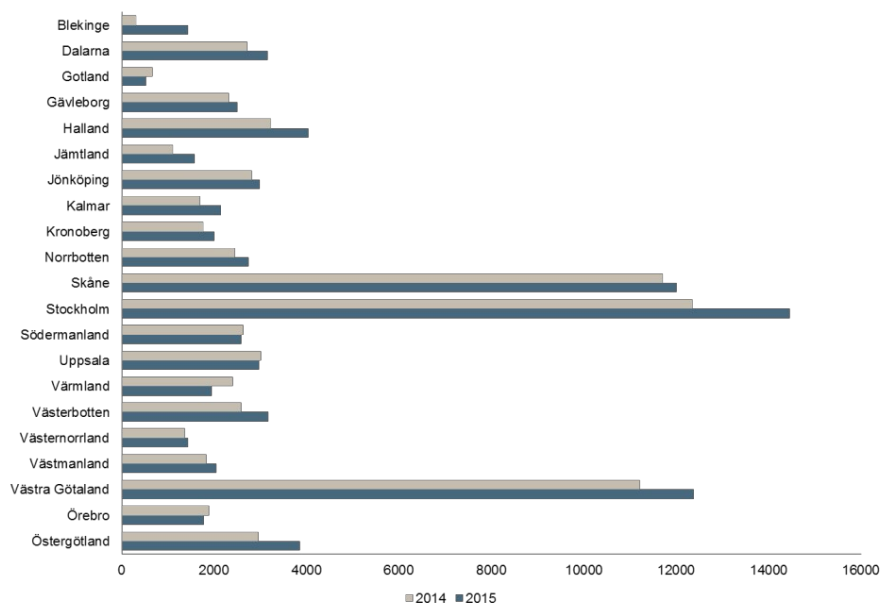
Tabell 1.3.1c: Antal inkomna bygglovsansökningar per län 2015 och 2014. Klicka på bilden för att se den i större format. Källa: Kommunernas svar på Boverkets Plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket. Boverket



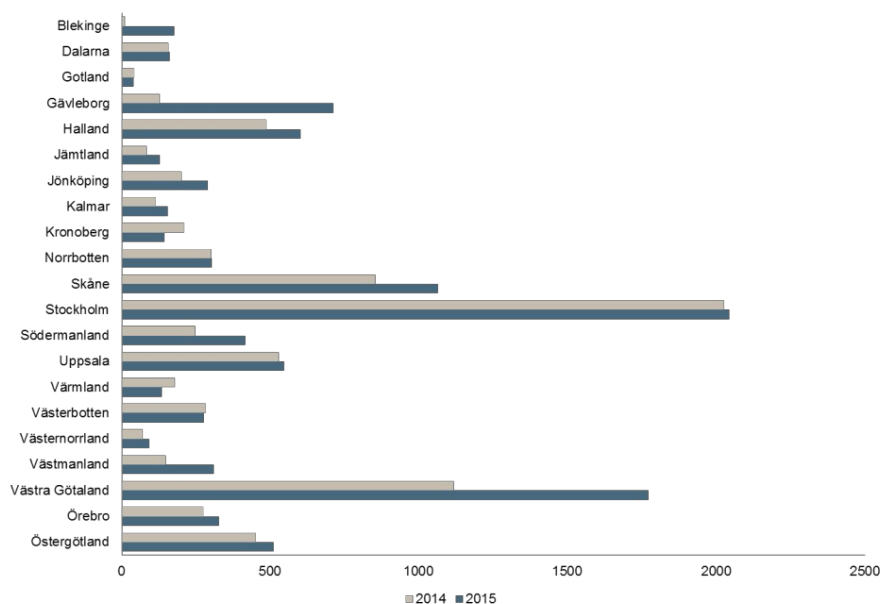
Tabell 1.3.1h: Inkomna bygglovsansökningar avseende nybyggnation av bostäder per län 2015 och 2014. Klicka på bilden för att se den i större format. Källa: Kommunernas svar på Boverkets Plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

2015 har 93 470 ansökningar om bygglov inkommit till landets kommuner. Av inkomna bygglovsansökningar 2015 avser 10 433 ansökningar nybyggnad av bostadshus. Eftersom svarfrekvensen skiljer sig mellan åren, går det inte att göra några direkta jämförelser. Däremot indikerar statistiken att andelen inkomna bygglov som avser nybyggnad av bostadshus 2015 endast skiljer sig i enstaka procent från 2014. 2014 låg andelen på 10 procent respektive 11 procent 2015.

Beviljade bygglovsansökningar 2015



Tabell 1.3.1i: Beviljade bygglovsansökningar 2015 och 2014 per län. Klicka på bilden för att se den i större format. Källa: Kommunernas svar på Boverkets Plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket



Tabell 1.3.1j: Beviljade ansökningar avseende nybyggnad av bostadshus per län 2015 och 2014. Boverket

Totalt har 81 779 ansökningar om bygglov beviljats under 2015. Av beviljade bygglovsansökningar 2015 avser 10 207 ansökningar nybyggnad av bostadshus. Eftersom svarfrekvensen skiljer sig mellan åren, går det inte att göra några direkta jämförelser. Statistiken indikerar däremot att andelen beviljade bygglov som avser nybyggnad av bostadshus är oförändrad 2015 och ligger runt 12 procent.

47 procent av bygglovsansökningarna avseende nybyggnad av bostadshus har beviljats i storstadsregionerna, Stockholm, Västra Götaland och Skåne. I samma tre län avslogs 52 procent av samtliga vägrade bygglovsansökningar,

vilket under 2015 utgör 556 stycken. I hela landet avslogs 1057 bygglovsansökningar 2015.

Handläggningstider & Resurser

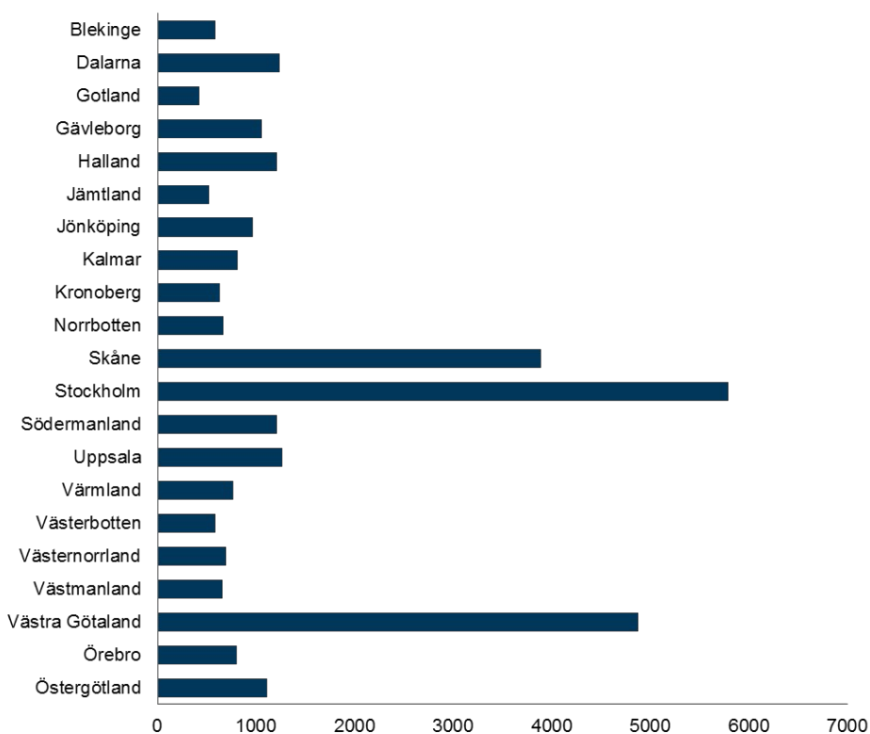
I flera kommuner är handläggningstiden för lov- och förhandsbesked längre än 10 veckor under 2015. Exempel på kommuner som har svarat att mer än 50 procent av ärendena har tagit längre tid än 10 veckor att handlägga är Stockholm, Luleå, och Kalmar. Dock har 70 procent av kommunerna svarat att 90 procent eller mer av lov och förhandsbeskeden handläggs på max 10 veckor.

Sammanlagt har 1 734 kommuntjänstemän i landet varit berörda av arbete med byggprocessen under 2015. Stockholms kommun använder mest personalresurser i landet för lov- och byggprocessen där 82 tjänstemän är berörda av arbetet, vilka sammanlagt har lagt ner 131 200 timmar på arbete med lov- och byggprocessen. Göteborgs kommun använder omkring 60 tjänstemän till arbetet med byggprocessen medan Malmö, Uppsala och Umeå nyttjar mellan 28-35 tjänstemän vardera. Exempel på mindre kommuner som har mindre än en tjänst för byggprocessen är Torsås, Landskrona och Högsby.

Anmälningar inför startbesked

Antal anmälningar inför startbesked som kom in under 2015 uppgick till 29 828 stycken. Närmare 50 procent av anmälningarna kommer in i storstadsområdena Stockholms-, Västra Götalands- och Skåne län.

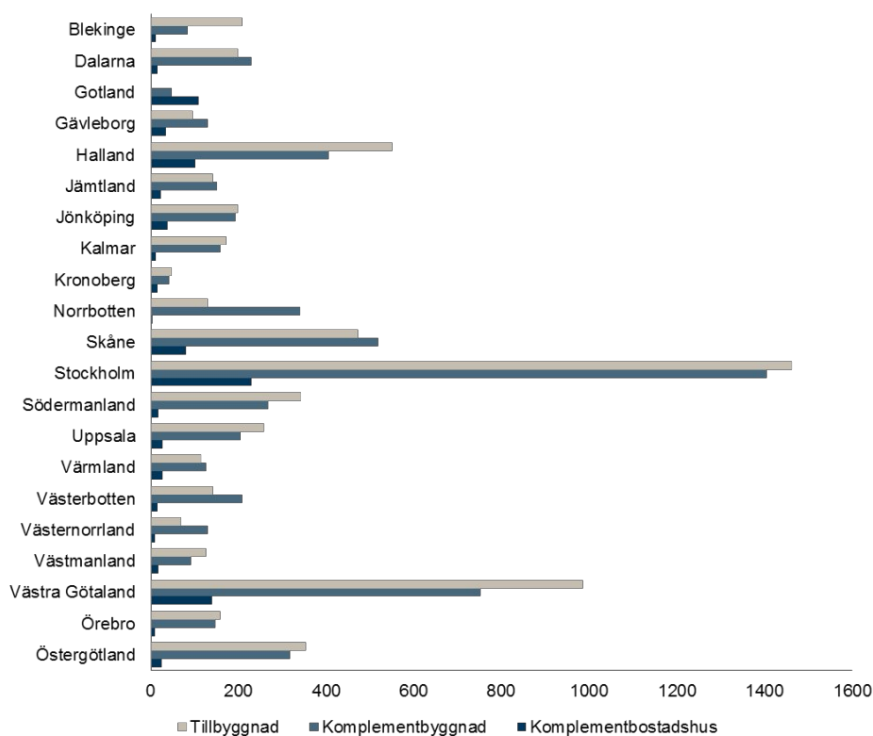
Antal anmälningar inför startbesked för åtgärder som lovbefriats enligt 9 kap 4a-4c §§ plan- och bygglagen



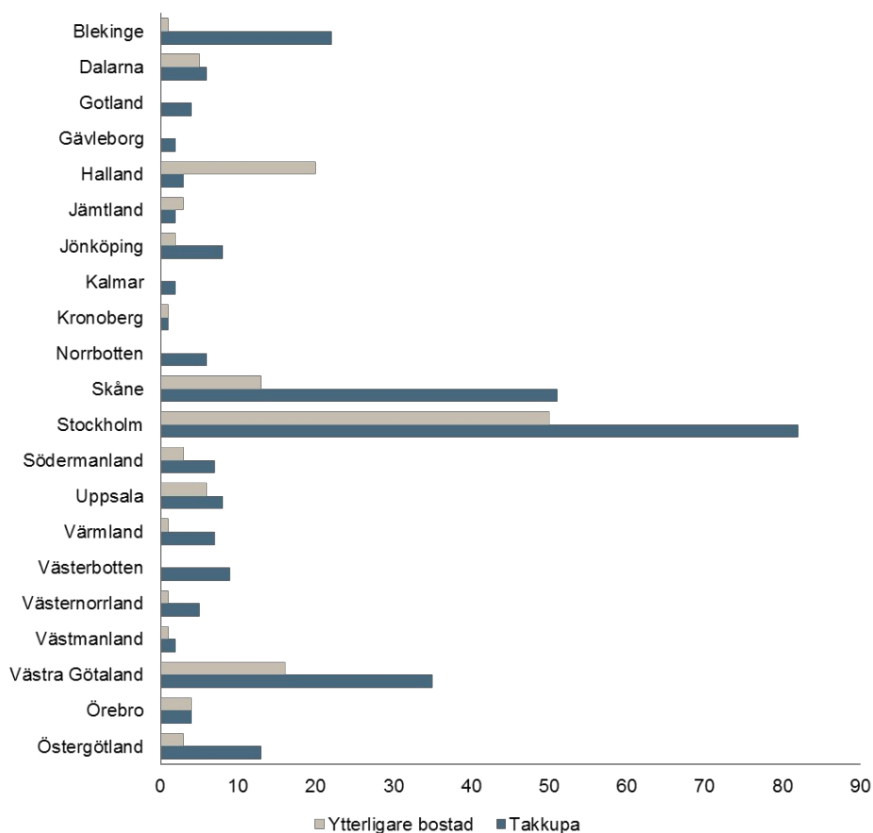
Tabell 1.3.1d: Antal inkomna anmälningar för anmälningspliktiga åtgärder 2015 redovisat per län. Klicka på bilden för att se den i större format. Källa: Kommunernas svar på Boverkets Plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Under 2015 har totalt 13 556 anmälningar inför startbesked inkommit för de nya lovbefriade åtgärderna. Reglerna för anmälningar inför startbesked för åtgärder som lovbefriats enligt 9 kap 4a-c §§ plan- och bygglagen infördes den 2 juli 2014 och under andra halvåret 2014 inkom 5 247 anmälningar. Det innebär att det inte har skett någon märkbar förändring i antal anmälningar inför startbesked för lovbefriade åtgärder sedan reglerna infördes.

Av totalt 13556 anmälningar handlar 12469, cirka 92 procent, om tillbyggnad under 15 kvm, annan typ av komplementbyggnad samt takkupor. Merparten av ärendena handlar om tillbyggnader och komplementbyggnader såsom förråd och mindre garage, carport och liknande. Endast 279, cirka 2 procent, av anmälanärendena avser takkupor. Resterande 1087, cirka 8 procent avser komplementbostadshus och inredning av ytterligare bostad. Lättnaderna i regelverket verkar således inte leda till några nya bostäder i någon större omfattning.



Tabell 1.3.1e: Antal anmälningar inför startbesked 2015 för tillbyggnad, komplementbyggnad och komplementbostadshus redovisat per län. Klicka på bilden för att se den i större format. Källa: Kommunernas svar på Boverkets Plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket



Tabell 1.3.1f: Antal anmälningar inför startbesked 2015 för ytterligare bostad och takkupa redovisat per län. Klicka på bilden för att se den i större format.

Källa: Kommunernas svar på Boverkets Plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015.
Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Notera att anmälningsplikt för takkupor gäller i det fall där konstruktionen av byggnadens bärande delar berörs och det kan finnas takkupor som får utföras utan vare sig bygglov eller anmälan.

Beslut om start- och slutbesked

Under 2015 beviljades 79 802 startbesked i landet. Antal vägrade startbesked är lågt i förhållande till andelen positiva. Av totalt 79 950 beslut om startbesked är 148 beslut om att neka startbesked. Utav dem utgörs 60 procent bygglovsbefriade åtgärder enligt 9 kap 4a-c §§ plan- och bygglagen.

41 procent av de vägrade startbeskeden har nekats med hänsyn till att byggherren inte kan förväntas uppfylla de tekniska egenskapskraven. Energikraven har av kommunerna nämnts som de vanligaste kraven som byggherren har svårt att efterfölja. Det är även vanligt förekommande att byggherren inte uppfyller brandkraven eller krav på ventilation och bärförmåga.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[[### Dokument](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338]</p><hr/></div><div data-bbox=)

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#)

[[/contentassets/f3a87eba4f8a4bd5b429cceabdfc863f/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#)

[[/contentassets/f3a87eba4f8a4bd5b429cceabdfc863f/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Överklagade beslut om förhandsbesked och lov

Statistiken indikerar att andelen överklagade beslut om lov och förhandsbesked fortsätter att minska. Andelen av dessa beslut som upphävs av länsstyrelsen ligger däremot fortsatt över 20 procent. Jämfört med tidigare år har fler start- och slutbesked överklagats till länsstyrelsen.

Under 2015 fattades totalt 90 359 positiva och negativa beslut om lov och förhandsbesked. Siffran bygger på enkätsvar från 92 procent av landets kommuner. Med ett antagande av att situationen ser likadan ut även för de kommuner som inte har besvarat enkäten har det räknats upp till att motsvara 98 143 beslut vid 100 procent svarsfrekvens. Motsvarande siffra 2014 var mer än 5 procent lägre.

Av det totala antalet beslut om lov och förhandsbesked överklagades 2 761 ärenden, vilket motsvarar cirka 3 procent. Det är en minskning sedan 2014 och statistiken följer därmed en nedåtgående trend sedan 2013.

Av de 2 761 överklagade ärendena har 602 upphävts helt eller delvis, vilket utgör cirka 22 procent av de överklagade besluten. I jämförelse med föregående år så fortsätter antalet upphävda beslut i förhållande till inkomna överklaganden att minska. 2014 upphävdes 23 procent av de överklagade besluten jämfört med 26 procent 2013.

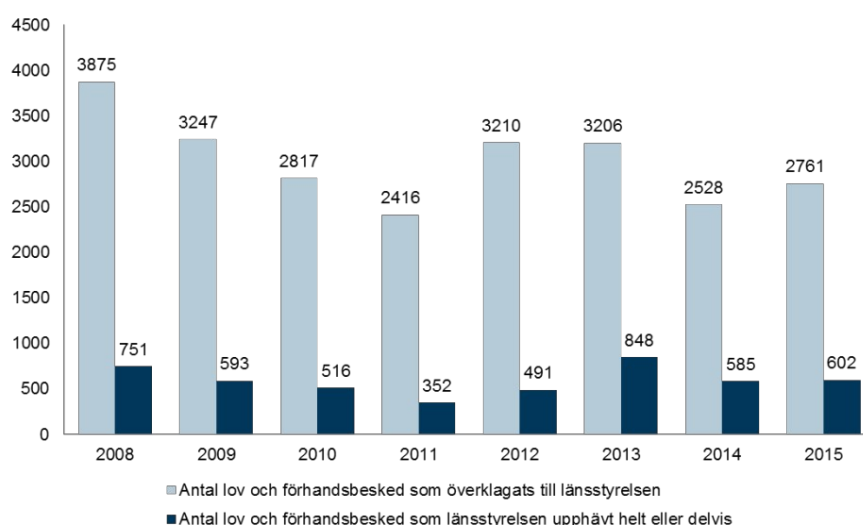


Diagram 1.3.2a: Antal överklagade lov och förhandsbesked som har överklagats till länsstyrelsen och antal beslut som länsstyrelsen har upphävt helt eller delvis 2008-2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets Plan- och byggenkät 2015. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Av de upphävda besluten har 55 ansetts strida mot 2 och 8 kap plan- och bygglagen, PBL, eller 3 kap äldre plan- och bygglagen, ÄPBL. Det är visserligen en minskning mot 2014 då antalet uppgick till 58, men en ökning mot 37 för 2013. Av de upphävda besluten ansågs 83 strida mot krav i 9 kap 25 § PBL eller 8 kap 22 § ÄBPL om "grannehörande" medan 124 saknade

giltig grund för avslag.

Inom detaljplan

Av antalet upphävda beslut inom detaljplan har 142 ansetts strida mot bestämmelser i detaljplan, vilket är betydligt fler än 2014 då 88 upphävdes av den orsaken. 115 av de upphävda besluten har inte ansetts vara en "liten avvikelse" enligt PBL eller "mindre avvikelse" enligt ÄBPL.

Utom detaljplan

Av antalet upphävda beslut utanför detaljplan har 38 inte ansetts uppfylla kraven i 2 kap PBL eller 2 kap ÄBPL och 4 har inte ansetts uppfylla kravet att detaljplan ska göras enligt 4 kap 2-3 §§ PBL eller 5 kap 1 § ÄBPL.

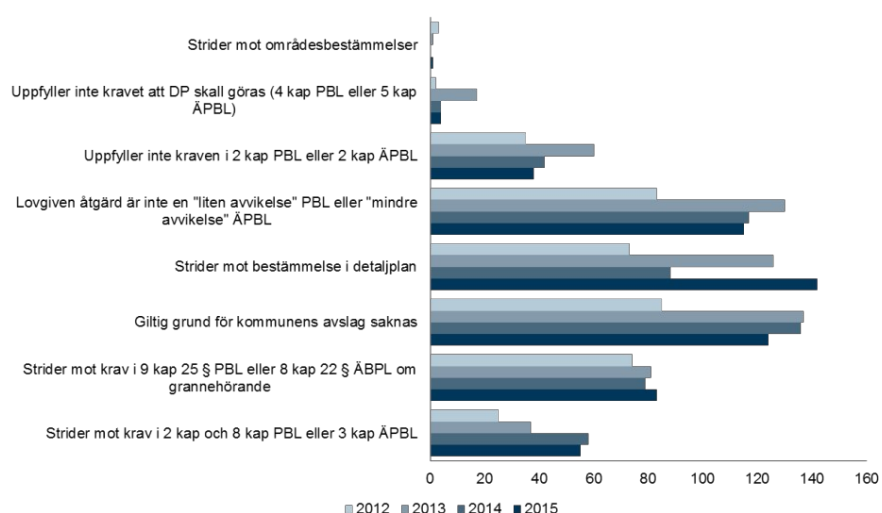


Diagram 1.3.2c: Antal upphävda beslut 2012-2015 inom och utom detaljplanelagt område som inte uppfyller kraven enligt plan- och bygglagen. Klicka på bilden för att se den i större format. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets Plan- och byggenkät 2015. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Överklagade start- och slutbesked

Fler startbesked har överklagats under 2015 jämfört med tidigare år. Totalt har 55 beslut om startbesked överklagats under 2015 jämfört med 26 för 2014 och 16 för 2013. 6 av de 55 överklagade besluten upphävdes av länsstyrelsen.

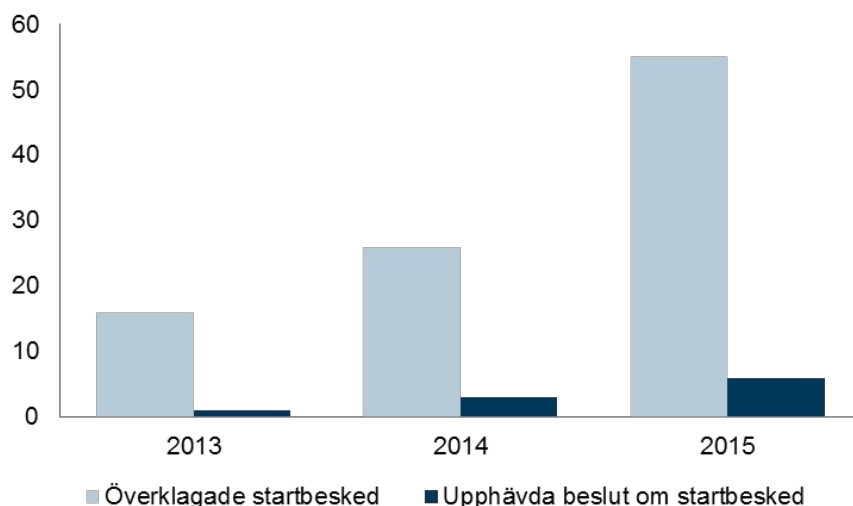


Diagram 1.3.2d: Överklagade och upphävda startbesked 2013-2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets Plan- och byggenkät 2015. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

10 beslut om slutbesked har överklagats 2015 jämfört med 7 under 2014 och 5 under 2013. Inget av de överklagade besluten om slutbesked 2015 har upphävts.

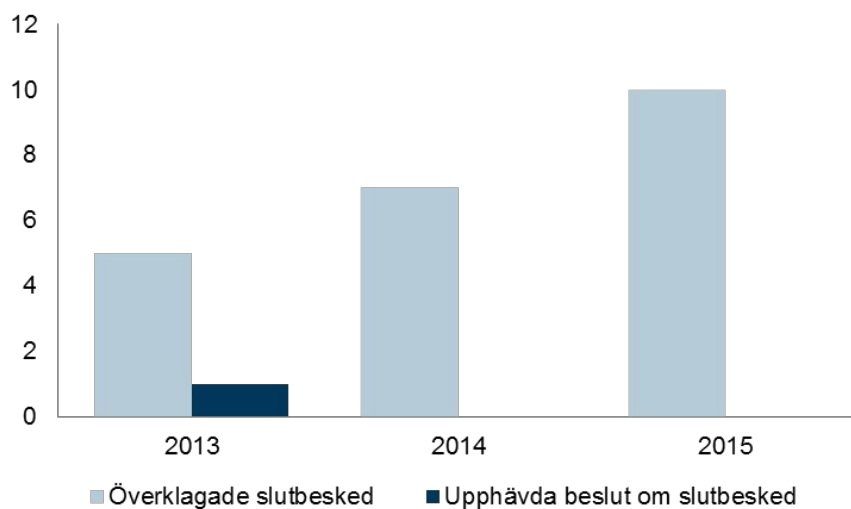


Diagram 1.3.2e: Överklagade och upphävda slutbesked 2013-2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets Plan- och byggenkät 2015. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[[### Dokument](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338]</p><hr/></div><div data-bbox=)

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#)

[[/contentassets/2757d385943947b39b4fd6966c0f54e5/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#)

[[/contentassets/2757d385943947b39b4fd6966c0f54e5/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Överprövade förhandsbesked och lov

I vissa fall har länsstyrelserna möjlighet att överpröva kommunernas beslut om förhandsbesked och lov med anledning av regler om tillsynsområden enligt 11 kap 12 § 1 st plan- och bygglagen eller förordnande enligt 12 kap 4 § äldre plan- och bygglagen samt krav i 18 § i förordningen om områdesskydd.

Länsstyrelserna har under 2015 fått in 13 kommunala beslut, 2014 var antalet 33 stycken. Länsstyrelserna beslutade 2015 att pröva 3 av dessa beslut, men inga beslut resulterade i helt eller delvis upphävande. Detta kan jämföras med 2014 då länsstyrelserna beslutade att pröva 3 beslut varav 1 beslut upphävdes helt eller delvis. Andelen prövade och upphävda beslut med anledning av beslut om tillsynsområden är således fortfarande lågt.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[[\[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\\]\]\(#\)

---](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-</p></div><div data-bbox=)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#)

[</contentassets/d1e1d677c7164f81850ee18379223b45/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf>]

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#)

[</contentassets/d1e1d677c7164f81850ee18379223b45/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf>]

125 kB

Länsstyrelsens handläggningstider för överklagade lovärenden

Enligt uppdrag 46 i länsstyrelsernas regleringsbrev för 2015 ska länsstyrelserna redovisa uppgifter om handläggningstider för överklagade lovärenden under perioden 2012-2015. Syftet är att se om handläggningstiderna följer de inriktningsmål som regeringen satt upp.

Länsstyrelserna ska handlägga överklaganden av kommunala beslut enligt plan- och bygglagen på ett så enkelt och snabbt sätt som möjligt utan att det påverkar rättssäkerheten negativt. Följande inriktningsmål gäller för kommunala beslut om lovärenden där bygglov, marklov, rivningslov och förhandsbesked ingår:

- 75 procent avgjorda inom 120 dagar
- 90 procent avgjorda inom 180 dagar

Tiderna räknas från den dag överklagandet kom in till länsstyrelsen fram till den dag länsstyrelsen avgjort ärendet.

Här följer en sammanfattning av länsstyrelsernas redovisning. Uppgifterna kommer från enkäter som besvarats av samtliga länsstyrelser under åren 2013-2016.

Variationen mellan länsstyrelserna minskar fortsatt

Den genomsnittliga handläggningstiden för avgjorda överklagade lov varierar stort mellan länsstyrelserna men variationen har minskat stadigt sedan 2012. Under 2012 varierade tiden mellan 54 och 315 dagar och under 2013 var det mellan 34 och 287 dagar. Under 2014 minskade variation till mellan 30 och 255 dagar och för 2015 har den minskat ytterligare till mellan 38 och 172 dagar.

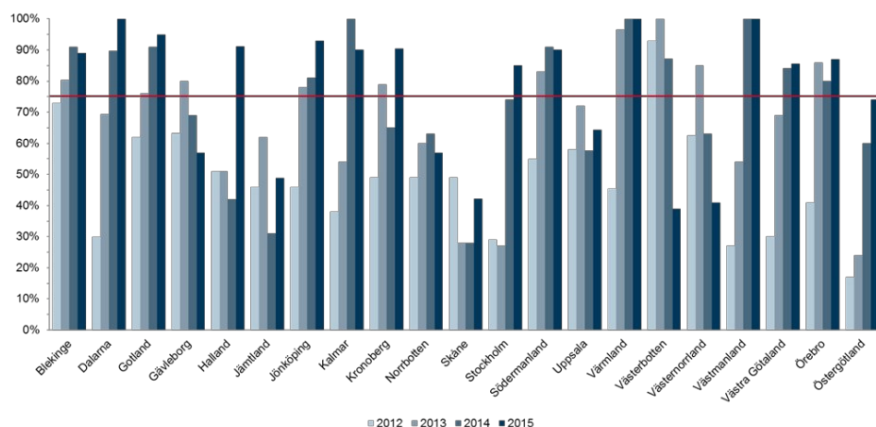
Medelvärde för samtliga länsstyrelser har minskat stadigt från 161 dagar 2012, 117 dagar 2013, 100 dagar 2014 och för 2015 är det nere på 97 dagar.

Inriktningsmål 75 procent inom 120 dagar

Det första inriktningsmålet för lovärenden innebär att 75 procent av de överklagade lovärendena ska ha avgjorts inom 120 dagar. Antalet länsstyrelser som når detta mål har ökat stadigt för varje år sedan mätningarna påbörjades 2012 och trenden håller fortsatt i sig.

Av 21 länsstyrelser var det endast 1 som nådde målet 2012 jämfört med 10 stycken 2013 och 11 stycken 2014. För 2015 är det 13 länsstyrelser som uppger att de klarar målet. Antal länsstyrelser som når 100 procent redan inom 120 dagar har ökat från inga alls 2012 till 3 stycken 2015.

De länsstyrelser som fortsatt inte når upp till målet är Jämtland, Norrbotten, Skåne, Uppsala och Östergötland. Gävleborgs- och Västernorrlands län som nådde målet 2013 fortsätter tappa. Västerbotten som nått målet alla tidigare år har endast klarat 39 procent under 2015. Av de 8 länsstyrelser som inte klarar målet 2015 är det dock 3 som klarar 120 dagar i såväl medel- och medianvärde. Det indikerar att det är ett fåtal ärenden hos dessa länsstyrelser som gör att andelen överskrids.



1.3.4a Andelen överklagade lov som avgjorts inom 120 dagar visat per län år 2012-2015 Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets enkät gällande handläggningstider för överklagade planer och lov 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa Boverket

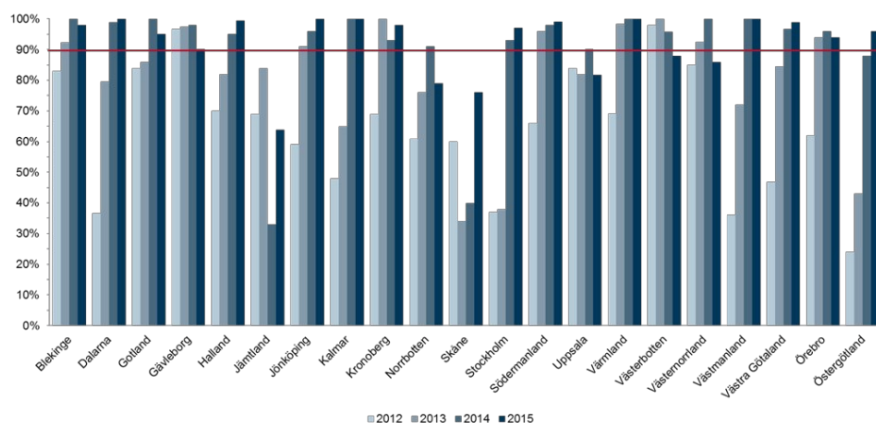
Andelen lovärenden som har avgjorts inom 120 dagar varierar fortsatt stort mellan länen. Under 2015 låg variationen mellan 39 och 100 procent. Genomsnittet för alla länsstyrelser har ökat stadigt med åren och hamnar på 77 procent för 2015. Det innebär att inriktningsmålet på 75 procent avgjorda överklagade lovärenden inom 120 dagar i genomsnitt nu uppnås.

Inriktningsmål 90 procent inom 180 dagar

Det andra inriktningsmålet för lovärenden innebär att 90 procent av de överklagade lovärendena ska ha avgjorts inom 180 dagar. Antalet länsstyrelser som når detta mål har tidigare ökat stadigt sedan mätningarna påbörjades 2012, men den trenden har nu brutits.

Av 21 länsstyrelser var det 2 stycken som nådde målet 2012 jämfört med 9 stycken 2013 och 18 stycken 2014. För 2015 är det 15 länsstyrelser som uppger att de klarar målet, vilket alltså är en minskning jämfört med 2014. Antal länsstyrelser som når 100 procent inom 180 dagar har ökat från inga alls 2012 till 5 stycken 2015.

De länsstyrelser som fortsatt inte når upp till målet är Jämtland och Skåne. Norrbottens-, Uppsala-, Västerbottens- och Västernorrlands län som tidigare nått upp till målet klarar det inte för 2015. Alla de 6 länsstyrelser som inte når inriktningsmålet 2015 klarar dock 180 dagar i såväl medel- och medianvärde. Det indikerar att det är ett fåtal ärenden hos dessa länsstyrelser som gör att andelen överskrids.



1.3.4b Andelen överklagade lov som avgjorts inom 180 dagar visat per län år 2012-2015. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets enkät gällande handläggningstider för överklagade planer och lov 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Andelen lovärenden som har avgjorts inom 180 dagar har tidigare varierat stort mellan länen. Under 2015 låg variationen mellan 64 och 100 procent, vilket är den lägsta uppmätta variationen sedan mätningarna påbörjades. Genomsnittet för alla länsstyrelser hamnar på 92 procent, vilket är en ökning jämfört med 2014. Det innebär att inriktningsmålet på 90 procent avgjorda överklagade lovärenden inom 180 dagar i genomsnitt fortsatt uppnås.

Orsaker till att målen inte nås

Under 2015 är det 8 av 21 länsstyrelser som inte når inriktningsmålet på 75 procent och 6 stycken som inte når något av inriktningsmålen.

Några av länsstyrelserna har haft enstaka ärenden som har tagit lång tid, vilket gör att inriktningsmålen i sin helhet inte nås medan medel- och medianvärden ligger inom målen. I några fall handlar det om att komplicerade ärenden har krävt samråd med andra verksamhetsområden, vilket har dragit ut på tiden. I de fall det krävs komplettering och kommunikering tar ett ärende ofta lång tid. Ibland är det äldre ärenden i balans som påverkat statistiken negativt.

Några av länen uppger att en orsak till att målen inte nås är ett ökat antal ärenden. I Uppsala län uppger att antalet inkomna överklagade lovärenden ökat med 37 procent jämfört med föregående år, vilket gjort att inriktningsmålen inte längre nås.

Flera länsstyrelser nämner även orsaker som resursbrist och personalomsättning, som i sin tur påverkar kontinuiteten i arbetet.

Planerade åtgärder

De länsstyrelser som överskrider något av inriktningsmålen för 2015 uppger att de har eller ska vidta åtgärder, så som att fortsätta prioritera handläggningen av överklagade lovärenden och stärka bemanningen genom

nyrekrytering. För Västerbottens län handlar det om försök med koncentrerad arbetstid för vissa handläggare och även Norrbotten anger att de fokuserat handläggningen till ett fåtal personer.

Andra åtgärder handlar om att fortsätta utveckla de interna arbetsformerna för handläggningen, till exempel genom lean-principer och tätare uppföljning av målen genom ärendebevakning. Arbetet med att digitalisera handläggningen fortsätter att utvecklas.

Uppsala anger att de vid årsskiftet 2015/2016 införde kortare tider för kommunicering och att de kommer bli mer restriktiva med att ge anstånd. Inriktningsmålen för överklagade lovärenden skärps för 2016 till 75 procent avgjorda inom 90 dagar och 90 procent avgjorda inom 150 dagar. Flera länsstyrelser anger att de har tagit höjd för detta redan nu, bland annat genom beordrad övertid för att arbeta ner balanser från föregående år.

Länsstyrelsernas erfarenheter

Här presenteras länsstyrelsernas samlade erfarenheter när det gäller inriktningsmålen för handläggning av överklagade lovärenden. Styckena i punktförm nedan är länsstyrelsernas egna formuleringar som har rapporterats in via enkäten gällande handläggningstider.

Begränsning av inriktningsmålen

En länsstyrelse lyfter än en gång frågan om att fokusera inriktningsmålet till ärenden som rör bostäder. Det finns även en oro för de hårdare mål som satts för 2016.

- Endast cirka 20 procent av de överklagade lovärendena avser permanentbostäder. Resten avser murar, plank, carportar, fritidshus etc. Om inriktningsmålet hade justerats till att avse permanentbostäder, så hade länsstyrelsernas måluppfyllelse sannolikt blivit högre samtidigt som förutsättningarna för att klara ännu hårdare målsättningarna hade förbättrats markant.
- Avseende överklagade lov rör dessa ärenden främst enbostadshus och kompletteringsåtgärder. Antalet ärenden med flerfamiljshus och stor påverkan på bostadssituationen är begränsat.
- Det kan i många fall vara svårt att klara de målsatta handläggningstiderna om 4 månader, även om vi i huvudsak gjort det. Att handlägga dessa ärenden inom de nu målsatta handläggningstiderna om 3 månader kan ur rättssäkerhetssynpunkt komma att bli svårt.

Arbetsätt och prioritering viktigt

Länsstyrelsernas erfarenhet är att det krävs förändrade arbetsätt för att handläggningen av överklagade ärenden ska gå snabbt. Flera arbetar mycket med effektivisering och prioritering för att nå inriktningsmålen.

- Några anledningar till att vi når målen: Liten länsstyrelse med korta

beslutsvägar. Trots liten personalstyrka är det flera personer som handlägger PBL, vilket minskar sårbarheten. Vi har jobbat mycket med att hitta smidiga och effektiva arbetsätt med täta uppföljningar, kunskapsöverföring med mera. Vi sorterar ut och avgör enklare ärenden snabbt. Sitter i öppet kontorslandskap.

- Bedömer att tillämpa Lean och att ha särskilda verktyg för att stödja tvärsektoriella prioriteringar är nödvändiga. Detta borde ge effekt redan under 2016.
- Den goda måluppfyllelsen avseende PBL-överklagandena har bland annat uppnåtts genom en tydlig prioritering på enheten av denna typ av ärenden, något som också inneburit att andra angelägna ärendegrupper fått lägre prioritet.
- Vi har hämtat statistik till detta från LISA-verktyget med hjälp av vår controller. Det är mer lättöverskådligt än att använda handläggarsystemet Platina.
- Under 2016 beräknar vi att inriktningsmålen ska uppfyllas. Tillämplig lagstiftning inom ärendehantering behöver moderniseras och anpassas efter den digitala utvecklingen.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](#)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#)

[[contentassets/61c4a18ccad34ffe824418808f29c29a/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf](#)]

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#)

[[contentassets/61c4a18ccad34ffe824418808f29c29a/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf](#)]

125 kB

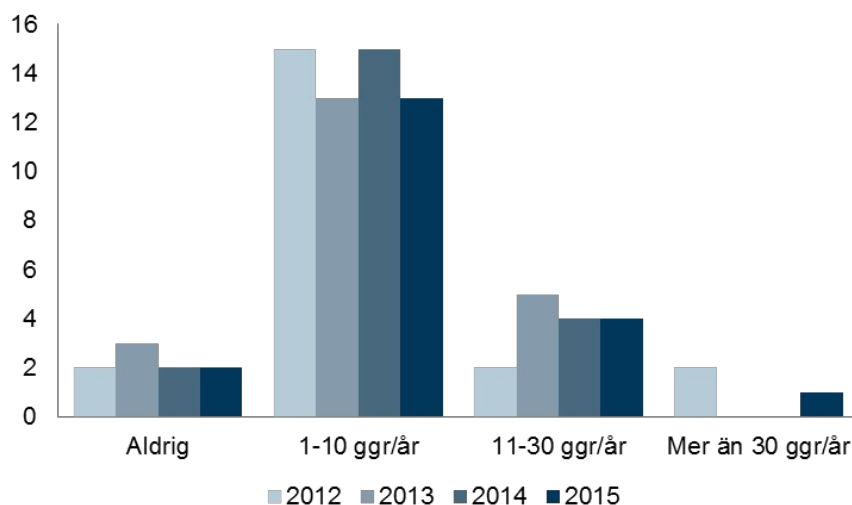
Boverkets byggregler

Länsstyrelsema tillämpar Boverkets byggregler vid tillsynsvägledning, uppföljning och vid handläggning av överklagade ärenden. Flertalet länsstyrelser anser sig inte ha tillräcklig kompetens om tekniska egenskapskrav för byggnadsverk.

Boverkets byggregler i tillsynsvägledning och uppföljning

Flertalet länsstyrelser uppger att de har ärenden eller tillsynsfrågor som rör byggregler mindre än en gång per månad. De ärenden som förekommer handlar, liksom föregående år, ofta om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. En nyhet för året är att flyktingsituationen i några fall anges som orsak.

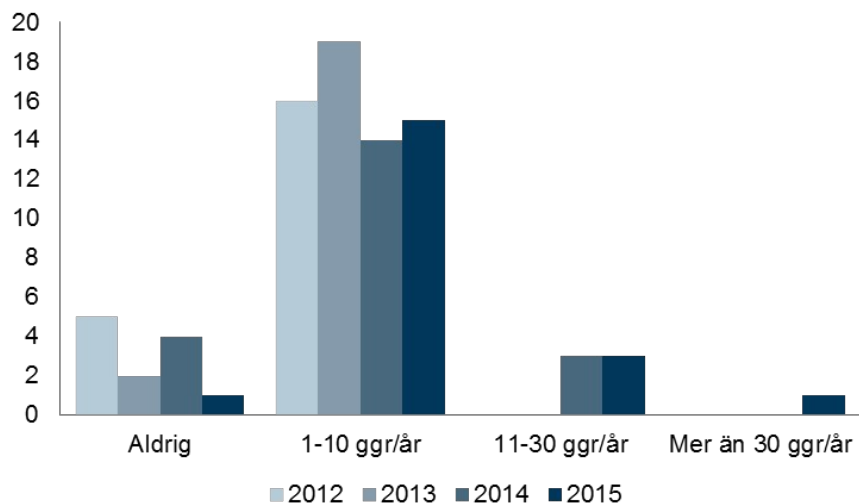
De län som kommer i kontakt med byggreglerna mest frekvent är Skåne, Västra Götaland, Jönköpings, Dalarnas och Norrbottens län. Kalmar och Västernorrlands län har inte haft något ärende eller någon tillsynsfråga under året.



1.3.5a Antal gånger per år som länsstyrelsen tillämpat Boverkets byggregler i tillsynsvägledning och uppföljning under år 2012-2015. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Boverkets byggregler i överklagade ärenden

Av 21 länsstyrelser har 16 överklagade ärenden som berör byggreglerna ≤ 10 gånger. Stockholms, Kalmar, Västmanland och Norrbottens län har överklagade ärenden som berör byggreglerna fler än 10 gånger. De överklagade frågorna anges i flera fall handla om klargöranden i detaljer, brandsäkerhet samt tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga.

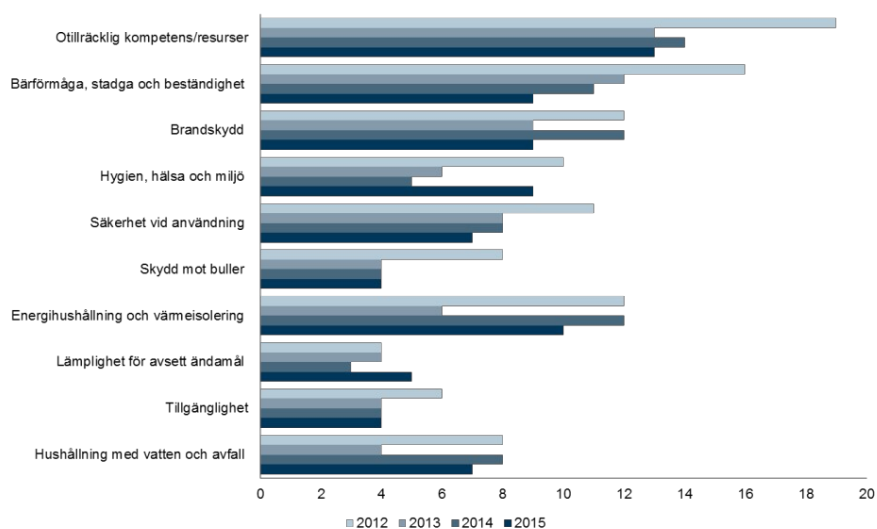


1.3.5b Antal gånger som länsstyrelsen tillämpat Boverkets byggregler vid överklagande av ärenden år 2012 -2015. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Länsstyrelsens kompetens om tekniska egenskaper för byggnadsverk

Åtta länsstyrelser anser sig ha tillräckligt med resurser och kompetens inom området byggregler för sitt uppdrag. Det är en mer än föregående år då sju länsstyrelser ansåg sig ha tillräckligt med resurser inom området. Resultatet har legat mellan sju och åtta de senaste tre åren.

Av de tekniska egenskapskraven är det främst inom områdena bärförmåga, brandskydd, hygien, hälsa och miljö samt energihushållning som länsstyrelserna saknar resurser eller kompetens. De områden som flest länsstyrelserna anser sig ha resurser och kompetens inom är lämplighet för avsett ändamål, skydd mot buller samt tillgänglighet för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga.



1.3.5.c Länsstyrelsernas bedömning av bristen på kompetens och resurser inom området byggregler (vägledning, tillsynsvägledning, uppföljning och överklaganden) under 2012-2014. Figuren visar dels omfattningen av otillräcklig kompetens/resurser och dels för vilka tekniska egenskapskrav som kompetensen/resurserna är otillräckliga. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#)
[contentassets/bcd7c452946143f3bdbd00d9216febaf/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf]

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#)
[contentassets/bcd7c452946143f3bdbd00d9216febaf/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf]

125 kB

Besiktning av hissar

Här redovisas statistik gällande besiktning av hissar. Då statistiken samlas in från besiktningsorganen och sammanställs i efterhand redovisas här de senaste siffrorna gällande 2014.

Boverket har gjort en uppföljning när det gäller andelen motordrivna anordningar som haft minst en brist vid återkommande besiktningar, oavsett om bristen renderade en ombesiktning eller inte. Efter att trenden gällande brister för personhissar och varupersonhissar har varit minskande under åren 2007-2012 skedde en liten ökning år 2013. År 2014 minskar den åter.

Efter två år av minskad andel person- och varupersonhissar som återkommande har besiktigats så skedde det en återhämtning under år 2013 av cirka 1400-1700 hissar. Under år 2014 minskade åter andelen hissar som besiktigades med cirka 1000-1300 hissar.

Antalet personhissar och varupersonhissar som har revisionsbesiktats under 2014 är 5749 stycken, att jämföra med 7203 året innan. Senast den 31 december 2012 skulle vissa hissar vidta förbättringsåtgärder med installationer av korgdörrar. Minskningen i statistiken beror sannolikt till stor del på att sådana förbättringsåtgärder nu är genomförda.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011-338/?bet=2011:338)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#)

[\[/contentassets/3588e324e01240dda1ef7d2538752dc9/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#)

[\[/contentassets/3588e324e01240dda1ef7d2538752dc9/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Obligatorisk ventilationskontroll

I Boverkets energideklarationsregister redovisas vissa uppgifter om OVK-besiktningar. Statistiken indikerar att många OVK-besiktningar visar anmärkningar.

Tillsynen av obligatorisk ventilationskontroll, OVK, görs av kommunerna och det finns ingen samlad statistik på hur många OVK-besiktningar som görs under ett år eller hur många byggnader i landet som saknar utförd kontroll inom rätt intervall. I Boverkets register för energideklarationer registreras dock uppgifter om genomförda OVK-besiktningar i de energideklarationer som lämnas in. Registret innehåller alltså endast uppgifter för de byggnader som har energideklarerats.

Här redovisas uppgifter från de energideklarationer som har kommit in till Boverket under 2015, uppdelade på tre byggnadskategorier.

En- och tvåbostadshus

Totalt har 801 energideklarationer med uppgifter om utförd OVK inkommit gällande en- och tvåbostadshus. 485 av dessa OVK har anmärkningar på ventilationssystemen, vilket motsvarar 60 procent. Statistiken avser utförda förstabesiktningar.

Många en- och tvåbostadshus fick alltså dåligt resultat från den första OVK-kontrollen. Byggherren eller byggnadens ägare torde ha nytta av OVK-besiktningen i eventuella tvister med entreprenören om att åtgärda bristerna under garantitiden.

Flerbostadshus

Totalt har 1 976 energideklarationer med uppgifter om utförd OVK inkommit gällande flerbostadshus. 578 av dessa OVK har anmärkningar, vilket motsvarar 29 procent. Statistiken avser både förstabesiktningar och återkommande kontroller.

Lokalbyggnader inklusive skol- och vårdbyggnader

Totalt har 2 133 energideklarationer med uppgifter om utförd OVK inkommit gällande lokalbyggnader, inklusive skol- och vårdbyggnader. 506 av dessa OVK har anmärkningar, vilket motsvarar 24 procent. Statistiken avser både förstabesiktningar och återkommande kontroller.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[[### Dokument](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338]</p><hr/></div><div data-bbox=)

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#)

[[contentassets/6b7e029d09d24beea19552635b1a3426/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf](#)]

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#)

[[contentassets/6b7e029d09d24beea19552635b1a3426/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf](#)]

125 kB

Kontrollansvariga

Boverket har sammanställt hur många ärenden som krävt certifierade kontrollansvariga och jämfört med hur många certifierade kontrollansvariga det finns i Boverkets register. Analysen visar att det finns tillräckligt många kontrollansvariga för hela landet men att det råder brist i tre delar av landet.

Detta är en analys över hur väl behovet av kontrollansvariga i landets kommuner och regioner kan tillgodoses, dels i nuläget med den byggtakt som rått under det senaste året, dels i en tänkt situation där byggandet ökar. I det senare fallet har Boverket utgått från två scenarier. Det första är att byggandet är 50 procent högre än under 2015, vilket ungefär skulle svara mot den nivå som anges i regeringens bostadspolitiska mål, cirka 50 000 nya bostäder per år. Det andra är att byggandet är 100 procent högre än under 2015, vilket ungefär skulle svara mot den nivå som Boverkets senaste byggbehovsanalys pekar mot, cirka 70 000 nya bostäder per år. Dessa antaganden är under förutsättning att byggandet ökar på ett likartat sätt i hela landet med utgångspunkt från förra årets siffror.

I analysen utgår vi från att det är rimligt att en kontrollansvarig hinner med 20 ärenden per år. Denna uppskattning har hämtats från en tidigare analys över behovet av kontrollansvariga, se "Kartläggning av behovet av kontrollansvariga enligt plan- och bygglagen" under Relaterad information.

Dataunderlaget som beräkningarna har gjorts på är svar som inhämtats från landets 290 kommuner. Dessa har svarat på hur många ärenden de haft under det senaste året som krävt kontrollansvarig. 253 kommuner har svarat. För de 37 kommuner som inte har svarat har vi skattat antalet ärenden utifrån antalet ärenden i övriga, svarande, kommuner i respektive län. Vi har antagit att antalet ärenden per invånare är lika stort i de icke-svarande kommunerna som det är i medeltal i länets övriga kommuner. Svaren har jämförts med antalet certifierade kontrollansvariga som finns i registret på Boverkets webbplats.

Analys utifrån dagens situation

Om vi börjar med att utgå från den nu rådande byggvolymen och ser på landet som helhet så finns tillräckligt många kontrollansvariga. Om vi däremot tittar på kommunerna var för sig visar det sig att 14 kommuner inte har någon kontrollansvarig alls och att det finns 55 kommuner som hade mer än 20 ärenden per kontrollansvarig utifrån förra årets siffror. Dessa kommuner har följaktligen brist inom den egna kommunen. I dessa 69 fall har vi kontrollerat om det i angränsande kommuner finns tillräckligt många kontrollansvariga för att täcka bristerna på kommunnivå. Boverket kommer då fram till att det råder brist i tre delar av landet.

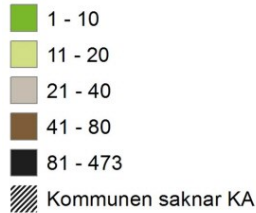
Den ena delen av landet med brist på kontrollansvariga sträcker sig över norra delen av Skåne län, södra delen av Kronobergs län samt Blekinge län. Denna brist balanseras dock av att det finns ett överskott på kontrollansvariga i resterande delen av Skåne län och Kronobergs län samt södra delarna av

Hallands län och Kalmar län. Detta gör att det i dagsläget inte råder någon brist i denna del av landet om man betraktar regionen som en helhet. Den andra delen av Sverige där det råder brist på kontrollansvariga är västra delen av Västerbottens län, medan det i de östra delarna är gott om kontrollansvariga. Även om avstånden är stora kan förhoppningsvis de kontrollansvariga i de östra delarna utföra uppgifterna i resten av länet. Bergs kommun i Jämtlands län har också brist på kontrollansvariga, men med hjälp av grannkommunerna Östersund och Härjedalen borde det inte vara några problem.

Analys baserat på en ökad byggtakt

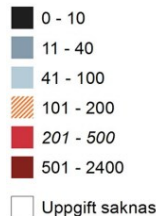
Vi övergår sedan till att titta på situationen vid en tänkt ökning av byggtakten. En beräkning per län ger följande resultat. Om byggandet ökar med 50 procent så skulle Södermanlands län få en liten brist, medan Blekinge län skulle få en klar brist på kontrollansvariga. Om byggandet ökar till det dubbla jämfört med idag skulle följande län få en brist: Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Blekinge, Skåne, Hallands, Värmlands, Västmanlands och Västerbottens län. Bristen i Uppsala och Södermanlands län skulle vara något större jämfört med de övriga länen och i Blekinge län skulle bristen vara betydligt större. Sett på riksnivå skulle det inte bli någon brist även om byggandet skulle öka med 100 procent.

Antal kontrollansvariga
per kommun



1.3.8a. Uppgifter om antalet kontrollansvariga per kommun 2015. Klicka i kartan för mer information. Källa: Boverkets register över egna kontrollansvariga. Illustration: Isabelle Ripa och Mark Mostert, Boverket

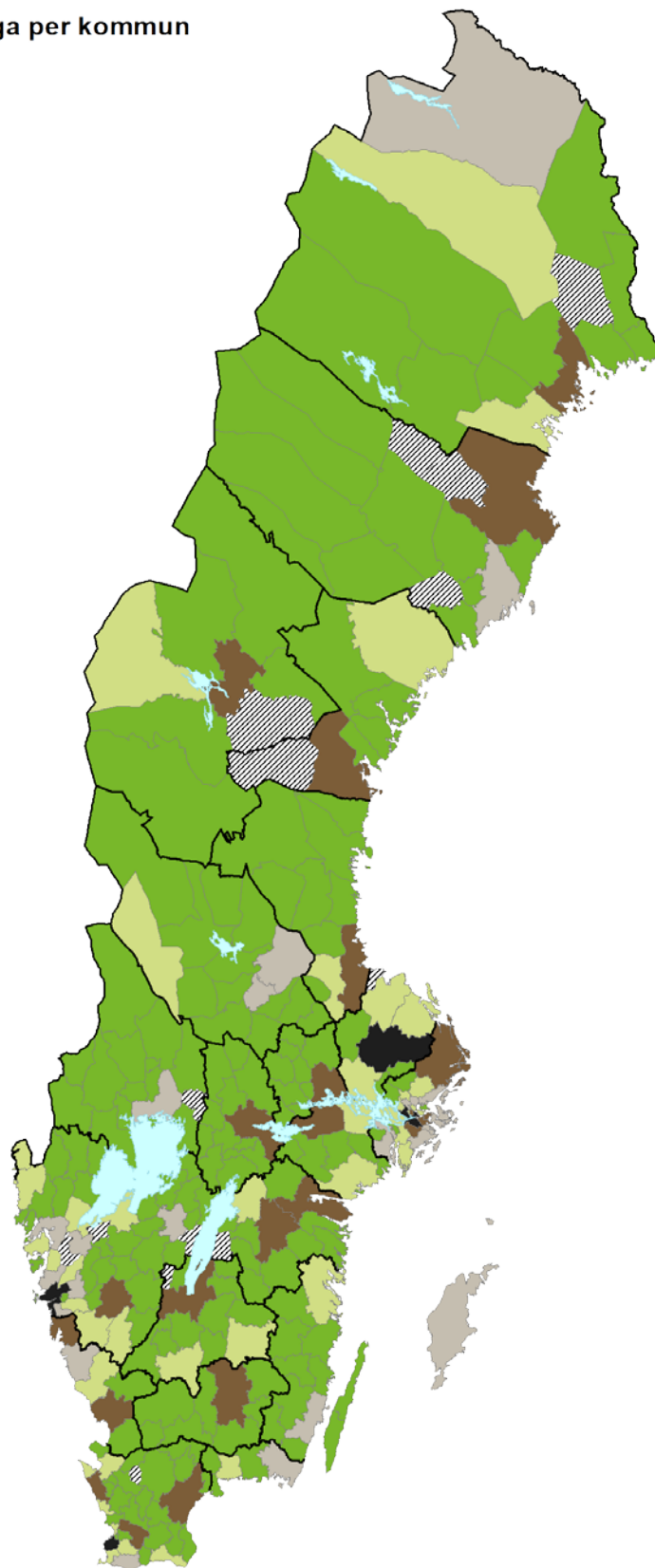
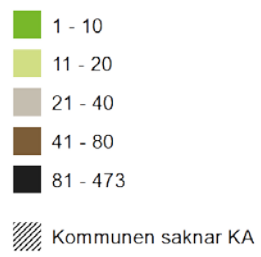
Antal ärenden som krävt
kontrollansvarig per kommun



1.3.8b. Uppgifter om antalet bygglov- och anmälnings/ansökningsärenden som krävt kontrollansvarig per kommun 2015. Klicka i kartan för mer information. Källa: Kommunernas svar på Boverkets Plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015. Illustration: Isabelle Ripa och Mark Mostert, Boverket.

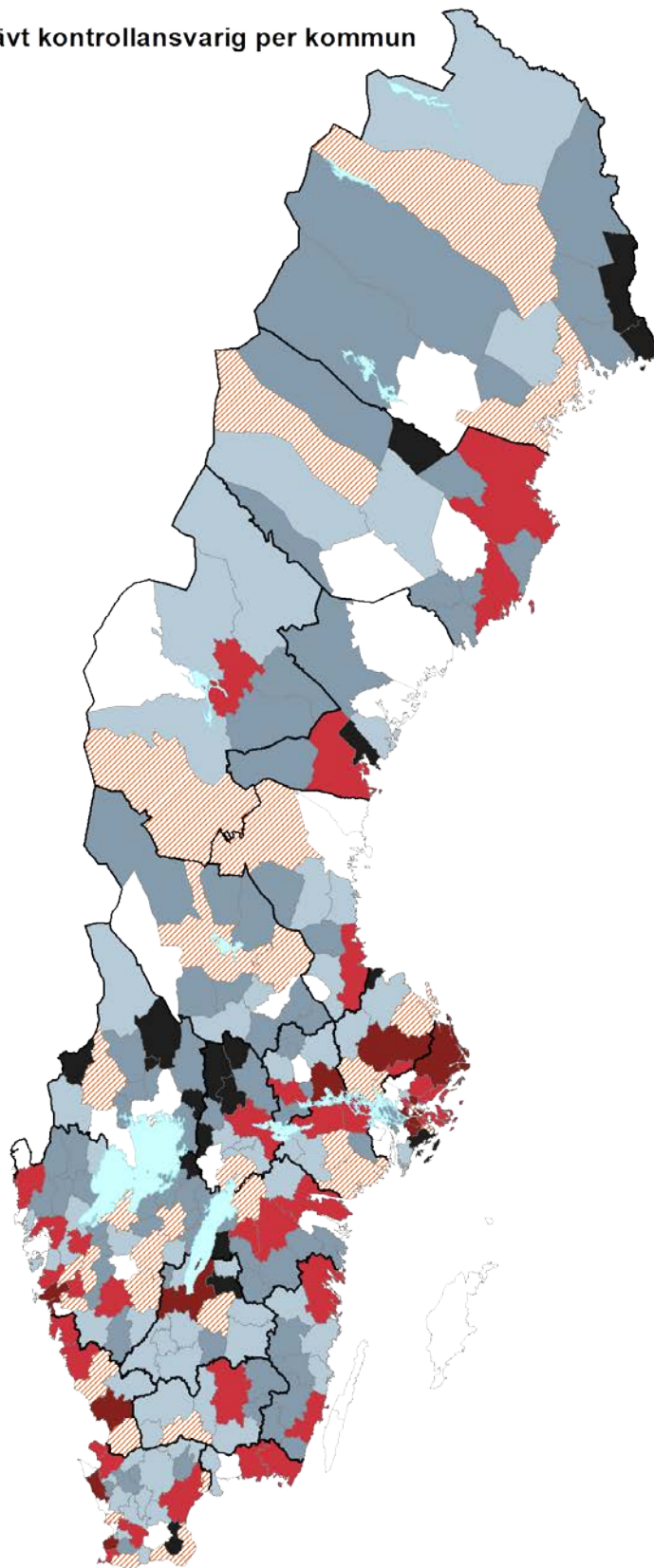
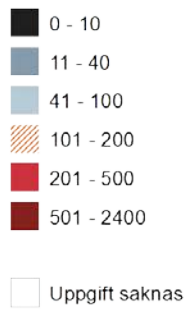
1.3.8a

Antal kontrollansvariga per kommun



1.3.8b

Antal ärenden som krävt kontrollansvarig per kommun



Antal ärenden per kontrollansvarig
i varje kommun



Boverket 1.3.8c. "Antal ärenden per kontrollansvarig i varje kommun 2015. Klicka i kartan för mer information. Källa: Kommunernas svar på Boverkets Plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015 och Boverkets register över certifierade kontrollansvariga. Illustration: Isabelle Ripa och Mark Mostert, Boverket. Boverket

När kräver byggnadsnämnden kontrollansvarig

För vissa åtgärder krävs inte kontrollansvarig om inte byggnadsnämnden beslutar annat. Boverket har frågat landets kommuner hur de gör för några olika byggåtgärder.

45 procent av de svarande kommunerna kräver kontrollansvarig för uppförande av ett komplementbostadshus och nästan lika många uppger att de i vissa fall kräver kontrollansvarig.

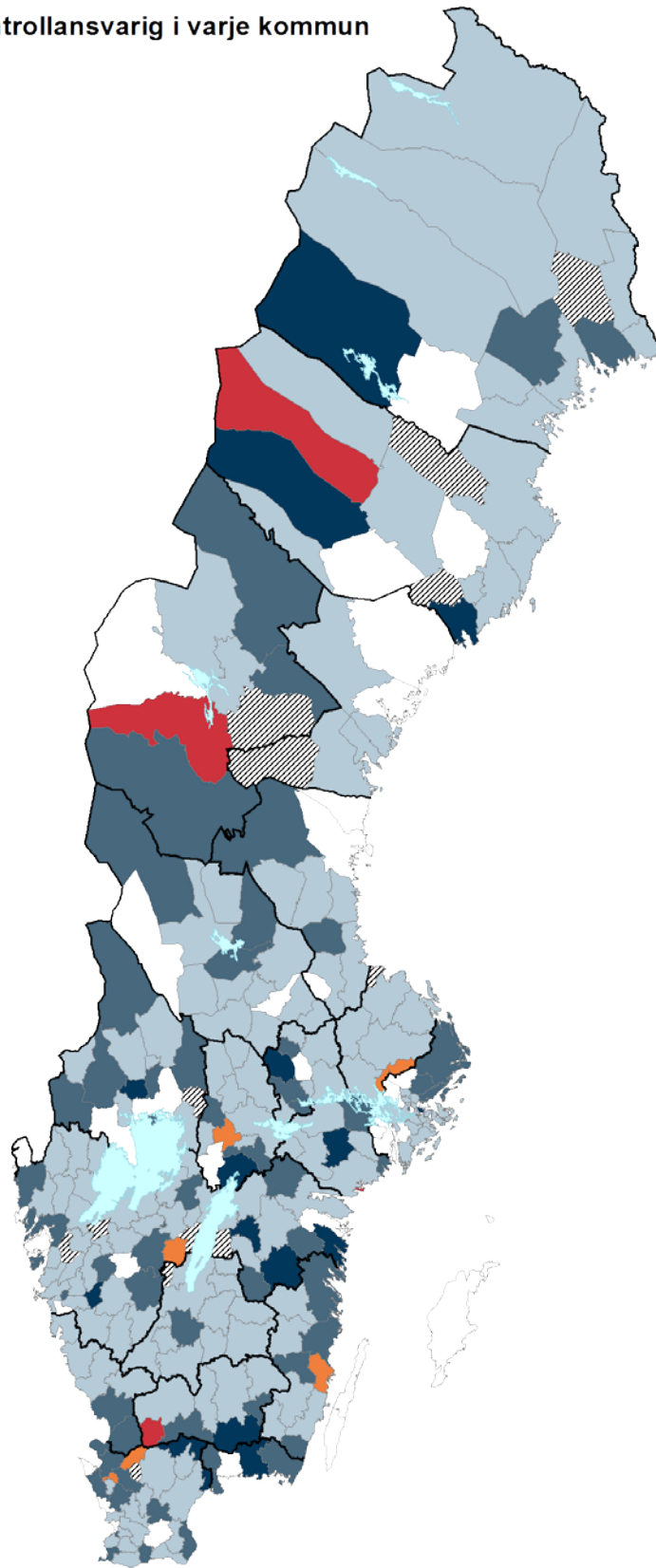
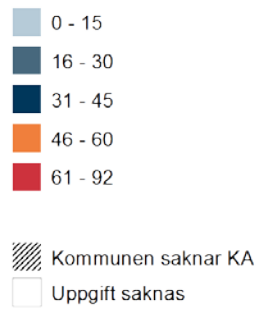
Något fler, 48 procent, uppger att de kräver kontrollansvarig för tillbyggnad av ett en- eller tvåbostadshus med max 30 kvadratmeter byggnadsarea i en våning med våtrum. Nästan lika många uppger att de i vissa fall kräver kontrollansvarig för denna åtgärd. För samma tillbyggnad utan våtrum kräver 57 procent kontrollansvarig i vissa fall, medan drygt en tredjedel av kommunerna aldrig gör det.

För tillbyggnad av ett en- eller tvåbostadshus med max 30 kvadratmeter byggnadsarea i två våningar utan våtrum kräver drygt hälften kontrollansvarig i vissa fall och mer än 40 procent ställer alltid detta krav.

70 procent kräver aldrig kontrollansvarig för uppförande av ett enkelt oisolerat garage på max 50 kvadratmeter och drygt en fjärdedel av kommunerna kräver kontrollansvarig i vissa fall för denna åtgärd.

1.3.8c

Antal ärenden per kontrollansvarig i varje kommun



RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Kartläggning av behovet av kontrollansvariga enligt plan- och bygglagen](#) [[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kartlaggning-av-behovet-av-kontrollansvariga-enligt-plan-och-bygglagen/](#)]

På andra webbplatser

[Plan - och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900](#)]

[Plan - och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338](#)]

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#)
[[/contentassets/990e0a32de264595a99d35785c637b67/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf](#)]

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#)
[[/contentassets/990e0a32de264595a99d35785c637b67/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf](#)]

125 kB

Öppna data

Här kan du ta del av öppna data för hur plan- och bygglagstiftningen tillämpats de senaste åren. Dataunderlaget är hämtat från de plan- och byggenkäter som besvarats av länsstyrelser och kommuner.

Här finns dataunderlag till den statistik med tillhörande diagram och kartor som redovisats för uppföljningen av plan- och bygglagstiftningens tillämpning under 2013-2015. Underlaget är uppdelat i kategorierna översiktsplanering, detaljplanering, lov och byggande samt temadelar. De nedladdningsbara filerna är uppdelade efter svar från respektive enkät och sorterat på läns- eller kommunnivå.

Dataunderlaget består av insamlat material från länsstyrelser och kommuner via Boverkets plan- och byggenkäter där frågor om planering, lov och byggande och tillsyn besvarats. Dataunderlaget består även av redovisningen av uppdrag 46 i länsstyrelsernas regleringsbrev för 2015 gällande handläggningstider för överklagade lov och planer.

Svarsfrekvensen från kommunerna varierar mellan åren och når aldrig upp till 100 procent, vilket gör att det finns en viss osäkerhet i materialet. Statistiken ger dock en indikation på den utveckling som skett under åren.

Du får kopiera och distribuera våra öppna data samt göra bearbetningar. Ange Boverket och aktuell enkät med årtal som källa.

RELATERAD INFORMATION

PBL Kunskapsbanken

På PBL Kunskapsbanken kan du hitta mer utförlig information om Boverkets uppföljning.

[Uppföljning \[/sv/PBL-kunskapsbanken/uppfoljning/\]](/sv/PBL-kunskapsbanken/uppfoljning/)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[SKLs kommungruppsindelning \[contentassets/bfe2093edca44cb29530b03ae42cd5a5/skls-kommungruppsindelning.xlsx\]](/contentassets/bfe2093edca44cb29530b03ae42cd5a5/skls-kommungruppsindelning.xlsx)
17 kB

Uppföljningsteman

Varje år får länsstyrelserna ett antal temaområden att följa upp som pekats ut av Regeringen i länsstyrelsernas regleringsbrev. Dessa teman rapporteras in i samband med uppföljningen av plan- och bygglagstiftningens tillämpning. Här presenteras Boverkets sammanställning av länsstyrelsernas återrapportering.

Temaområdena pekas ut i länsstyrelsernas regleringsbrev, uppdrag 44 i 2014 års regleringsbrev. Enligt detta ska länsstyrelserna särskilt analysera och fördjupa sig inom områdena tillgänglighet och enkelt avhjälpta hinder samt strandskydd och landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Temaområdena som pekades ut i länsstyrelsernas regleringsbrev för 2015 återfinns i uppdrag 44. Där anges att länsstyrelserna i samband med uppföljningen 2015 särskilt ska analysera kommunernas tillämpning av de nya bestämmelsernas om bygglovsbefriade åtgärder samt genomslaget för reglerna om strandskydd och landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS).

Här presenteras Boverkets sammanställning av länsstyrelsernas svar på de olika temadelarna. Sammanställningen bygger på svar från plan- och byggenkäten som besvarats av samtliga länsstyrelser samt den gemensamma rapport som tagits fram av länsstyrelserna kopplat till strandskydd och LIS.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[[### Dokument](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338]</p><hr/></div><div data-bbox=)

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#) [[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf](#)]

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#)

[[contentassets/e4cf9e0a4b34423ca8a956ff563af43a/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf](#)]

125 kB

Uppföljningstema bygglovsbefriade åtgärder

Här presenteras länsstyrelsernas uppföljning för 2015 gällande tillämpningen av bygglovsbefriade åtgärder. Uppgifterna bygger på länsstyrelsernas återrapportering av uppdrag 44.

I uppdrag 44 i länsstyrelsernas regleringsbrev för 2015 framgår att länsstyrelserna i samband med uppföljningen särskilt ska analysera kommunernas tillämpning av bestämmelserna om komplementbyggnad, komplementbostadshus och om vissa tillbyggnader och takkupor enligt 9 kap. 4a och b §§ plan- och bygglagen.

Här presenteras Boverkets sammanställning av länsstyrelsernas svar. Sammanställningen bygger på svar från plan- och byggenkäten som besvarats av samtliga länsstyrelser.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[https://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/\]](https://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[https://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/\]](https://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf)

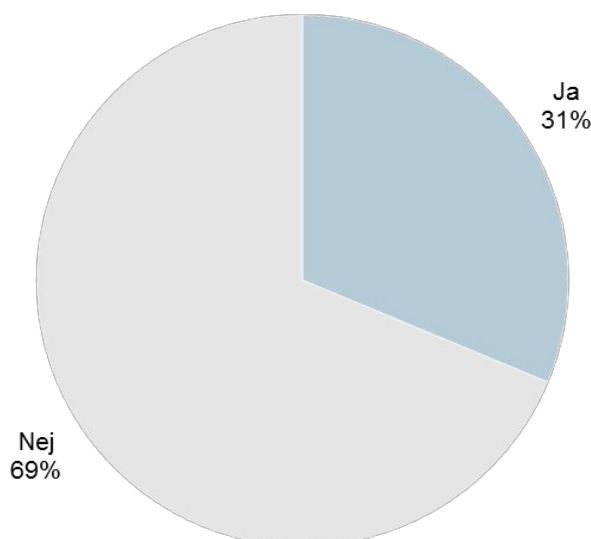
125 kB

Tillämpningen av de nya bygglovsbefriade åtgärderna

Nya regler om bygglovsbefriade åtgärder i 9 kap. 4a och 4b §§ plan- och bygglagen, PBL, trädde i kraft den 2 juni 2014. Länsstyrelserna har i samband med 2015 års uppföljning haft i uppgift att analysera kommunernas tillämpning av de nya bestämmelserna gällande komplementbyggnader, komplementbostadshus, vissa tillbyggnader och takkupor. Av landets 290 kommuner har totalt 258, 89 procent, besvarat enkäten om tillämpningen av de bygglovsbefriade åtgärderna. Nedan sammanställer Boverket länsstyrelsernas analyser.

Begärda lov för bygglovsbefriade åtgärder

Under 2015 har cirka 30 procent av de svarande kommunerna tillämpat 8 kap. 13 § PBL för att peka ut byggnader och/eller bebyggelseområden som särskilt värdefulla, exempelvis utifrån kulturmiljösynpunkt. Kommunerna har därmed säkerställt att bygglov krävs för åtgärder i dessa byggnader/bebyggelseområden som annars är bygglovsbefriade enligt 9 kap. 4a och b §§ PBL. Då lagen är ny påpekar många kommuner att de inte hunnit tillämpa bestämmelserna än. Istället fortsätter kommunerna jobba med bevarandet av kulturmiljön genom sina redan upprättade kulturmiljöprogram, bevarandeprogram eller så är kulturskyddad miljö redan utpekad i detaljplan.



Diagrammet visar att majoriteten av kommunerna inte tillämpat 8 kap. 13 § PBL för att peka ut bebyggelseområden som särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Källa: Länsstyrelsernas tillsynsenkät 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Däremot svarar endast 9 procent av kommunerna att de med stöd av 9 kap. 8 § PBL begärt lov för bygglovsbefriade åtgärder genom bestämmelser i detaljplanen. 91 procent av de svarande kommunerna anger att de inte har beslutat om bygglov för annars bygglovsbefriade åtgärder i detaljplan enligt 9

kap. 8 § PBL. Paragrafen tillämpas alltså inte i någon större utsträckning av kommunerna.

Handlingar och medgivande från granne vid ansökan

Vilka handlingar som kommuner begär in i samband med anmälan för bygglovsbefriade åtgärder enligt 9 kap. 4a och 4b §§ PBL skiljer sig åt mellan kommuner. Vanligast är att kommuner alltid begär in fasadritning, planritning och förslag till kontrollplan. Vid behov begär några kommuner även in uppgifter om kontrollansvarig, teknisk beskrivning, marksektionsritning, markplaneringsritning, geoteknisk undersökning samt uppgifter om färg och materialval.

Hantering av medgivande från berörd granne, där byggherren vill bygga närmare tomtgränsen än 4,5 meter skiljer sig åt mellan olika kommuner. Av de svarande kommunerna är det 20 procent som svarar att det är byggnadsnämnden som ansvarar för att medgivande från berörd granne tillförs anmälan, medan 53 procent av kommunerna svarar att det är byggherren som ansvarar för att medgivandet medföljer anmälan. I somliga kommuner, 17 procent, bär byggherren ansvaret för att medgivande från granne ges, men nödvändigtvis behöver ett sådant intygande inte följa med i anmälan.

Kommuner har främst synpunkter över åtgärdens placering vid startbesked

Innan startbesked ges är det inte ovanligt att flera diskussioner med byggherren krävs för att komma fram till alternativa lösningar. Enkätsvaren visar att 57 procent av byggnadsnämnderna inte vägrat något startbesked. När diskussioner med byggherren förs är det oftast fråga om placeringen, de tekniska egenskapskraven eller val av material/färg som måste kompletteras för att startbesked ska kunna ges. Bygglovshandläggare upplever att det är oklart för byggherrarna vad som ska lämnas in vid en anmälan då uppfattningen kring de nya bygglovsbefriade åtgärderna är att det ska vara enkelt och gå snabbt. Detta är förmodligen anledningen till att allt fler diskussioner förs då det råder oklarheter för den sökande och byggherren att handlingar ska lämnas in och att en prövning ska ske innan ett startbesked kan ges.

När det gäller frågan hur byggnadsnämnderna hanterar startbesked för bygglovsbefriade åtgärder enligt 9 kap. 4a och 4b §§ PBL vid nybyggnation av bostadshus svarar 47 procent att de ger startbesked för de bygglovsbefriade åtgärderna först efter att huvudbyggnaden fått ett slutbesked. Flera kommuner har svarat att de inte behövt ta ställning till frågan än, då de inte gett några startbesked för sådana situationer. Flera kommuner svarar att stora delar av huvudbyggnaden åtminstone ska vara påbörjad eller stomrest för att startbesked ska kunna ges.

Byggherrarna upplever att lagstiftningen är alltför byråkratisk och menar därutöver att kostnaden för projekten ökar då de måste lägga grunden för

huvudbyggnaden och den bygglovsbefriade byggnaden vid två separata tillfällen. Många bygglovshandläggare uttrycker även att byggprocessen försvåras då ett startbesked inte kan ges för tillbyggnad vid bygglovet utan först efter det att huvudbyggnaden fått slutbesked.

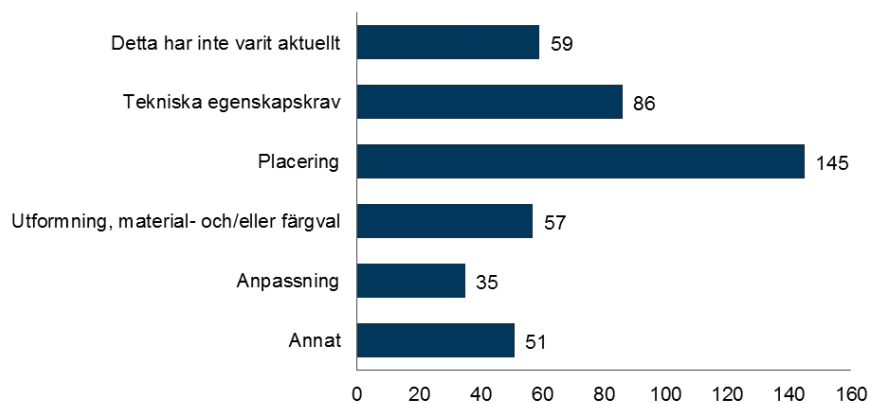


Diagram 2.1.1b: Majoriteten av byggnadsnämnderna svarar att det är placering och tekniska egenskapskrav som är de vanligaste frågorna som måste diskuteras och där man måste komma fram till alternativa lösningar innan startbesked kan ges. Källa: Länsstyrelsernas tillsynsenkät 2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Tillämpning av lagen och ytterligare vägledning

Enkätsvaren visar att flertalet av landets byggnadsnämnder, 52 procent, finner lagstiftningen enkel att tolka och tillämpa. Övriga byggnadsnämnder, 48 procent, upplever svårigheter och otydligheter kring tolkningen av lagen. Ett problem som byggnadsnämnderna lyfter avseende bygglovsbefriade åtgärder, är att sökanden inte förstår att en anmälan innebär en prövning och att de måste komma in med handlingar och invänta ett start- och slutbesked. Kommunerna efterfrågar en ökad information till allmänheten om hur bygglovsbefriade åtgärder handläggs. Ytterligare svårigheter som lyfts är att lagstiftningen upplevs som rörig och svår för byggherren att förstå, exempelvis att det krävs startbesked innan man får bygga takkupor, komplementbyggnader eller vissa tillbyggnader.

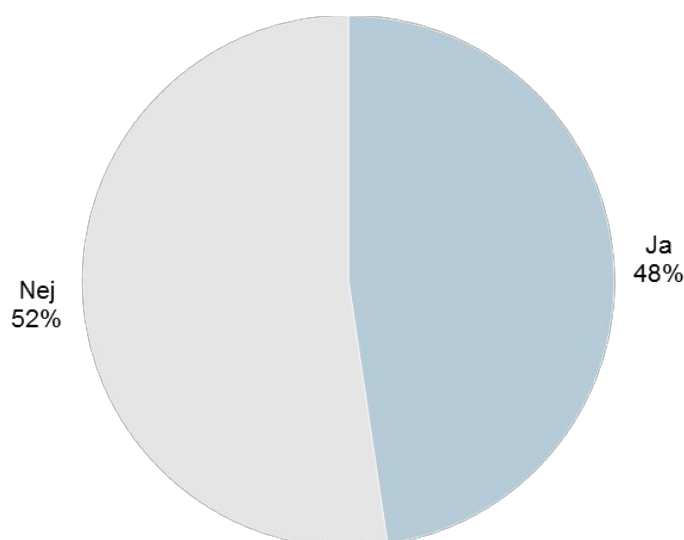


Diagram 2.1.1c: Byggnadsnämndernas bedömning av om det finns problem med att tillämpa lagstiftningen när det gäller de bygglovsbefriade åtgärderna enligt 9 kap. 4a och 4b §§ PBL. Källa: Länsstyrelsernas tillsynsenkät. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

63 procent av byggnadsnämnderna uttrycker inget behov av vägledning om tillämpning av reglerna kring bygglovsbefriade åtgärder. 37 procent upplever att vägledning behövs och efterfrågar riktlinjer och förtydliganden. Exempel på vad som är svårtolkat är takkupors storlek och vad ingrepp i bärande konstruktion innebär, eller var gränsen för ett bostadskomplement går. Vissa kommuner efterfrågar även en gemensam tolkning av reglerna över kommungränserna. I Östergötland har länsstyrelsen genomfört två handläggartäffar för länets 13 kommuner, där erfarenhetsutbyte kunnat ske mellan kommunerna och där handläggarna kunnat se hur övriga kommuner hanterar svåra ärenden.

Analys

Genom den gemensamma enkäten som länsstyrelserna skickat ut till landets kommuner har kunskap kunnat inhämtas kring hur de nya lagreglerna om de bygglovsbefriade åtgärderna tillämpas.

Kommunernas arbete med kulturmiljön

Det är få byggnadsnämnder som i detaljplan med hänsyn till kulturmiljön inför bestämmelser om lovplikt för bygglovsbefriade åtgärder. Detta verkar bero på att många kommuner redan arbetar med kulturmiljöprogram som definierar i vilka områden bygglovsbefriade åtgärder inte kan tillämpas med hänsyn till kulturhistoriska värden.

Bland landets kommuner finns en samstämmighet om att allmänheten har svårt att förstå att de bygglovsbefriade åtgärderna kräver en anmälan samt att handlingar måste skickas in, likt en anmälan för bygglov. Kommunerna uttrycker att byggherrar känner sig lurade på termen "bygglovsbefriade" eftersom kostnader och handläggning känns lika omfattande som ett vanligt

bygglov.

Diskussioner med byggherren

Diskussionerna med byggherren innan startbesked har ökat, eftersom det finns oklarheter hos sökande och byggherre om vad en anmälan kräver, detta kan vara ett tecken på att lagstiftningen kan vara otydlig och svårtolkad.

I enkätsvaren finns några påpekanden om att begreppet "anmälan" borde ändras till "tillstånd" för att underlätta allmänhetens förståelse. Flertalet nämnder och byggherrar anser att lagen är alltför byråkratisk, speciellt avseende startbesked vid tillfällen då en anmälanpliktig åtgärd önskas göras i samband med nybyggnation av bostadshus. Byggprocessen blir mer komplicerad när startbesked för en bygglovsbefriad åtgärd ges först efter huvudbyggnadens slutbesked. Vägledning om hur man kan kombinera bygglovsbefriade åtgärder i samband med bygglovspliktiga är något som efterfrågas av bygglovshandläggarna.

Kommunernas fortsatta arbete med tillämpningen av de bygglovsbefriade åtgärderna

Kommunerna vill gärna ha en enhetlig tillämpning av lagen över kommungränserna då de ofta gör olika tolkningar. Det finns flera bra exempel på hur vissa kommuner i olika län jobbar med att försöka få en så likartad lagtillämpning som möjligt. Exempelvis har Östergötland under 2015 arbetat för att hitta en enhetlig lagtolkning över kommungränserna genom att arrangera handläggartäffar för länets kommuner och Skåne har genom sitt 5-Yes projekt jobbat med frågeställningar kring de bygglovsbefriade åtgärderna och dess oklarheter.

Kommunerna efterfrågar främst att allmänheten får ökad tillgång till information som förklarar att en anmälan innebär en prövning, att handlingar måste inkomma och att startbesked behöver inväntas likt vid bygglov. Annan vägledning som efterfrågas är främst om takkupor, storlek och ingrepp i bärande konstruktion, attefallshus, placering och gränsdragning för bostadskomplement.

Efter att bestämmelserna om de bygglovsbefriade åtgärderna infördes 2014 har ett flertal otydliga scenarion uppstått och många frågor har fått lösas ad hoc. Det dyker som regel upp nya frågeställningar som inte kan förutses. Det kommunerna efterfrågar är en samlad vägledning som sammanfattar tillämpningen av de nya reglerna och rättspraxis. För att på så sätt kunna hantera och tolka reglerna på ett så likartat sätt som möjligt.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [[/https://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](https://www.riksdagen.se/sv/Dokument-)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/1](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[[\[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/1\]\(#\)](https://www.riksdagen.se/sv/Dokument-</p></div><div data-bbox=)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#) [[/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf](#)]

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#) [[/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf](#)]

125 kB

Uppföljningstema strandskydd

Här presenteras länsstyrelsernas uppföljning för 2015 gällande tillämpningen av strandskyddsreglerna. Uppgifterna bygger på länsstyrelsernas återrapporering av uppdrag 44.

I uppdrag 44 i länsstyrelsernas regleringsbrev för 2015 framgår att länsstyrelserna i samband med uppföljningen särskilt ska analysera vilket genomslag reglerna om strandskydd i miljöbalken fått i kommunernas plan- och byggverksamhet. Länsstyrelserna ska även redovisa antalet detaljplaner som innehåller upphävande av strandskydd och länsstyrelsernas ingripanden.

Här presenteras Boverkets sammanställning av länsstyrelsernas svar. Sammanställningen bygger på svar från plan- och byggenkäten som besvarats av samtliga länsstyrelser samt den gemensamma rapport som tagits fram av länsstyrelserna.

RELATERAD INFORMATION

På PBL kunskapsbanken

[Öppna data \[/sv/PBL-kunskapsbanken/uppfoljning/Statistik/oppna-data/\]](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[/http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\[/http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](#)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Upphävande av strandskydd genom detaljplan

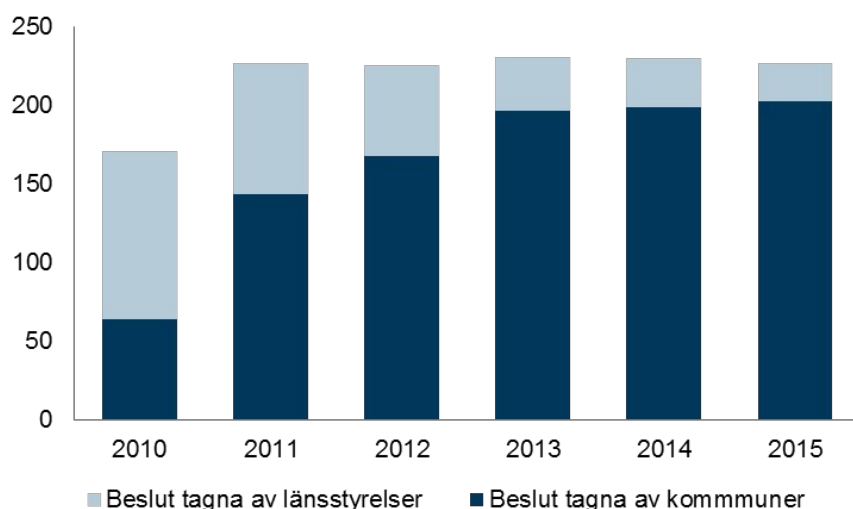
Antalet detaljplaner med bestämmelser om upphävande av strandskydd har under de senaste åren legat stabilt kring 230 planer per år. Strandskyddet upphävs ofta till följd av att en befintlig detaljplan ersätts av en ny detaljplan. Länsstyrelserna rapporterar att det finns vissa brister i kommunernas beslut att upphäva strandskyddet, men trots detta överprövar och upphäver länsstyrelserna få beslut.

Detaljplaner med bestämmelser om upphävande av strandskydd

Kommunerna fick i och med lagändringen 2009 befogenhet att i de flesta fall besluta om att upphäva strandskyddet vid antagandet av detaljplaner, tidigare låg detta ansvar hos länsstyrelserna. Länsstyrelserna har dock fortfarande beslutanderätt över de prövningar som till exempel gäller allmänna vägar, järnvägar och i de fall området ligger inom ett naturreservat samt när en detaljplan som påbörjades före lagändringen 2009 ska antas.

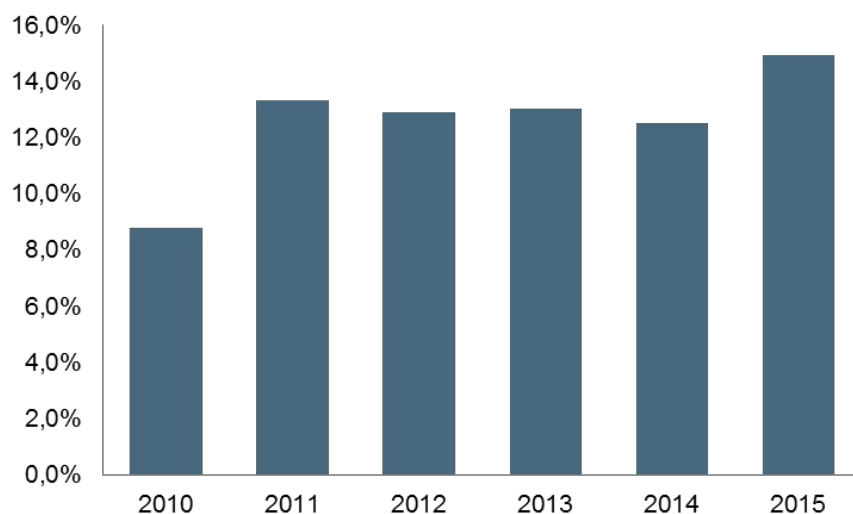
Under 2015 har kommunerna upphävt strandskyddet genom en planbestämmelse i 203 detaljplaner. Utöver detta har länsstyrelserna på begäran av kommunerna fattat 24 beslut om att upphäva strandskyddet när en detaljplan ska antas. Inga avslag har skett på en begäran att upphäva strandskyddet i samband med antagandet av en detaljplan. Totalt har därför strandskyddet upphävts i samband med antagandet av en detaljplan i 227 fall, vilket motsvarar 15 procent av det totala antalet detaljplaner som antogs under 2015.

Under de senaste åren har upphävanden av strandskydd i detaljplan legat på samma nivå, både i antal och i förhållande till det totala antalet detaljplaner som antas varje år. Under 2015 ökade dock förhållandet till det totala antalet detaljplaner med några procentenheter.



2.2.1a Antalet beslut tagna av kommuner och länsstyrelser om att upphäva

strandskydd i samband med att en detaljplan antas 2010-2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket. Boverket



2.2.1b Andelen detaljplaner där strandskyddet upphävts i förhållande till det totala antalet detaljplaner för respektive år 2010-2015. Klicka på bilden för att se den i större format. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Brister förekommer, men få detaljplaner upphävs

Länsstyrelserna har under 2015 totalt överprövat 34 detaljplaner. 4 av dessa överprövade länsstyrelserna med hänvisning till att man befarade att strandskyddet upphävts i strid mot gällande bestämmelser. 3 detaljplaner har länsstyrelserna därefter tagit beslut om att upphäva med hänvisning till att strandskyddet upphävts i strid mot gällande bestämmelser. Detta ligger i linje med tidigare år.

Två tredjedelar av länsstyrelserna uppger att de haft invändningar mot kommunernas beslut att upphäva strandskyddet genom en detaljplan enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken. Länsstyrelsernas vanligaste invändningar rör framförallt hur kommunerna hänvisar till och motiverar de särskilda skälen för att upphäva strandskyddet.

Kommunerna brister även enligt länsstyrelserna i tillämpningen av fri passage, påverkan på livsmiljön för växt- och djurlivet och i motiveringen kring varför intresset av att ta området i anspråk enligt detaljplanen väger tyngre än strandskyddsintresset.

Strandskydd upphävs ofta på redan ianspråktagen mark

Knappt 9 av 10 länsstyrelser uppger att det är vanligt eller att det ibland förekommer att strandskyddet upphävs på grund av att strandskyddet återinträtt till följd av att en detaljplan har ersatts av en ny detaljplan. Länsstyrelserna uppger att detaljplanerna ofta omfattar redan ianspråktagen

mark.

Gemensam analys från länsstyrelserna

Länsstyrelserna har genom plattformen "Länsstyrelsernas FORUM för hållbart samhällsbyggande" under 2015 verkat för en gemensam återrapportering av strandskydd och landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS, enligt länsstyrelsernas regleringsbrevsuppdrag 44 för 2015. Länsstyrelsernas gemensamma rapportering syftar till att ge en samlad bild av deras uppfattning om hur LIS som planeringsinstrument har fungerat. Ta del av länsstyrelsernas rapport "Genomslaget av reglerna om strandskydd och områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen" under Relaterad information.

RELATERAD INFORMATION

På PBL kunskapsbanken

[Öppna data \[/sv/PBL-kunskapsbanken/uppfoljning/Statistik/oppna-data/\]](/sv/PBL-kunskapsbanken/uppfoljning/Statistik/oppna-data/)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[\[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\\]\]\(http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\)

---](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-</p></div><div data-bbox=)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf)

125 kB

Uppföljningstema landsbygdsutveckling i strandnära läge

Här presenteras länsstyrelsernas uppföljning för 2015 gällande tillämpningen av reglerna om landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). Uppgifterna bygger på länsstyrelsernas återsrapportering av uppdrag 44.

I uppdrag 44 i länsstyrelsernas regleringsbrev för 2015 framgår att länsstyrelserna i samband med uppföljningen särskilt ska analysera vilket genomslag reglerna om områden för LIS fått i kommunernas plan- och byggverksamhet. Länsstyrelserna ska även redovisa antalet nya översiktsplaner eller ändringar och tillägg som pekar ut områden för LIS samt antalet detaljplaner som innehåller upphävande av strandskydd med hänvisning till LIS. Därutöver ska länsstyrelsernas ingripanden redovisas.

Här presenteras Boverkets sammanställning av länsstyrelsernas svar. Sammanställningen bygger på svar från plan- och byggenkäten som besvarats av samtliga länsstyrelser samt den gemensamma rapport som tagits fram av länsstyrelserna.

RELATERAD INFORMATION

På PBL kunskapsbanken

[Öppna data \[/sv/PBL-kunskapsbanken/uppfoljning/Statistik/oppna-data/\]](/sv/PBL-kunskapsbanken/uppfoljning/Statistik/oppna-data/)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[\[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\\]\]\(http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\)

---](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-</p></div><div data-bbox=)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf)

125 kB




LIS i den kommunala översiktsplanen

Under 2015 antogs 6 stycken tillägg till översiktsplaner avseende områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS.

Totalt har 125 kommuner fram till och med 2015 antagit en översiktsplan med utpekade LIS-områden. De samrådsyttranden som länsstyrelserna har gjort över tillägg under 2015 visar på att kommunerna nu helt koncentrerar sig på LIS.

Enligt länsstyrelsen är dessutom 45 kommuner aktiva under 2015 med att peka ut LIS-områden, vilket är en 50 procentig ökning mot föregående år då det enbart var 30.

Översiktsplan med utpekade LIS-områden

-  Antagna tidigare år
-  Antagna 2015
-  Under framtagande

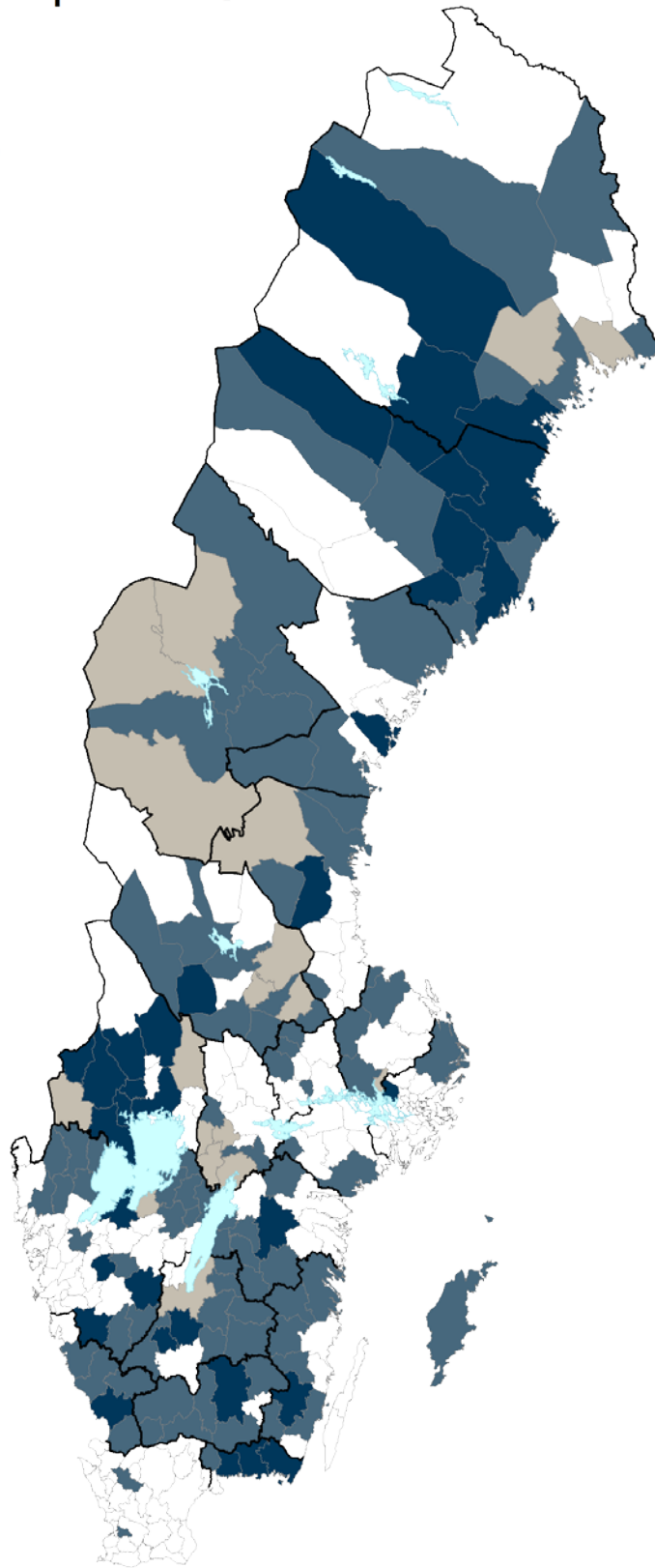
2.3.1a. Kartan över de kommuner som arbetar med att ta fram en översiktsplan med utpekade LIS-områden. Kartan är baserad på länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015. Mer kartan för mer information. Illustration: Isabelle Ripa och Mark Mostert, Boverket

Länsstyrelserna valde för 2015 att sammanställa sina svar kring LIS frågorna i plan- och byggenkäten på ett lite annorlunda sätt än åren före. I den nya sammanställningen beskrivs genomslaget av reglerna om strandskydd och LIS mer i ord än siffror. Länsstyrelsernas sammanställning är således mer reflektiv och beskrivande än tidigare års enkätsvar och går därmed mer på djupet kring de utmaningar och möjligheter arbetet med LIS innebär. Ta del av hela rapporten under Relaterad information.

2.3.1a

Översiktsplan med utpekade LIS-områden

- Antagna 2015
- Antagna tidigare år
- Under framtagande



RELATERAD INFORMATION

På PBL kunskapsbanken

[Öppna data /sv/PBL-kunskapsbanken/uppfoljning/Statistik/oppna-data/](/sv/PBL-kunskapsbanken/uppfoljning/Statistik/oppna-data/)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[\[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\\]\]\(http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\)

---](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-</p></div><div data-bbox=)

Dokument

[Genomslaget av reglerna om strandskydd och områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.pdf](#)

[\[/contentassets/1c302b3f8e5a4587b2e84ae147af0edc/genomslaget-av-reglerna-om-strandskydd-och-omraden-for-landsbygdsutveckling-i-strandnara-lagen.pdf\]](#)

248 kB

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#) [\[/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#) [\[/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Upphävande av strandskydd i detaljplan och dispensgivning inom LIS

Under 2015 har upphävande av strandskydd i detaljplan inom områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS, ökat marginellt mot tidigare år.

Under 2015 har strandskyddet upphävts i totalt 16 detaljplaner med hänvisning till LIS enligt 7 kap. 18 d § miljöbalken. Länsstyrelsen har inte fattat något beslut om att upphäva strandskyddet med hänvisning till LIS i samband med att kommunen antagit en detaljplan. Totalt har därför strandskyddet upphävts med hänvisning till LIS i 16 ärenden. Detta motsvarar 7 procent av det totala antalet beslut om att upphäva strandskyddet i samband med antagandet av en detaljplan.

År	Detaljplaneärenden där strandskyddet upphävts med hänvisning till LIS	Andelen detaljplaneärenden där strandskyddet upphävts med hänvisning till LIS i förhållande till det totala antalet detaljplaner där strandskyddet upphävts
2010	0	0,0%
2011	2	0,9%
2012	7	3,1%
2013	10	4,3%
2014	12	5,2%
2015	16	7,0%

RELATERAD INFORMATION

På PBL kunskapsbanken

[Öppna data \[/sv/PBL-kunskapsbanken/uppfoljning/Statistik/oppna-data/\]](/sv/PBL-kunskapsbanken/uppfoljning/Statistik/oppna-data/)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[\[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\\]\]\(http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\)

---](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-</p></div><div data-bbox=)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

[Genomslaget av reglerna om strandskydd och områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.pdf](#)

[\[/contentassets/2e26a4381037464c9dae77a0b646c9f8/genomslaget-av-reglerna-om-strandskydd-och-omraden-for-landsbygdsutveckling-i-strandnara-lagen.pdf\]](#)

248 kB

Problem och möjligheter med LIS

11 av 21 länsstyrelser uppger att de under 2015 har haft invändningar mot kommunernas arbete med att peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS. Nytt för i år är att länsstyrelserna tagit fram en gemensam sammanställning kopplad till LIS-frågorna.

För 2015 har länsstyrelserna genom "Länsstyrelsernas FORUM för hållbart samhällsbyggande" tagit fram en rapport i vilken de gemensamt beskriver genomslaget av reglerna om strandskydd och LIS-områden. Boverkets sammanfattar här delar av rapporten. Ta del av hela rapporten under Relaterad information.

I vilken utsträckning har planerade LIS-områden genomförts

Länsstyrelserna nämner bland annat att LIS-områden sannolikt inte har bebyggts i samma utsträckning som lagstiftaren syftade till. Vidare nämner man att när LIS-instrumentet var nytt såg flera kommuner LIS som den viktigaste samhällsplaneringsfrågan i kommunen. Efter att arbetet med LIS-planerna sedan är avslutat, har genomförandet dock hittills inte gått i den takt som kommunerna hade önskat. En tendens är att tomterna närmast sjön bebyggs, men i många fall är det oklart om tomterna i raden bakom kommer att bebyggas.

Övergripande iakttagelser av hur LIS-planeringen fungerat

Länsstyrelserna säger att en generell iakttagelse man sett är att lagreglerna och propositionstexten angående LIS ger utrymme för väldigt olika tolkning, och att de krav som olika länsstyrelser ställer på kommunerna i samband med tillämpningen av LIS skiljer sig avsevärt mellan olika län, utan att länsstyrelserna tidigare varit medvetna om det.

Vidare beskriver man hur LIS inte har inneburit någon mirakelkur för landsbygden. Trots att LIS ger möjligheten för strandnära byggande inom vissa områden i glesbygd står det inte exploaterer i kö för att bygga. Länsstyrelserna skriver vidare att om man på allvar vill göra något åt problemet med obalans mellan stad och land, avfolkning och serviceavveckling på landsbygden, så krävs helt andra åtgärder.

Länsstyrelserna menar dock att LIS trots detta fyller en viktig roll för exploateringsmöjligheterna på landsbygden. Det handlar inte bara om att locka med den särskilda attraktivitet som finns i strandnära lägen, LIS är många gånger den enda möjligheten att få bygga på en plats som "bara råkar ligga i närheten av ett vattendrag". LIS-informationens fokusering på attraktiva strandlägen har dock gjort att många kommuner missat att föreslå LIS-områden på platser där sjön eller vattendraget inte är den främsta attraktionen.

Det gäller dels vid mindre vattendrag som helt saknar attraktionskraft, dels i tätorter eller byar där vattendraget har en underordnad betydelse i förhållande till andra faktorer.

Arbetet med att peka ut LIS-områden

Länsstyrelserna påtalar att identifieringen av lämpliga LIS-områden och hanteringen av dem genom en översiktsplaneprocess innebär en stor arbetsinsats, som är särskilt betungande för små glesbygdskommuner. Möjligheten till bidrag från Boverket för att ta fram underlag inför LIS-planeringen har därför varit väldigt värdefull, bland annat för att få en högre kvalitet i LIS-planeringen. Länsstyrelserna understryker dock att det även hade behövts bidrag till själva planarbetet. Vidare säger man att LIS samtidigt har varit en morot som fått fart på översiktsplaneringen i många mindre kommuner, vilket varit positivt för dessa kommuner även i andra avseenden. Slutligen lyfter man att LIS också har gjort att frågan om landsbygdsutveckling mer uttalat kommit på kommunernas agenda.

Exploateringen på landsbygden i praktiken

I landsbygdsområden utan bebyggelsetryck är dock metoden att peka ut lämpliga exploateringsområden i en översiktsplan svår att tillämpa. De exploateringar som sker här drivs inte av professionella exploatörer, vilka väljer markområde utifrån översiktsplanen, utan av markägaren själv eller av den som ska bo eller bedriva verksamhet på platsen. Ofta är det så att det finns en koppling mellan dessa, till exempel så att barn, barnbarn eller syskonbarn får tillgång till mark som ägs inom släkten. Exempel som länsstyrelserna lyfter är att markägarens egna exploateringsönskemål kan handla om att komplettera ett småföretag med fler verksamhetsgrenar, och då måste dessa ligga i närheten av den ursprungliga verksamheten för att fungera praktiskt. Allt detta innebär i praktiken att en nekad lokalisering inte ersätts av en lokalisering på annan plats, utan att exploateringen i stället uteblir.

Svårigheten i att peka ut LIS-områden

Länsstyrelserna menar att det är mycket svårt att i en översiktsplan fånga upp framtida önskemål om exploatering i potentiella LIS-lägen. Exempel som lyfts är hur unga personers familjebildning eller yrkesval, som är helt okända då översiktsplanen tas fram, kan leda till bebyggelseönskemål några år senare.

Slutligen skriver länsstyrelserna att ofta finns så många områden som har likvärdig lämplighet för LIS att det blir omöjligt att peka ut alla i översiktsplanen. Detta gäller särskilt i län utan generella undantag från strandskyddet. Anledningen till detta är att den sammantagna exploateringen inom strandskydd då skulle bli alltför stor. Det innebär att kommunerna får chansa i sina utpekanden och att många utpekade LIS-områden aldrig bebyggs, samtidigt som ansökningar på platser med likvärdiga förutsättningar avslås för att de inte pekats ut som LIS-områden.

I områden med högt bebyggelsetryck har kommunen däremot en helt annan

möjlighet att planera, i och med att de områden som pekas ut som LIS-område i allmänhet blir bebyggda i närtid.

Avslutningsvis skriver länsstyrelserna att det alltså kan ses som en paradox att den metod som anvisas för LIS passar allra sämst i de delar av landet som verktyget i första hand är avsett för.

RELATERAD INFORMATION

På PBL kunskapsbanken

[Öppna data](#) [</sv/PBL-kunskapsbanken/uppfoljning/Statistik/oppna-data/>]

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900](#)]

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[[\[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]\(#\)\]

---](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-</p></div><div data-bbox=)

Dokument

[Genomslaget av reglerna om strandskydd och områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.pdf](#)

[</contentassets/644a5b07a8464b4192927ca9b374b90e/genomslaget-av-reglerna-om-strandskydd-och-omraden-for-landsbygdsutveckling-i-strandnara-lagen.pdf>]
248 kB

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#) [</globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf>]

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#) [</globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf>]

125 kB

Vägledningsbehov inom LIS

Oklarheter kring begrepp och oklara gränsdragningar mellan allmänna och enskilda intressen är några av de frågor som länsstyrelserna efterfrågar ytterligare vägledning om när det gäller landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS.

Länsstyrelserna efterfrågar mer och tydligare vägledning i frågor som:

- Vad som menas med landsbygdsutveckling och vilka bevis/exempel på att en viss åtgärd leder dit
- I vilket skede kostsamma utredningar som till exempel naturvärde-, geotekniska-, eller VA- utredningar ska göras
- Hur gränsen ska dras mot enskilda intressen vid geografiska utpekande av LIS-områden i översiktsplan
- Möjligheterna att åberopa LIS utan stöd i översiktsplan
- Hur en LIS-policy bör se ut
- LIS-policymetodik i översiktsplan

Samtidigt understryker länsstyrelserna vikten av att det blir en fortsättning av Strandskyddsdelegationens arbete. Slutligen lyfter de behovet av att man på nationell nivå tar tag i frågor som:

- Om det är motiverat att ha så olika regelverk för olika slag av strandskydd/dispens
- Vilka strandskyddsfrågor som lämpar sig bäst för behandling i översiktsplan
- Varför det inte finns samma regleringsmöjligheter i detaljplan som vid dispens

I länsstyrelsernas rapport "Genomslaget av reglerna om strandskydd och områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen" kan du läsa mer om dessa och övriga inspel kring LIS. Ta del av rapporten under Relaterad information.

RELATERAD INFORMATION

På PBL kunskapsbanken

[Öppna data \[/sv/PBL-kunskapsbanken/uppfoljning/Statistik/oppna-data/\]](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[/http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\[/http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](#)

Dokument

[Genomslaget av reglerna om strandskydd och områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.pdf](#)

[\[/contentassets/67ab04485d5641159259491633619466/genomslaget-av-reglerna-om-strandskydd-och-omraden-for-landsbygdsutveckling-i-strandnara-lagen.pdf\]](#)

248 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

Spaningar

Boverkets spaningar lyfter aktuella frågor om tillämpningen av plan- och bygglagens regler. Spaningarna bygger dels på vad som framkommit genom olika enkäter, men också på erfarenhetsutbyte och uppföljning från Boverkets övriga verksamhet inom plan- och byggområdet. Här presenteras de spaningar som lyfts fram gällande 2015.

Under de fem år som gått sedan plan- och bygglagen trädde ikraft har flera förändringar genomförts i lagstiftningen. De övergripande syftena med införandet av den nya lagen 2011 och vid flera av de förändringar som genomförts har varit förenkling och effektivisering samt en bättre tillämpning av lagen. I vissa fall har lagen fått de effekter som eftersträvats och många delar av tillämpningen har förbättrats, men det finns också områden som kan utvecklas.

Spaningarna är ett sätt att lyfta erfarenheter, utmaningar och möjligheter för en bättre tillämpning av lagen i särskilt aktuella frågor som Boverket anser viktiga att belysa. Tendenser uppmärksammas exempelvis via inkomna frågor och via olika diskussionsforum med kommuner och länsstyrelser. Boverket har också medverkat på nätverksträffar för kommunanställda som arrangerats av länsstyrelser där tillämpningsfrågor diskuterats.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Rullande översiktsplanering

Kommunerna letar efter metoder för att hålla översiktsplanen aktuell. Efterfrågan på vägledning om en "rullande" process är stor och många vill prova Boverkets förslag till ÖP-modell.

Fortfarande uppfyller många översiktsplaner inte plan- och bygglagens krav på aktualitet. Merparten av kommunerna har inte hittat formerna för en systematisk aktualitetsprövning. I många fall blir processen att göra eller ändra en översiktsplan ofta så tids- och resurskrävande att kommunen inte klarar av en översyn varje mandatperiod.

Översiktsplanerna är också ofta tjocka dokument med omfattande beskrivningar av planeringsförutsättningar. Planeringsunderlagen skiljs inte tydligt från de politiska ställningstagandena. Det är också vanligt att gällande fördjupningar och tematiska tillägg inte vävs in i den kommunomfattande planen när denna revideras. Det är lätt att översiktsplanen, som egentligen ska vara en enda, därmed blir svåröverskådlig och brister i enhetlighet. Visioner och målsättningar kan strida mot varandra. En genomgång av översiktsplaner som gjordes för ett par år sedan visade att också miljöbedömningarna överlag är bristfälliga och sällan en naturlig del av processen att upprätta eller ändra översiktsplanen.

Allt fler försöker dock hitta former för en mer rullande översiktsplanering, där översiktsplanen kan hållas aktuell utan alltför omfattande insatser och där miljö- och annan konsekvensbedömning blir ett naturligt inslag i processen. Vid uppföljningsbesök hos kommuner och i diskussionerna i Boverkets referensgrupp för översiktlig planering har påtalats att det behövs vägledning för en rullande översiktsplanering och sätt att hålla översiktsplanen aktuell med rimliga insatser. Boverket har påbörjat ett arbete med att ta fram en sådan vägledning.

Sommaren 2015 publicerade Boverket "ÖP-modellen" som ett förslag till hur översiktsplanen kan byggas upp, framför allt när det gäller vilka begrepp som är lämpliga att använda såväl i text som på karta. Avsikten är att modellen under ett par år ska prövas i praktisk översiktsplanering för att därefter omarbetas till allmänna råd. Att döma av responsen på konferenser och möten och av de frågor som kommer till Boverket via mail och telefon är intresset för modellen stort runt om i landet. I den grupp med ett tiotal pilotkommuner som Boverket bildat för att närmare följa hur modellen fungerar har alla medverkande påtalat behovet och nyttan med en sådan modell.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan - och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan - och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Aktualitetsprövning och sammanfattande redogörelse

Under sommaren 2015 lät Boverket två studenter följa upp och analysera kommunernas prövning om översiktsplanen är aktuell samt länsstyrelsernas sammanfattande redogörelse inför kommunernas prövning. 11 aktualitetsprövningar och 12 sammanfattande redogörelser studerades och 16 intervjuer genomfördes med kommun- och länsstyrelseanställda.

Flera utgångspunkter för aktualitetsprövningen

I resultatet framkommer olika tolkningar av begreppet aktualitet. Ofta är den politiska viljan avgörande för huruvida översiktsplanen anses aktuell, men också planens vägledande funktion för mark- och vattenanvändning utifrån nya planeringsförutsättningar lyfts. Andra aspekter är om översiktsplanen används och kommuniceras i kommunens arbete och planens ålder. Flera av de granskade kommunerna har utarbetat frågeställningar utifrån dessa aspekter inför prövningen.

Kommunerna har använt sig av olika metoder

För att komma fram till planens aktualitet har flera kommuner gjort omfattande uppföljningsarbete av planens tillämpning samt strategier och mål. Exempelvis har antalet detaljplaner som strider mot översiktsplanen studerats för att bedöma översiktsplanens vägledande funktion.

Generellt fokuserar aktualitetsprövningarna på den kommuntäckande översiktsplanen. Fördjupningar samt tillägg som är separata dokument nämns kort som gällande eller också föreslås att de upphävs.

I ett antal granskade fall har även vissa inaktuella delar i den kommuntäckande översiktsplanen strukits utan att det genomförts en formell planprocess. Dessa ändringar i översiktsplanen har i de granskade fallen införts som en bilaga eller läsanvisning till planen.

Problem som lyfts av de kommunanställda

- Bristen på förståelse för betydelsen av aktualitetsprövningen gör att det ges för lite resurser till det arbetet. Generellt sett finns det lite personella resurser till översiktsplanering.
- Det finns behov av vägledning kring prövningen generellt och hur den ökade mängden av andra styrdokument ska hanteras i förhållande till översiktsplanen.
- Flera kommuner saknar en dialog med de tillväxtansvariga regionala organen.

Sammanfattande redogörelsen görs ofta i två delar

När det gäller sammanfattande redogörelser så väljer länsstyrelser ofta att göra den i två delar, dels en länsövergripande som har karaktären av ett planeringsunderlag med generell vägledning om översiktsplanering och dels en kommunspecifik, som är den redogörelse som plan- och bygglagen avser.

I den kommunspecifika redogörelsen ofta för:

- Vilka planeringsförutsättningar som förändrats sedan översiktsplanen antogs.
- Ingridandegrunderna, med förtydligande synpunkter om kommunen har tagit ställning till dem eller om de behöver aktualiseras.
- Översiktsplanens sammanvägda aktualitet.
- Revideringsbehovet av översiktsplanerna.

Framtagandet av redogörelsen används av en del länsstyrelser som skäl att diskutera prioriteringar inom länsstyrelsens olika verksamhetsområden.

Problem som lyfts av länsstyrelseanställda

- Det är ofta svårt att få en överblick över innehållet i översiktsplanerna.
- Vägledning saknas när det gäller innehåll och metod.
- Problem att greppa de nationella målen.
- Det saknas en vägledning om hur tydliga kommunerna bör vara när de redovisar intentionerna för användning av mark- och vattenområden.

RELATERAD INFORMATION

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Ändring av detaljplan

Statistik från lantmäteriets planregister visar att antalet ändringar av detaljplaner ökat under de senaste åren. Samtidigt har frågorna till Boverket gällande ändring ökat. Frågorna visar på en osäkerhet över hur ändringar ska hanteras, såväl processmässigt som hantering av planhandlingar.

Kommunerna upplever en oklarhet i hur planändringar ska hanteras och flera länsstyrelser pekar på svårigheter i att vägleda kommunerna vad gäller omfattning, tydlighet i redovisning och prövningens omfattning.

Lantmäterimyndigheternas frågor handlar framförallt om svårigheter vid tolkning av plan på grund av otydligheter som tillkommit vid ändringar. Det finns idag väldigt lite vägledning om hur reglerna om ändring av detaljplan ska tillämpas och Boverkets allmänna råd till plan- och bygglagen (1987:10) om ändring av detaljplan är upphävt.

Boverket har under 2015 gjort en genomgång av ändringar av detaljplaner från olika kommuner för att titta på hur reglerna tillämpats. Resultatet av genomgången har visat att det finns stora skillnader i kommunernas sätt att arbeta med ändring. Otydligheter i planhandlingarna är ett återkommande problem och det är inte heller tydligt hur olika begrepp ska användas.

Tydlighet

Otydligheter i planhandlingarna kan till exempel handla om felaktigt använda plangränser, missvisande hänvisningar och illustrationer, egenskapsbestämmelser som blir hängande utan användning eller avgränsningar i användningar där kommunen inte har flyttat med egenskaps- eller administrativa bestämmelser. Ofta används också skrafferingar som gör planen svårläst.

Så kallade tilläggsplaner

Ett återkommande problem som Boverket ser är användandet av vad kommunerna kallar tilläggsplan till detaljplan. Tilläggsplaner är en ändring gjord på en ny plankarta som ska gälla tillsammans med den ursprungliga plankartan eller ibland flera planer. Flera olika planer som gäller parallellt med varandra för samma geografiska område är dock inte förenligt med plan- och bygglagen och skapar grund för svårigheter och missförstånd vid tolkningen.

Storleken på ändringen

Det finns i plan- och bygglagen inte någon uttalad gräns för vad som kan göras inom ramen för ändring av detaljplan. Boverket menar dock att en ändring ska rymmas inom syftet för den ursprungliga detaljplanen. Genomgången av planändringar har visat att kommunerna i vissa fall använder sig av ändring för relativt stora förändringar som inte ryms inom den ursprungliga planens syfte. Detta innebär att den grundläggande prövningen som gjordes för den

ursprungliga planen inte kan tillämpas och kommunen kan alltså inte garantera markens lämplighet.

Strandskyddet

I strandnära områden inträder alltid strandskydd när en detaljplan upphävs eller ersätts av en ny oavsett om det tidigare funnits strandskydd på platsen eller inte. Detta gäller dock inte vid ändring av detaljplan. Några länsstyrelser pekar på problem i samband med detta då ny bebyggelse eller omfattande ändringar av befintlig bebyggelse i strandnära områden prövas genom planändring utan att strandskyddsfrågan blir aktuell. Länsstyrelsen har ingen möjlighet att pröva strandskyddsfrågan trots att de bedömer att en åtgärd är för stor för att prövas genom ändring.

Ny vägledning

Med den genomförda genomgången som grund har Boverket påbörjat en ny vägledning om ändring av detaljplan till PBL kunskapsbanken. Vägledningen kommer att innehålla flera texter med stöd och råd till kommunerna i deras arbete. Texterna är planerade att publiceras på PBL kunskapsbanken under våren 2016.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan - och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan - och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Flyktingsituationen 2015

Under 2015 var det ovanligt många människor som sökte asyl i Sverige, vilket innebar att det på kort tid behövde inrättas flera nya boenden. Särskilt behövde det skapas många tillfälliga anläggningsboenden. Detta har ställt höga krav på Sveriges kommuner, inte minst när det gäller tillämpningen av plan- och bygglagen, PBL.

PBL och akuta behov

PBL har som huvudsyfte att skapa en bebyggd miljö som är hållbar för en lång tid framöver. När ett akut behov av tillfälliga boendelösningar uppkommer så som det gjorde under 2015 saknas det därför ofta verktyg i lagen för att lösa behovet snabbt. Det har även diskuterats om de krav som ställs är för höga när det gäller just tillfälliga anläggningsboenden. Detta gäller framför allt krav på planläggning, överensstämmelse med detaljplan, bygglovshantering och vilka tekniska egenskapskrav som kan ställas på anläggningsboenden. Kraven har i vissa fall gjort att inrättandet av tillfälliga anläggningsboenden tagit lång tid.

Plan- och bygglag (2010:900) 1 kap 1 §

Pressad situation

De människor som sökt asyl och därmed redan befunnit sig i en utsatt situation har av dessa skäl inte alltid kunnat erbjudas boende direkt. Kommunerna har satts under hård press att snabbt kunna inrätta anläggningsboenden och samtidigt uppfylla PBL:s krav. Kommunerna har även ställts inför problemet att lösa svåra lagtolkningsfrågor på mycket kort tid. Det har varit otydligt vad ett tillfälligt anläggningsboende ska betraktas som ur detaljplan- och lovsynpunkt. I slutet av året kom rättsfall från Mark- och miljööverdomstolen som fastslog att de ska ses som en form av verksamhet för tillfällig vistelse, att jämställa med hotell, vandrarhem eller camping. Innan dess var dock rättsläget oklart.

En särskild fråga har varit hanteringen av sekretessbelagda anläggningsboenden. Ofta har detta ställts mot PBL:s krav på offentlighet av till exempel bygglovsbeslut. Det finns i dagsläget inga undantag från kravet på offentlighet för bygglovsbeslut.

Lättnader från lagens krav

Regeringen införde vid årsskiftet 2015/2016 vissa lättnader för de utformningskrav och tekniska egenskapskrav som ställs på tillfälliga anläggningsboenden. Innan dess fanns inga lättnader för anläggningsboenden i PBL. Boverket har i början av februari publicerat en vägledning om ändringarna i PBF på sin webbplats. Boverket arbetar också med att ta fram en särskild föreskrift om vilka anpassningar och avsteg som kan göras utifrån ändringen av PBF.

Utöver dessa lättnader har Boverket konstaterat att fler lättnader och undantag kan behövas. Ett alternativ är att regeringen ges ett särskilt bemyndigande i PBL att utfärda föreskrifter om vilka undantag från PBL som ska gälla för tillfälliga anläggningsboenden. Boverket har föreslagit att ett sådant bemyndigande införs.

Vägledning

Boverket har arbetat för att på ett effektivt sätt kunna bemöta de frågor som ställs av kommun och allmänhet. Under 2015 har ett flertal frågor som relaterar till PBL besvarats. Boverket har även utrett om och i så fall hur PBL kan behöva utvecklas med hänsyn till den uppkomna situationen. Flera andra myndigheter är inblandade i arbetet.

Boverket sände ett specialinsatt webbseminarium i november 2015 med vägledning om bland annat bygglov och vilka tekniska egenskapskrav samt utformningskrav som ska uppfyllas för anläggningsboenden. Ytterligare ett webbseminarium sändes i februari 2016. Fokus var på de lättnader som infördes vid årsskiftet och den vägledning som Boverket publicerat på PBL kunskapsbanken.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Flyktingsituationen 2015](#) [/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/flyktingsituationen/]

[Behov av ändringar i plan- och bygglagen med anledning av flyktingkrisen](#) [/contentassets/20d6572237f9412ba206f49da3b66fa2/behov-av-andringar-i-pbl.pdf]

[Relevanta domarna från MÖD](#) [/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/flyktingsituationen/]

[Vägledningstexter om ändringar i BBR](#) [/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-

[PBL/flyktingsituationen/tillfalligaanlaggningsboenden/\]](#)

[Webbseminarium angående flyktingssituationen november 2015](#) [/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/webbseminarier/aldre-webbseminarier/extrainsatt-webbseminarium-med-anledning-av-flyktingsituationen/]

[Webbseminarium angående flyktingsituationen februari 2016](#) [/sv/om-

[boverket/publicerat-av-boverket/webbseminarier/aldre-webbseminarier/webbseminarium-om-andrade-regler-for-tillfalliga-anlaggningsboenden/](#)

På andra webbplatser

[Plan - och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900](#)]

[Plan - och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338](#)]

[Om ändringar i Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Regeringens webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[<http://www.regeringen.se/artiklar/2015/12/anpassade-krav-for-tillfalliga-anlaggningsboenden/>]

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf](#) [[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf](#)]

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf](#) [[globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf](#)]

125 kB

Kommunerna och bostadsförsörjningen

Kommunerna menar att det inte är planering enligt plan- och bygglagen som bromsar bostadsbyggandet i landet. De trycker istället på flera andra faktorer så som att banker och byggbolag inte har incitament att satsa på annat än de största kommunerna. Kommunerna kan inte heller belåna sig ytterligare för att klara utbyggnaden av den kommunala service som krävs för att stötta nya bostadsområden, vilket gör att byggnationen i många fall inte kommer igång. Ett sedan tidigare ackumulerat underskott på bostäder och en ökad andel nyanlända ställer än större krav på ett ökat bostadsbyggande samt kommunal service.

Genom telefonsamtal med 34 kommuner och besök i 55 kommuner har Boverket samlat in dessa kommuners syn på problematiken runt bostadsförsörjningen. Kommunerna har ställt upp med en bred representation från områden som fysisk planering, mark och exploatering, sociala frågor, bostadsstrategi, integration och infrastruktur.

Kommunerna om tillämpningen av lagar och planeringsverktyg

Flera kommuner har god planberedskap i form av antagna planer där kommunerna menar att byggande kan ske omedelbart. Det finns också gott om outnyttjade byggrätter där detaljplaner inte har blivit helt genomförda. Men en del planer och enskilda byggrätter upplevs ligga i oattraktiva lägen. Vad som egentligen ligger bakom denna inställning behöver undersökas djupare.

Kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjningen används av en del kommuner som ett verktyg i en kontinuerlig process för att möta förändrade förutsättningar och behov av omprioriteringar. Riktlinjerna kan delas upp i två delar där en del står för det långsiktiga målet med bostadsförsörjningen och den andra delen åtgärder som kan omprioriteras med årsintervall allteftersom utvecklingen förändras. Riktlinjer för bostadsförsörjningen samt markstrategier är viktiga verktyg som ger kommunerna bättre möjlighet att råda över utvecklingen av både befintligt bestånd och kommande bebyggelse. I de kommuner där andelen kommunalt ägd mark är hög har kommunerna bättre möjlighet att råda över utvecklingen.

Kommunerna efterlyser att de statliga myndigheterna gör avvägningar mellan statliga intressena inför framtagandet av en översiktsplan. I många kommuner finns det flera statliga intressen inom de områden som är föremål för utbyggnad.

Kommunernas syn på byggandet

Kommunerna anser att banker och byggbolag inte har incitament att satsa på annat än de allra största kommunerna. Bankerna är inte intresserade av att satsa i mindre och mellanstora kommuner. En anledning är att värdet av ett

nybyggt hus på marknaden väsentligt understiger byggkostnaden, men det kan inte vara hela anledningen eftersom det är svårt att få finansiering även i stora tätorter med tillväxt. Till och med de stora kommunerna har svårt att attrahera de stora byggbolagen.

Kommunerna har problem att finansiera kommunal service

Flertalet av kommunerna, även de stora, anser att det är problematiskt att finansiera den kommunala servicen som vård, skola och omsorg tillsammans med ny infrastruktur för ett ökat bostadsbyggande. Många kommuner vill inte belåna sig ytterligare. Detta kan hämma en bostadsutbyggnad trots att förutsättningar finns.

De små kommunerna tvekar dessutom att satsa på utbyggnad av den kommunala servicen på grund av osäkra framtidsutsikter. Även om de har behov av bostäder och service idag kan den förutsättningen ändras om några år beroende på mängden asylsökande och om nyanlända väljer att stanna kvar i kommunen eller inte. Mycket beror på möjligheterna till sysselsättning och pendlingsmöjligheter.

Kommunernas kompetens- och resursbrist

Det är svårt för mindre och mellanstora kommuner att behålla anställda med lång erfarenhet. Dessa kommuner blir steget där de anställda bygger upp sin erfarenhet för att bli attraktiva för konsultbolag och större kommuner. I storstäderna å andra sidan förloras de kompetenta medarbetarna på grund av en rörlig arbetsmarknad.

De kompetenser som är svårast att få tag i för alla svarande kommuner är fysiska planerare med längre arbetslivserfarenhet samt att överhuvudtaget få tag i ingenjörer inom bygg-, mark- och anläggningsområdet.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan - och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan - och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Fler studentbostäder

Under 2008-2012 var studentbostadsbyggandet lågt i Sverige med sammanlagt knappt 500 påbörjade studentbostäder per år. Boverket genomförde 2013 ett regeringsuppdrag med syfte att ge förslag på regelförenklingar för att öka byggandet av studentbostäder i landet. Dessa regelförändringar trädde i kraft i juli 2014 och studentbostadsbyggandet har nu ökat.

Från att det i Sverige har byggts under 500 studentbostäder per år mellan 2008-2012 rapporterade kommunerna i Bostadsmarknadsenkäten 2015 att det totala antalet färdigställda studentbostäder för 2015 uppskattades till cirka 3900 bostäder. Enligt Bostadsmarknadsenkäten bedömer kommunerna att det i Sverige förväntas byggas över 4000 studentbostäder under 2016.

Trots ökningen av studentbostäder kommer det under de nästkommande åren fortfarande att vara brist på bostäder för studenter på många studieorter. Flertalet av de studentbostäder som nu byggs är avsedda för en person, men det byggs nu även en hel del bostäder där två eller flera studenter bor tillsammans. De senaste åren har det skett en ökning av projekt där olika funktioner blandas i byggnaden med till exempel en förskola i bottenvåningen och studentbostäder i övriga plan.

Flexiblare planlösningar och en möjlighet att bygga mindre studentbostäder

Regelförändringarna som genomfördes i Boverket byggregler, BBR, har skapat en möjlighet att bygga cirka 10 kvadratmeter mindre studentbostäder. Detta genom att det bland annat blev möjligt att ytor för olika funktioner numera kan samutnyttjas, lägre krav på inredningslängder för kök och förvaring och en möjlighet för flera studenter att dela på ett hygienrum. Kraven på direkt dagsljus i gemensamma ytor togs även bort. Detta har medfört att det idag är möjligt att bygga en studentbostad på cirka 17 kvadratmeter, som är tillgänglig för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Flertalet av studentbostäderna som byggts efter regelförändringen 2014 är dock inte så små utan många studentbostäder som byggs nu är runt 20-25 kvadratmeter.

Flyttbara studentbostäder på platser där permanenta bostäder inte tillåts

En annan lagändring som genomfördes i plan- och bygglagen 1 juli 2014 innebar att den maximala tiden för tidsbegränsade bygglov ökade så att blev möjligt att få ett tidsbegränsat bygglov på 10 år med möjlighet till förlängning i ytterligare 5 år. Den utökade tiden har gett bättre förutsättningar för avskrivning på byggnaden, vilket har medfört en ökad attraktivitet att bygga studentbostäder i form av flyttbara moduler. Det är inte någon långsiktigt hållbar lösning på studentbostadsbristen, men det kan dock vara ett relativt

snabbt sätt att få fram bostäder på mark som till exempel tillåter en tillfällig användning av bostäder där permanent bygglov inte kan beviljas. Flera sådana projekt har uppförts i bland annat Stockholm, Göteborg och Lund.

Ökade möjligheter att bygga små lägenheter på vindar

2014 gjordes även en lagändring i plan- och bygglagen som innebar att avsteg från kraven på tillgänglighet och användbarhet alltid ska få göras vid inredning av bostäder på högst 35 kvadratmeter på en vind. Detta har gett ökade möjligheter att skapa fler små lägenheter på outnyttjade vindar till exempel utan att hiss behöver installeras. Ändringen har störst effekt i de fall då byggnadens planlösning medför att det är svårt att få in en hiss eller där de skulle innebära för stora ekonomiska kostnader att installera hiss i förhållande till den uthyrbara lägenhetsyta som kan skapas. Vilken effekt detta har fått och hur många bostäder som tillkommit genom denna lagändring skulle behöva undersökas.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan - och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan - och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)
237 kB
[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)
125 kB

Tidsbegränsade bygglov

Under 2015 fattade Mark- och miljööverdomstolen, MÖD, flera avgöranden som avsåg tidsbegränsade bygglov. Enligt domarna betonas att åtgärden måste vara tillfällig samt att det krävs en utredning som visar detta. Beviskraven kan begränsa möjligheterna att få ett tidsbegränsat bygglov.

Vad som krävs för tidsbegränsat bygglov enligt plan- och bygglagen

Tidsbegränsade bygglov får lämnas om en åtgärd uppfyller någon eller några men inte alla förutsättningar som krävs för att beviljas ett permanent bygglov. Det krävs också att sökanden begär ett tidsbegränsat bygglov och att åtgärden pågår en begränsad tid. Under 2015 kom flera domar från MÖD som ställde krav på bevisning vid tidsbegränsade bygglov – något som inte följer av plan- och bygglagen.

Tillfälligt behov

I flera av domarna har MÖD betonat att den sökta åtgärden ska avse ett behov som verkligen är tillfälligt. Det är en uttolkning av kriteriet att åtgärden ska pågå en begränsad tid. Behovet kan vara tillfälligt för att den permanenta lösningen håller på att ordnas. Behovet kan även vara tillfälligt för att det kommer att avta med tiden. Det är enligt MÖD inte tillräckligt att åtgärden är lätt demonterbar eller lätt att flytta om det samtidigt framgår att behovet inte är tidsbegränsat.

Bevisbördan

Sökanden ska kunna visa att behovet är tillfälligt. För att kunna betrakta behovet av den sökta åtgärden som tillfälligt måste den alternativa lösningen vara så konkret att man kan bedöma att behovet av den sökta åtgärden kommer att upphöra. MÖD har ansett att det krävs utredning som visar på en konkret och långsiktig plan hur man i framtiden på annan plats kan tillgodose det aktuella behovet. Uppgifterna får inte vara vaga.

Exempel från MÖD som godtagits som bevis har varit att det pågår ett arbete med detaljplaner inom andra områden för att möta det aktuella behovet, att det finns en tidplan för kommande exploatering eller att det finns underlag om elevantal när det rör skollokalerna.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan - och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan - och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Bygglovsplikt och prövning av tillbyggnader som ändras

Av senare rättspraxis har det blivit tydligare när en åtgärd ska betraktas som en bygglovspliktig tillbyggnad eller som en fasadändring. Däremot är det inte lika tydligt hur kraven enligt plan- och bygglagen ska hanteras inuti en tillbyggnad som ändras, när bygglovsprövningen endast omfattar de yttre delarna.

I 1 kap 4 § plan- och bygglagen, PBL, definieras tillbyggnad som en ändring av en byggnad som innebär en ökning av byggnadens volym. Enligt förarbetena gäller detta alla volymutvidgningar, oavsett i vilken riktning de sker. Det betyder att en tillbyggnad uppåt, åt sidan eller nedåt räknas som en tillbyggnad (jfr prop. 2009/10:170 sid. 152).

För att en åtgärd ska betraktas som en tillbyggnad krävs enligt rättspraxis att den har ett tak, men den behöver däremot inte ha väggar (jfr MÖD 2015-03-05 mål nr P 6193-14 och RÅ 2009 ref. 67 III).

Rättspraxis visar också att det har betydelse om åtgärden visuellt sett ger intryck av att vara en tillbyggnad. Det kan också ha betydelse om åtgärden är placerad så nära marken att den påverkar användbarheten av underliggande mark (jfr MÖD 2014-11-14 mål nr P 2070-14 och MÖD 2013-11-12 mål nr P 1190-13).

Enligt ett rättsfall från Mark- och miljööverdomstolen är det inte en tillbyggnad att bygga en fasadvägg på en delvis öppen carport och därmed göra om carporten från ett delvis öppet utrymme till ett slutet. Detta eftersom åtgärden inte ansågs vara en volymökning och inte gav ett visuellt intryck av att vara en tillbyggnad. Istället ansågs ändringen vara en åtgärd som avsevärt påverkar byggnadens yttre utseende, en så kallad fasadändring (MÖD 2015-03-18 mål nr P 9086-14).

Det har därmed blivit lite tydligare när en åtgärd enligt rättspraxis är att betrakta som en tillbyggnad och när den är att betrakta som en fasadändring. Vad som däremot inte framkommer lika tydligt av rättspraxis är hur en befintlig tillbyggnad ska prövas under bygglovsprövningen, när den bygglovspliktiga ändringen enbart bedöms vara en fasadändring.

Prövning av fasadändring på en tillbyggnad som ändras

När ett bygglov prövas så utgår prövningen utifrån den åtgärd som är bygglovspliktig. Motsvarande gäller även för bedömningen av de tekniska egenskapskraven inför startbeskedet.

Plan- och bygglag (2010:900) 10 kap 23 §

När exempelvis en öppen tillbyggnad ändras till att bli slutet genom att det byggs fasadväggar, så omfattas bygglovsplikten och prövningen av bygglovet

av ändringen att uppföra fasadväggar. Efterföljande bedömning och kontroll av de tekniska egenskapskraven under byggprocessen baseras därmed på den bygglovspliktiga ändringen att uppföra fasadväggar.

Om det även sker inre ändringar i tillbyggnaden så att den till exempel får en ändrad användning till ett sovrums, så blir inte dessa ändringar prövade med ett bygglov, eftersom de enligt rättspraxis inte anses vara bygglovspliktiga.

De inre ändringarna kan dock vara anmälningspliktiga, även ifall de inte kräver bygglov. Det kan då exempelvis handla om anmälan för ändringar som berör konstruktionen av byggnadens bärande delar, ändringar som avsevärt påverkar byggnadens planlösning, ändringar som väsentligt påverkar byggnadens brandskydd eller en väsentlig ändring eller installation av en anordning för ventilation.

Plan- och byggförordning (2011:338) 6 kap 5 §

Anmälningsplikten utgår generellt ifrån att de ändringar som är anmälningspliktiga berör olika delar av en byggnad och även till viss del olika krav. De inre ändringar som sker i tillbyggnaden i exemplet ovan kan dock anses överlappa varandra i en sådan grad att de kan bedömas i ett sammanhang i anmälan. Men att de bedöms i ett sammanhang i anmälan medför inte nödvändigtvis att helheten för tillbyggnaden blir bedömd på ett motsvarande sätt som om tillbyggnaden hade prövats med ett bygglov.

Alla inre ändringar som sker i tillbyggnaden är inte heller anmälningspliktiga. Till exempel så är det inte säkert att en ändrad användning av en tillbyggnad till ett sovrums går att betrakta som en anmälningspliktig åtgärd som avsevärt ändrar en byggnads planlösning. En konsekvens är då att krav på sovrums yta avseende exempelvis tillgänglighet och användbarhet samt lämplighet för sitt ändamål inte kan bedömas i förväg av byggnadsnämnden.

Även ifall kraven inte blir bedömda i förväg av byggnadsnämnden, så ska de ändå uppfyllas av byggherren för byggåtgärder. Byggåtgärderna kan då bli prövade i efterhand vid byggnadsnämndens tillsyn. En konsekvens som då kan uppstå är att kraven kan bli lägre när åtgärderna inte kräver bygglov eller anmälan.

Byggherren kan också uppfatta meddelat bygglov för fasadändring som att byggnadsnämnden även har tagit ställning till de inre ändringarna i tillbyggnaden och därmed inte anmäler dessa i förväg. För att inga missförstånd ska ske så behöver byggnadsnämnden vara tydlig i att informera byggherren om det som omfattas av meddelat bygglov och det som behöver anmälas.

Plan- och bygglag (2010:900) 8 kap 8 §

Plan- och bygglag (2010:900) 10 kap 5 §

Vid prövningen av ett bygglov för en fasadändring så ska även ändringen prövas mot de detaljplanebestämmelser som gäller för ändringen.

Plan- och bygglag (2010:900) 9 kap 30 §

En öppen tillbyggnad som väsentligt påverkar användbarheten av underliggande mark har en byggnadsarea. En ändring av en öppen tillbyggnad till en sluten tillbyggnad innebär att det även skapas en bruttoarea. Denna area kan då innebära en avvikelse mot de detaljplanebestämmelser som reglerar bruttoarea. Det är inte säkert att en sådan avvikelse kan prövas i samband med prövningen av bygglov för fasadändring, eftersom bygglovsplikten och prövningen är avgränsad till uppförandet av fasadväggar och inte den bruttoarea som skapas inuti tillbyggnaden. Men det troliga är att en sådan avvikelse går att pröva, eftersom fasadändringen skapar en bruttoarea som inte annars hade tillkommit. Om inte avvikelsen kan prövas i samband med fasadändringen så får byggnadsnämnden hantera avvikelsen i efterhand vid tillsyn.

I rättspraxis så har det inte framkommit om en öppen tillbyggnad som ändras till en sluten är bygglovspliktig när den är lokaliserad utanför detaljplanelagt område. Eftersom en fasadändring inte kräver bygglov utanför detaljplanelagt område, så är det troligt att ändringen inte kräver bygglov alls. Ändringen kan dock vara anmälningspliktig för att den exempelvis berör byggnadens bärande delar eller väsentligt påverkar brandskyddet i byggnaden.

Plan- och bygglag (2010:900) 9 kap 2 §

Plan- och bygglag (2010:900) 9 kap 5 §

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan - och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan - och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB

Teleslinga och dörröppnare

Boverket har gjort en uppföljning gällande hur krav på teleslinga och dörröppnare tillämpas enligt plan- och bygglagen, plan- och byggförordningen med de tillhörande föreskrifterna Boverkets byggregler och Enkelt avhjälpna hinder. Resultatet visar att det finns brister i tillämpningen av kraven för både teleslinga och dörröppnare.

Boverket följer med jämna mellanrum upp hur och om kraven i Boverkets föreskrifter uppfylls. Den senaste uppföljningen gällde krav på teleslinga och dörröppnare enligt Boverkets byggregler, BBR, och Enkelt avhjälpna hinder, HIN. I plan- och bygglagen, PBL, och plan- och byggförordningen, PBF, finns ett övergripande krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. I PBL anges att alla enkelt avhjälpna hinder mot tillgänglighet och användbarhet i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser ska avhjälpas. Kravet gäller om det med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpna hindren.

I BBR finns tillämpningsföreskrifter till lagen och förordningen. Bestämmelserna om enkelt avhjälpna hinder i PBL preciseras och konkretiseras i Boverkets föreskrifter, Enkelt avhjälpna hinder, HIN. BBR gäller när man bygger nytt eller vid ändring medan HIN gäller retroaktivt för befintliga lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser. BBR ställer krav på att teleslinga eller någon annan teknisk lösning finns både i receptioner och i samlings-salar, medan HIN enbart ställer krav på teleslinga eller någon annan teknisk lösning i receptioner. När det gäller dörröppnare gäller det enligt BBR och HIN att en användbar och tillgänglig dörr bör den förses med dörröppnare om den är tung eller är försedd med dörrstängare.

Uppföljningen har skett genom inventering av offentliga byggnader samt flerbostadshus i stora, medelstora samt små kommuner. När det gäller teleslinga eller någon annan teknisk lösning och kravet enligt BBR omfattade urvalet ett antal objekt uppförda 2010 eller senare. Dessa delades in i offentliga byggnader med reception såsom bibliotek, resecentrum, simhallar och vårdcentraler samt samlings-salar. Urvalet för teleslinga eller någon annan teknisk lösning enligt HIN omfattade ett antal offentliga byggnader med reception såsom bibliotek, resecentrum, simhallar och vårdcentraler, uppförda 2005 eller tidigare.

När det gäller dörröppnare och kravet enligt BBR omfattade urvalet ett antal flerbostadshus uppförda 2010 eller senare. Urvalet för dörröppnare enligt HIN omfattade ett antal offentliga byggnader med reception såsom bibliotek, resecentrum, simhallar och vårdcentraler, uppförda 2005 eller tidigare.

Resultatet av undersökningen visar att av de undersökta receptionerna har 40 procent teleslinga enligt BBR, det vill säga mer än hälften saknar teleslinga eller någon annan teknisk lösning i de undersökta receptionerna och enbart cirka 11 procent har teleslinga enligt HIN. Bäst uppfylls kravet på teleslinga i de

undersökta samlingssalarna där 95 procent har teleslinga enligt BBR. När det gäller dörröppnare har cirka 80 procent av entrédörrarna med dörrstängare en dörröppnare. Cirka 55 procent har dörröppnare på dörrarna med dörrstängare till de undersökta bostadskomplementen så som cykelrum, förråd med mera. Det innebär att nästan hälften av dessa saknar en dörröppnare. Cirka 30 procent av alla dörröppnare har olämplig placering och cirka hälften av alla dörröppnare saknar säkerhetssensor.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan - och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan - och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Länsstyrelsernas regleringsbrev 2015.pdf \[/globalassets/lansstyrelsernas-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

237 kB

[Boverkets regleringsbrev 2015.pdf \[/globalassets/boverkets-regleringsbrev-2015.pdf\]](#)

125 kB